

TÜRKİYE SAĞLIKLI KENTLER BİRLİğİ

Geleceğin Sağlıklı Kentlerine Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri

GELECEĞİN SAĞLIKLI KENTLERİNE DÜNYADAN İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TÜRKİYE SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİ

GELECEĞİN SAĞLIKLI KENTLERİNE DÜNYADAN İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Editörler

Prof.Dr. Pınar OKYAY

Prof. Dr. Koray VELİBEYOĞLU

Katkı Koyan Yazarlar

Ferdi Akarsu

Ayşıl Sara Kerimi Bodur

Mine Derin Sönmez

Dr. Pınar Börü

Dr. Tuğrul Balatacı

Hakan Ömer Uslu

Katkı Koyanlar

Berceste Sanem İl

Dr. Duygu Avcı

Öykü Kara

Redaksiyon

Ayşıl Sara Kerimi Bodur

Mine Derin Sönmez

Grafik Tasarım

Mine Derin Sönmez

Betül Çeçen

Grafik Uygulama

Betül Çeçen

Kaynak Gösterim:

Okyay, P. ve Velibeyoğlu K. (Ed). Akarsu, F., Kerimi Bodur, A.S.,

Sönmez, M. D., Börü, P., Balatacı, T., Uslu, H. Ö. 2024.

Geleceğin sağlıklı kentlerine dünyadan iyi uygulama örnekleri.

Bursa: Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği. İSBN: 978-625-95327-0-7

Bu rehber Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği adına
İzmir Planlama Ajansı (İZPA) tarafından oluşturulmuştur.

GELECEĞİN SAĞLIKLI KENTLERİNE DÜNYADAN İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Önsöz

Giriş	1
İklim Değişikliği.....	2
Kentlerde Birlikte Yaşam: Temel Unsurlar	3
Doğal Değerler ve Kaynaklar	5
 Rehberin Amacı	5
 Kavramsal Arka Plan ve Çerçeve	6
Tek Sağlık ve Sağlıklı Kentler	6
Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Kentler Projesi: Faz VII Temaları (6P)	7
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA)	7
Kavramsal Arka Plan ve Çerçeve.....	8
 Yöntem	9
İyi Uygulama Seçimi.....	9
Kapsayıcı Anahtar Kelimeler	14
 Rehberin Okunuşu	17
 İyi Uygulama Örnekleri Coğrafi Dağılımı	19
 Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri	22
 Kaynakça.....	122

ÖNSÖZ

Günümüzde kentlerin sürdürülebilir ve sağlıklı bir yapıya kavuşması, çevresel ve toplumsal sorunların çözümünde kritik bir rol oynamaktadır. Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği, kentlerin sağlığını artırmak, toplumsal refahı yükseltmek ve çevreyi korumak için çeşitli çalışmalar yürütmektedir.

Günümüz çoklu krizler çağında, kentlerin sosyal adalet, çevresel sürdürülebilirlik, halk sağlığı ve ekonomik kalkınma gibi kritik alanlarda dengeli çözümler geliştirmesi büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, insanların, hayvanların ve doğanın sağlığının birbiriyle iç içe geçmiş olduğunu kabul eden, bu bütünlük içinde kalıcı çözümlerin var olduğunu benimseyen bir anlayış olan Tek Sağlık yaklaşımı, bu rehberin temel ilham kaynağı olmuştur.

Uluslararası düzeydeki başarılı uygulama örneklerinin derlenmesinin teşvik edilmesiyle ortaya çıkan bu rehberin, kentlerimizin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmalarına katkı sunmasını amaçlanmıştır.

Rehberde yer alan projeler, kentlerin toplumsal dayanıklılığını artırarak, sürdürülebilir kalkınma, çevresel korunma ve refah odaklı çözümler sunması gözetilerek derlenmiştir. Bu projelerin, yerel yönetimlerin çok boyutlu sorunlarla başa çıkmasını sağlarken; ekonomik, sosyal ve ekolojik dengeleri gözetken bütüncül bir yaklaşımla daha yaşanabilir ve kapsayıcı kentlerin inşasına katkıda bulunması hedeflenmiştir. Belediyelerimizin çalışmalarına ilham verecek bu iyi uygulama örnekleri, kentler arasında bilgi paylaşımını artırmayı ve yerel yönetimlerin kapasitelerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Ek olarak, bu rehber yalnızca yerel yönetimlerin değil, aynı zamanda akademik çevrelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve tüm ilgili paydaşların yararlanabileceği bir kaynak niteliğindedir.

Çalışmanın hazırlanmasında emeği geçen tüm ekip ve uzmanlara teşekkürlerimizi sunar, rehberin kentlerimize ilham vermesini temenni ederiz. Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği olarak, kentlerimizin karşılaştığı sorunlara kalıcı çözümler üretme sürecinde paydaşları bir araya getirmekten büyük mutluluk duyuyoruz.

Dr. CEMİL TUGAY
Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı
İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı

GİRİŞ

İnsanlık tarihinde yerleşik hayata geçişle birlikte başlayan mağara yerleşimlerinden köyler, kasabalar ve kentlere doğru gelişen yerleşim modelleri, coğrafi ve kültürel farklılıklara rağmen bugüne kadar süregelmiştir. Bu süreç, kent altyapı ve üstyapı sistemleri, yüzyılı aşkın süredir gelişen teknoloji, insanın biyolojik ve sosyolojik ihtiyaçları, planlama pratikleri ve kent estetiği tarafından şekillendirilmiştir. Özellikle sağlıklı bir yaşam sürdürebilmek için kentlerde önemli altyapı unsurları, örneğin kanalizasyon sistemleri, geçmişte yaşanan veba gibi kitlesel hastalıkların önlenmesi amacıyla geliştirilmiştir. UN-Habitat'ın 2022'de yayınladığı çalışmada dünya nüfusunun yaklaşık %57'sinin kentlerde yaşadığı görülmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde %52 olan bu oranın, 2030 yılında yüzde 57'ye, 2050 yılında ise yüzde 66'ya çıkması beklenmektedir. Gelişmekte olan ülkeler, 2020 ile 2025 yılları arasında yıllık ortalama yüzde 2,1'lik kentsel büyüme oranıyla en hızlı kentleşme oranına sahiptir. 2050 yılına kadar nüfusun yüzde 87'sinin kentli olması beklenmektedir; dolayısıyla bu eğilim, yavaş da olsa devam edecektir (UN-HABİTAT, 2022).

Yıllar boyunca kentsel gelişim büyük ölçüde insan odaklı ilerlemiş olsa da 20. yüzyılın ortalarından itibaren çevre hareketleri, hayvan hakları ve iklim değişikliği gibi konular, yerleşim yerlerinin sadece insan odaklı gelişim sürecinin sorgulanmasını beraberinde getirmiştir. Günümüzde kentleri insan dışındaki tüm canlılar için de planlamanın gerekliliği hem doğa koruma hem etik hem de çevre ve sağlık açısından önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda küresel ölçekte kanaat önderlerinden biri olan David Attenborough bir söyleşisi esnasında politikacılara, iş dünyası liderlerine ve doğa korumacılara “milli parklar gibi korunan alanların genel olarak doğadaki bozulma ve yok oluşu önlemek için yeterli olmadığını, İngiltere'deki banliyö bahçelerinden yol kenarlarına kadar her alanın vahşi yaşamı desteklemek için kullanılmasının gerekli olduğunu” dile getirmiştir (<https://www.theguardian.com/environment/2014/sep/03/david-attenborough-nature-conservation-wildlife>). Dolayısıyla kentleri sağlıklı hale getirerek tek sağlık kapsamında problemin değil çözümün odağı haline getirmek gerekmektedir.

İnsan sağlığının yalnızca bireysel değil, kent koşulları ve çevresel koşullarla doğrudan bağlantılı olduğunu göstermesi açısından Tek Sağlık yaklaşımı ile örtüşen ilk çalışmalardan birinin John Snow tarafından 19. yüzyılın ortalarında gerçekleştirildiğini söylemek mümkündür. Snow'un Londra kolera salgının kaynağını araştırmak için yaptığı çalışmalar sonucunda hastalık kaynağının kirli su olarak ortaya çıkmıştır. Kentteki su kaynağının etrafında gerçekleştirilen analizler sonucu oluşturulan bu çalışma salgın hastalıkların mekânsal analizi ve halk sağlığı için yeni bir paradigma oluşturmuş ve modern epidemiyoloji ile mekânsal sağlık analizlerinin temellerini atmıştır (Shiode vd., 2015). Bu çalışmalar, kirli suyun hastalık yayılımındaki etkisini haritalayarak kentsel altyapının halk sağlığı üzerindeki kritik rolünü ortaya çıkarmıştır (Begum, 2016). Bu bulgular, modern kent yönetiminde çevre sağlığını iyileştirme ve temiz suya erişim gibi politikaların önemini vurgulamaktadır.

Snow'un araştırmaları, günümüzde kentlerin halk sağlığı, çevre koruma ve sürdürülebilir kalınma hedeflerine yönelik politika geliştirme süreçlerine ilham vermeye devam etmektedir. Bu çalışmalar, veriye dayalı karar alma ve çok sektörlü iş birliği prensiplerinin benimsenmesine öncülük ederek, kentlerin dirençli ve kapsayıcı yapılar oluşturmasına zemin hazırlamıştır. Snow'un metodolojisi, modern Tek Sağlık yaklaşımının ve kentsel yönetim stratejilerinin, insan, hayvan ve çevrenin sağlığını bütüncül olarak ele almasının neden önemli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bir başka perspektif olarak etik açıdan bakıldığında, türümüz dışındaki tüm canlı ve cansız varlıkların var olma hakkını korumak ve tüm canlılar için sağlıklı yaşam alanları yaratmak büyük önem taşımaktadır. Çevresel açıdan ise, insanın yaşamını sürdürebilmesi için ihtiyaç duyduğu su, gıda ve hava gibi kaynakların doğal ekosistemlerin sunduğu hizmetlerle sağlandığı gerçeği, sağlıklı kentler oluşturmanın temel unsurlarından biridir. Dolayısıyla, ekosistem fonksiyonlarını koruyup geliştirmek, Tek Sağlık yaklaşımının insan, hayvan ve çevre bütünlüğünü sağlayacak bir rehber niteliğindedir.

Ayrıca, kentlerde insanın somut ve somut olmayan kültürel mirasının korunup geliştirilmesi de Tek Sağlık yaklaşımının uygulanması açısından son derece önemlidir. Doğal değerler ile kültürel üretimler arasında güçlü bir bağ vardır. Doğal değerlerin ve çevresinin korunduğu bölgelerde insanların ruhsal olarak daha sağlıklı olup, daha fazla kültürel ve entelektüel üretim gerçekteşirdiği beklenen ve gözlemlenebilen bir durumdur. Bu nedenle, kentlerde doğal veya kültürel mirasa yönelik olumlu ya da olumsuz faaliyetlerin, her iki unsuru birlikte etkilediği dikkate alınarak, kültürel mirasın korunması da bu kapsamda değerlendirilmelidir. Bu bağlamda tek sağlık yaklaşımındaki üç ana eksenin kesişimlerinde “kültürel sağlık” olgusunun da yer aldığını bilmek önem taşımaktadır.

Günümüz ve geleceğe yönelik kent ve genel olarak yaşam alanı anlayışımızda, yapay zekayı da içeren teknolojik gelişmeler, alt ve üstyapı teknolojileri ile enerji, su ve atığa yönelik öğrenimlerimiz her geçen gün biraz daha değişip, gelişmektedir. Bu sürece iklim değişikliği, doğal alan kaybı ve göçler gibi süreçler etki ettiği gibi sağlık ve iyi olma hali gibi hayati unsurlar da bu bağlamda en önemli bileşenler arasında yer almaktadır. Bu kapsamda, yukarıda değinilen tüm etmenlerin de ışığında, kent anlayışımızda bütüncül bir tek sağlık yaklaşımı, kentler ve ötesini de kapsayan tüm yaşam alanlarımız için olmazsa olmaz etmenler arasında yer almaktadır.

İklim Değişikliği

İnsanlık tarihi boyunca, insanın sorumlu olduğu çok sayıda felaket doğayı olumsuz yönde etkilemiştir. Bu tehditler, genellikle kısa vadede ve lokal düzeyde etkili olup, gerçekteştiği bölgeyle sınırlı kalmıştır. İnsanlık tarihinde ilk kez iklim değişikliği, tüm dünyayı kapsayan ve her geçen gün artan etkisiyle, canlı ve cansız tüm varlıkları etkileyen bir tehdit olarak ortaya çıkmıştır. Dünyanın bir ucundaki bir kentte karbon emisyonlarını artıracak olumsuz bir faaliyet, Antarktika'daki penguenleri ve bu olumsuz eylemden haberi dahi olmayan başka bir kıtadaki kentleri olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bununla ilişkili olarak Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (İPCC), iklim değişikliği konusunda küresel ölçekte bilimsel araştırmaları derleyen ve destekleyen bir yapı olarak ön plana çıkmaktadır. İPCC'nin son raporlarında yer verilen iklim senaryolarına göre, küresel ısınmada geri dönüşü olmayan seviyelere hızla yaklaşıldığı belirtilmektedir (İPCC, 2023). Bu seviyeler aşıldığında, geri dönüşü olmayan bir sürece girileceği konusunda Taraflar Konferansı (COP) gibi uluslararası organizasyonlarda hükümetler ve kamuoyu yapılmaktadır. İklim değişikliği felaketinin etki alanının genişliği, en önemli sorunlardan biri olmakla birlikte, bu

tehdidin diğer tehditlerle olan bağlantısallık oranının yüksekliği de son derece tehlikeli bir durum yaratmaktadır. Yani diğer tüm tehditler, iklim değişikliği ile bağlantılıdır ve onu olumsuz yönde desteklemektedir. Örneğin, insani faaliyetler için doğal kaynakların kullanımı ve buna bağlı bozulma ile yitim, küresel ölçekte doğayı ve insanlığı tehdit eden en önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Doğal kaynaklar, atmosferdeki karbondioksit ve oksijen başta olmak üzere gaz kompozisyonunu dengede tuttukları için, bu kaynakların yitimi dengenin bozulmasına neden olmakta ve iklim değişikliğini olumsuz yönde tetiklemektedir.

Ek olarak, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (İPCC) 6. Değerlendirme Raporu, tarım, ormancılık ve diğer arazi kullanımı değişikliklerinin küresel sera gazı salımlarının %13-%21'inden sorumlu olduğunu ortaya koymaktadır. İklim değişikliği de kuraklık, yangınlar, seller gibi aşırı hava olaylarına neden olarak tarımsal üretimi, ormanları ve diğer ekosistemleri olumsuz etkilemektedir. Her faaliyetin bir karbon bedelinin olması, iklim değişikliğinin diğer tehditlerden ayrılmasına ve çok daha zorlu bir süreci beraberinde getirmesine neden olmaktadır.

Küresel ölçekte devam eden bu olumsuz süreçte, yaşam alanlarımız olan kentler ve bu kentlerde yaşayan insanlar, hayvanlar ve çevrenin sağlığı son derece büyük önem taşımaktadır. İPCC'nin araştırma sonuçlarına göre, özellikle binalar ve ulaşım kaynaklı olarak kentler, küresel karbon emisyonlarının yaklaşık %70'inden sorumlu tutulmaktadır. Kent içindeki endüstriyel, tarımsal ve turizme yönelik faaliyetler de bu olumsuz tabloda öne çıkmaktadır. Dolayısıyla, “tek sağlık” hedefine yönelik atılması gereken adımların başında, iklim krizini bertaraf edecek çözümlere öncelik vermek son derece büyük bir önem taşımaktadır. Kentlerimizde tek sağlık hedefine yönelik atılacak olumlu adımlar, küresel ölçekte de tek sağlığı sağlamaya yönelik fayda sağlama potansiyeli ile öne çıkmaktadır.

Kentlerde Birlikte Yaşam: Temel Unsurlar

Kentler ve yaşam alanları büyük oranda insanın sosyal, psikolojik ve fiziksel gereksinimleri uyarınca şekillenmiştir. Bu bağlamda insanların kentler üzerindeki etkisi kentlerde ve çevresinde varlık gösteren diğer canlılar ve çevresel unsurlar üzerinde olduğu gibi kendi türü üzerinde de varlık göstermektedir. Sosyal bir canlı olarak yaşam alanları ve kentlerde birlikte yaşayan insanların bu yöndeki yönelim ve faaliyetleri, kentlerdeki tek sağlık yaklaşımını ve tüm bileşenlerini de yakından etkilemektedir.

Yönetişim, Katılımcılık ve Çoğulculuk

Kentlerde sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam, bireylerin, toplulukların ve farklı paydaşların kent yönetimine etkin katılımıyla mümkündür. Katılımcı ve kapsayıcı yönetim, yalnızca karar alma süreçlerine halkın dahil olmasını sağlamakla kalmaz, aynı zamanda toplumun her kesiminde aidiyet duygusu geliştirir ve kentsel sorunlara yönelik savunuculuk reflekslerini güçlendirir. Bu yönetim anlayışı, halkın ihtiyaçlarını doğrudan yansıtan çözümler üreterek kentin yaşam kalitesini artırır. Toplumun çeşitli kesimlerinin seslerinin duyulduğu, farklı kültür, yaş grupları, cinsiyet ve sosyo-ekonomik yapıya sahip bireylerin süreçlere katıldığı bir yönetim modeli, sağlıklı ve adil kentlerin temelini oluşturur. Katılımcı yönetim, kent yönetiminde yatay ve dikey yapılar arasında güçlü bir koordinasyonu gerektirir. Merkezi yönetim, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliği, kentin sağlık, çevre ve sosyal politika alanlarında etkili çözümler üretmesini sağlar. Bu model, karar alma süreçlerinin sadece kamu kurumları tarafından belirlenmesini değil, halkın ve sivil toplumun aktif katılımını da teşvik eder.

Kentlilerin yaşadıkları şehre bağlılıklarını artıran en önemli unsurlardan biri, karar süreçlerinde söz sahibi olmalarıdır. Süreçlere katılan bireyler, kente karşı aidiyet duygusu geliştirir ve çevrelerini koruma konusunda daha duyarlı hale gelir. Bu bağlamda savunuculuk refleksleri, özellikle halk sağlığı ve çevre koruma gibi alanlarda yerel politikaların geliştirilmesinde büyük önem taşır. Seul’da, pandemi yönetiminde halkın katılımı, yerel dinamiklerin sağlık politikalarına yansımaları sağlamış, bu da sağlık tedbirlerinin etkinliğini artırmıştır.

Tek Sağlık yaklaşımının kent yönetimine entegrasyonu, yalnızca insan sağlığına odaklanmakla kalmaz; aynı zamanda doğa ve hayvan sağlığını da kapsar. Bütüncül bir sağlık anlayışı, insan, hayvan ve ekosistemlerin birbirine bağlı olduğunu kabul ederek yönetim süreçlerinin çok paydaşlı bir yapıda kurgulanmasını gerektirir. Doğa ve hayvan haklarının da bu mekanizmalar içinde temsili, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin hayata geçirilmesinde kritik bir rol oynar. Kopenhag’ın sürdürülebilir yönetim modeli, ekosistem hizmetlerinin korunmasını ve yeşil politikaların kentsel planlamaya entegre edilmesini sağlayarak başarılı bir örnek sunmaktadır.

Kentlerin sağlıklı ve yaşanabilir hale gelebilmesi için, yönetim süreçlerinin kapsayıcı, katılımcı ve çok paydaşlı olması esastır. Böyle bir model, kentsel dayanıklılığı artırmakla kalmaz; aynı zamanda toplumsal barış ve adaletin sağlanmasına da katkıda bulunur. Halkın sürece dahil olduğu, doğa ve hayvan haklarının gözetildiği bir yönetim anlayışı, Tek Sağlık yaklaşımının başarıyla uygulanmasını mümkün kılar. Bu sayede kentler, yalnızca insanlar için değil, tüm canlılar için daha sağlıklı, dirençli ve yaşanabilir alanlar haline gelir.

Göç, Mekânsal Adalet ve Kent Yoksulluğu

Kentlere dair tanımlama, kavram ve olgulara bakıldığında göç, mekansal adalet ve kent yoksulluğu gibi son derece önemli kavramların, birbirleri ile nedensellik gibi derin ilişkiler içinde olduğu görülmektedir. Kentlerde mekansal adalet, temel hizmet ve kaynaklara herkesin eşit erişimini ifade ederken, göç ve yoksulluk gibi olgular bu adaletin sağlanmasında belirleyici unsurlar arasında yer alır. Bu bağlamda en önemli olgular arasında yer alan göç, yalnızca kırdan kente değil küçük kentlerden metropollere ve de ülkeler arasında da gerçekleşebilmektedir. Göçün temel unsurlardan biri olarak sürece dahil olmasıyla, kentlerin nüfusunda hızla artışlar görülebilmektedir. Günümüzde birçok kent için geçerli olan bu durum, doğru ve etkin planlanmamış kentleşme söz konusu olduğunda ise altyapıya baskılar artırı ve hizmetlerin dağılımında eşitsizlikleri ortaya çıkarır. Yetersiz yönetim ve eşit olmayan hizmet erişimi, toplumun farklı kesimlerinin refahını olumsuz etkiler. Ancak, iyi yönetilen göç süreçleri ve kapsayıcı politikalar, sosyal uyumu destekleyerek kentlerin kültürel çeşitliliğini artırabilir ve ekonomik fırsatlar yaratabilir.

Kentte bulunan dezavantajlı grupların sağlık, eğitim, konut ve istihdam alanlarındaki dışlanmışlıkları, kentsel yoksulluğun derinleşmesine yol açar. Bu durum, bulaşıcı hastalıkların yayılmasını hızlandıran kötü hijyen koşullarını ve sağlıksız yaşam alanlarını da beraberinde getirir. Tek Sağlık yaklaşımı, bu tür sorunların çözümünde bütüncül bir perspektif sunar. İnsan, hayvan ve çevre sağlığını birbirine bağlı olarak ele alan bu yaklaşım, mekansal adaletin sağlanmasının yalnızca tüm kent sakinleri için gerekli olduğunu vurgular. Bu bağlamda, yeşil alanların dağılımından kamusal hizmetlerin eşit dağılımına kadar sağlanan adalet, bireylerin hem fiziksel hem de ruhsal sağlığı destekler.

Kentsel adalet ve dezavantajlı gruplar arasındaki ilişkiyi ele almak, hizmetlerin adil dağılımını ve sosyal uyumu sağlamak için stratejik bir yaklaşım gerektirir.

Doğal Değerler ve Kaynaklar

Doğa, canlı ve cansız tüm varlıkların uyum içinde ve sürekli bir evrim sürecinde varlıklarını sürdürdükleri büyük bir bütünlüğü ifade etmektedir. Bu sürekli birliktelik ve kolektif var olma durumu, ekosistem olarak adlandırılan, canlı ve cansız unsurların birbirleriyle olan ilişkileriyle belirlenen alt birimlerden oluşmaktadır. Ekosistemler ve bileşenleri, bu büyük bütün içinde düzenli olarak hizmet alır ve çeşitli ekosistem hizmetleri sunar.

İnsan, bu sistemin doğal bir ögesi olarak, doğanın kaynaklarını kullanmakta ve doğa üzerinde olumsuz etkilere de yol açabilmektedir. Özellikle Neolitik Dönemle birlikte tarımsal faaliyetlerin başlaması, yerleşik hayata geçiş ve sanayi devrimiyle birlikte gelişen kentleşme baskısı, bu olumsuz etkilerin artmasına neden olmuştur. Doğanın kendini yenileme kapasitesini kaynak ve doğal alan kullanımı, iklim değişikliği, göç gibi sorunları doğurmakta ve çevre, hayvan ve insan sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu süreçlerle birlikte hızla büyüyen kentler, göç nedeniyle alan ihtiyaçlarını doğal alanları kaplayarak karşılamakta, artan nüfusun gıda, su ve hava gibi doğal kaynak talepleri ise yine doğadan temin edilmektedir. Kentlerdeki nüfus artışının yanı sıra genele sirayet etmeyen ekonomik büyüme de doğal kaynaklar ve ekosistemler üzerindeki baskıyı artırmaktadır. Bu durum, doğanın yapısal ve işlevsel olarak bozulmasına ve yok olmasına yol açmakta; dolayısıyla hem doğa hem hayvanlar hem de insanlar sağlıklarını kaybetmektedir. Tüm bu sürecin olumsuz yönde bir çıktısı olarak, geride bıraktığımız 50 yıl içinde (1970-2020), izlenen vahşi yaşam popülasyonları ortalama olarak %73 oranında küçülmüştür. Yaşayan Gezegen Endeksi (Living Planet Index - LPI) tarafından yapılan araştırmalara göre, tatlı su popülasyonların%85 oranıyla en büyük düşüşü yaşamış olduğu ortaya çıkarılmıştır. Karasal canlı popülasyonlarında bu oran %69 ve denizel popülasyonlar da ise %56 ile ölçülmüştür (WWF Living Planet Report, 2024).

Gelişmekte olan ülkelerdeki kentsel nüfusun yaklaşık yüzde 70’i şu anda belediye hizmetlerinden yetersiz hizmet almaktadır. 15 büyük kentteki nüfusun yaklaşık yarısı borulu suya erişimden yoksunken, yüzde 64’ü güvenli olmayan bir şekilde yönetilen sanitasyona güveniyor ve bu da onları çeşitli sağlık ve çevresel tehlikelere maruz bırakıyor (UN-HABİTAT. (2022). World Cities Report 2022: Envisaging the Future of Cities. United Nations Human Settlements Programme).

Tek sağlık konseptinin temel unsurlarından biri olan çevre ve doğanın sağlığı, insan ve hayvanların sağlıkları açısından son derece önemlidir. İnsanların ve hayvanların henüz var olmadığı milyarlarca yıl boyunca doğanın varlığını sürdürdüğünü, bizler ve hayvanlar yokken de doğanın var olduğunu unutmamak da faydalıdır. Tek Sağlık Konseptinin en önemli bileşeni olan çevre ve doğanın sağlığına son derece hassas olmak, biz insanlar ve genel olarak yaşam alanlarımız olan kentlerin sağlığı açısından hayati öneme sahiptir.

REHBERİN AMACI

İnsanlığın medeniyet yolculuğunda yerleşik hayata geçiş, en önemli evrelerden biri olarak kabul edilmektedir. Göçebe hayattan yerleşik düzene geçiş süreci on binlerce yıl sürmüş ve bu süreçte çok sayıda yerleşik yaşam modeli ortaya çıkmıştır.

Yerleşebilmek, bizim için sadece bir mekânda kalıcı olmak değil; aynı zamanda o bölgede ya da yakın çevresinde gıda, su, güvenlik ve sağlık gibi temel ihtiyaçların da karşılanabilmesi anlamına geliyor. İlk zamanlarda oldukça zorlayıcı görünen bu kısıtlar, zamanla tıbbın, ziraat ve inşaat mühendislikleri gibi birçok disiplinin gelişmesine ve bu çerçevede planlama mantığının oluşmasına itici güç olmuştur. Verimli ovalar, su kaynakları, güvenli körfezler ve adalar hızla kentleşmiş, çevrelerinde ise kırsal yerleşim birimleri tanımlanmıştır. Ancak, özellikle sanayi devriminden sonra kırsal nüfusun kentlere göç etmesiyle kentlerin nüfus yoğunluğu artmış ve kentsel alanlar hızla genişlemiştir. Günümüzde, insanlığın büyük bir kısmı artık kentlerde yaşamaktadır. Her ne kadar yerleşim yerlerini kırsal ve kentsel alanlar olarak sınıflandırsak da insanın temel ihtiyaçları her iki yaşam alanında da büyük ölçüde aynıdır. Bilimsel ve düşünsel anlamda gelişmeye devam etsek de biyolojik ve doğal sınırlarımız hâlâ geçerli ve bu sınırlamalardan kurtulmamız yakın zamanda olası değil gibi görünüyor. Zira hâlâ su, gıda ve hava gibi zorunlu ihtiyaçlarımız var ve hâlâ topluluk içinde yaşama konusunda insani zorluklarla karşı karşıyayız. Küresel ölçekte yaşadığımız savaşlar vb. olumsuz durumlar da bu önermeyi doğrular nitelikte.

Öte yandan, kırsaldan kente olan göçle birlikte kent nüfusunun artması, kentlerin hızla genişlemesine yol açmıştır. Bu büyüme, kent sakinlerinin doğa üzerindeki baskısını artırmış ve sonuç olarak, kenter sağlıksız bir yaşam sürecine sürüklenmiştir. Kentleşmenin doğurduğu bu olumsuzluklar, yalnızca insanları değil, doğayı ve diğer canlıları da etkileyerek, toplu bir “sağlıksızlık” durumu yaratmaktadır. Günümüzde hem insanlar hem de birlikte yaşadığımız canlılar ve doğa için, özellikle de varlık fark etmeksizin, “tek sağlık” kavramına olan ihtiyaç her zamankinden daha fazladır. Zira doğanın, canlıların ve bizlerin oluşturduğu yaşam birliğinin her bir parçasının sağlığı, diğer parçaların sağlığını doğrudan etkilemektedir. Bu sebeple, Tek Sağlık yaklaşımı, günümüz kentleri için tarih boyunca hiç olmadığı kadar elzem ve önemli hale gelmiştir.

Bu bağlamda, küresel çapta iyi örneklerin teşvik edilmesi, deneyimlerinin diğer kentlerle paylaşılması ve kentlerimizin tüm bileşenleriyle sağlıklı hale getirilmesi büyük bir değer taşımaktadır. Zira ne kadar sağlıklıysak, onlar da o kadar sağlıklıdır. Çünkü sağlığımız tek, dünyamız da tek!

KAVRAMSAL ARKA PLAN VE ÇERÇEVE

Tek Sağlık ve Sağlıklı Kentler

Tek sağlık kavramı milenyum ile hayatlarımıza giren ve sağlık konusunu bütüncül bir yaklaşım ile ele aldığımızda hem etik olarak hem de sağlık açısından olumlu yönde gelişme gösterebileceğimizi öne süren bir yaklaşımdır. Yaklaşım konuyu ele alırken insan, çevre ve hayvan olmak üzere üç ana eksene odaklanmaktadır. Tek sağlık yaklaşımı, bu üç unsurun her birinin sağlıklı olması halinde genel olarak bir sağlıklı olma halinden söz edilebileceğini ve de aksi durumda özellikle orta ve uzun erimde kısmi olarak yakalanan sağlıklı olma halinin sekteye uğrayabileceğini öne sürmektedir. Bu savın destekleyicisi olarak ön plana çıkan somut durumlara bakıldığında, insanların ve yaşam alanları olan kentler gibi yerleşim birimlerinin doğal çevreye her geçen gün biraz daha yaklaştığı günümüzde, doğal çevre ve diğer canlılarla olan temas oranının da arttığı görülmektedir.

Bu durum COVID-19 pandemisi gibi çeşitli zoonotik hastalık risklerini de artırabilmektedir. Yaklaşımı destekleyen diğer bir önemli argüman ise, insanın ve tüm canlıların doğanın sunduğu hava, su, gıda, ilaç, manzara vb. biyolojik ve psikolojik yönlerimizi besleyen temel unsurlara duyduğu ihtiyaca bağlı olarak bu doğal çevrenin sağlıklı olma zorunluluğudur.

Bu iki temel argümanı destekleyen çok sayıda durum olmakla birlikte özellikle günümüzde her geçen büyüyen ve doğal çevreye doğru genişleyen kentler, bizlere sağlıklı olabilmenin tek sağlık yaklaşımının belirttiği tüm unsurlarla birlikte sağlıklı olabilmekten geçtiğini gösteren birer deney sahası işlevi de görmektedir.

Bu bağlamda sağlıklı kentlere ulaşma yolunda tek sağlık yaklaşımının benimsenmesi adına faaliyet gösteren Sağlıklı Kentler Birliği (SKB) gibi yapılar son derece büyük önem arz etmektedir. Sağlıklı Kentler Birliği (SKB), Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) 1988 yılında başlattığı Küresel Sağlıklı Kentler hareketinin güzel bir tezahürü olarak ortaya çıkan çok uluslu bir organizasyon olma özelliği taşımaktadır. Günümüzde bu yapıya üye olan binin üzerinde kent ve kasaba, kentlerin ve tüm bileşenlerinin sağlıklı olması adına küresel ölçekte çalışmalarını devam ettirmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Kentler Projesi: Faz VII Temaları (6P)

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlıklı kentler projesinin kavramsal altyapısının güncellenmesi, benimsenmesi ve gelişmesi amacıyla projeyi fazlar halinde ele alarak birinci fazı 1987-1992 yılları arasında başlatmış ve tamamlamıştır. Süreç günümüzde 2019-2025 yıllarını kapsayan 7. Faz içinde devam etmektedir. Bu faz içinde yapı kentlerin sağlığa ulaşmaları yolunda Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) için de çatı niteliği taşıyan bir yaklaşım benimsenmiş ve küresel ölçekte çalışmalar bu yönde devam etmektedir. İnsanlar, mekân, yerküre, barış, refah ve katılım kavramlarını betimleyen ve 6P yaklaşımı olarak da ifade edilen yaklaşım, 7. Faz içerisinde üye belediyeler için yol haritası niteliği de taşımakla birlikte, bu başlıklar altında çalışmalar yapmaları beklenmektedir. Bu bağlamda sağlıklı kentler ve tek sağlık hedefleri için 6P, küresel ölçekte son derece büyük bir önem taşımaktadır.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA)

İklim değişikliği, doğal kaynak kaybı, savaşlar, açlık ve gelir adaletsizliği gibi küresel sorunlara sadece münferit ülkeler düzeyinde politika üreterek çözüm bulma yönteminin, 1980'li yıllarda gözden geçirilmeye başlandığı süreçte, ilk defa sürdürülebilir kalkınma kavramı tanımlanmıştır. 1986 yılında Brundtland Raporunda, “gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneklerinden ödün vermeden günümüz ihtiyaçlarını karşılayan kalkınma” olarak tanımlanan sürdürülebilir kalkınma kavramı, takip eden yıllarda önem kazanmaya devam etmiştir. Bu bağlamda, 2000 yılında Birleşmiş Milletler tarafından belirlenen Bin Yıl Kalkınma Hedefleri, SKA'ların günümüze ulaşan sürecinde önemli bir adım olarak kabul edilmektedir.

Bin Yıl Kalkınma Hedeflerinin uygulama sürecinde elde edilen küresel deneyimin bir sonucu olarak, 2015 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 17 amaç ve 169 hedeften oluşan ve 2030 yılına kadar yerine getirilmesi gereken Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı (SKA) içeren 70/1 no'lu “Dünyamızı Dönüştürmek: Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi” kararı kabul edilmiştir. Günümüzde birçok ülkenin benimsediği bu yapı, kentlerin yönetimi, sürdürülebilirliği ve elbette sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır.

İnsan, hayvan ve çevre sağlığını bir bütün olarak ele alan Tek Sağlık yaklaşımının öncelikleri, SKA'ların 3. (Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam), 14. (Sudaki Yaşam) ve 15. (Karasal Yaşam) başta olmak üzere, kent yaşamı bağlamında düşünüldüğünde 6. (Temiz Su ve Sanitasyon) ile 11. (Sürdürülebilir Kentler ve Topluluklar) numaralı amaçlarında da doğrudan karşılık bulmakta ve diğer amaçlar ile alt hedeflerle dolaylı olarak etkileşim halinde olması nedeniyle de önem arz etmektedir.

Kavramsal Çerçeve

Küresel ölçekte sağlıklı çevreler oluşturmak üzere en iyi uygulama örneklerini seçmeye yönelik olarak oluşturduğumuz kavramsal çerçevenin üst çatısını Tek Sağlık yaklaşımı oluşturmaktadır. Tek sağlık insan, hayvan ve çevre sağlığının birbirine bağlı olduğu gerçeğinden hareketle, tüm bu unsurların bir arada ele alınmasını hedefleyen bir kavramdır. Günümüzde artan çevresel bozulmalar, biyolojik çeşitlilik kaybı ve zoonotik hastalıkların yaygınlaşması, sağlık sorunlarının tek bir disiplinle çözülemeyeceğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle Tek Sağlık, sürdürülebilir kalkınmanın da önemli bir bileşeni haline gelmiş, ekosistemlerin korunmasını ve toplumların sağlığını güvence altına almayı amaçlayan kapsamlı bir yaklaşım olmuştur.

Bu geniş ve kapsayıcı çerçevede, insanlar, mekân, yerküre, barış, refah ve katılım katmanlarını içeren 6P yaklaşımı, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin uygulama aşamalarını ve elbette sürecin izleme mekanizmalarını şekillendirmektedir. İnsanların refahını, gezegenin korunmasını, ekonomik büyümeyi, barışı ve uluslararası iş birliğini odağına alan 6P, sürdürülebilirliğin bütünsel olarak ele alınmasını sağlar. Tek Sağlık yaklaşımı, 6P'nin özellikle "İnsanlar" ve "Yerküre" unsurlarını öne çıkarırken, refah, barış ve ortaklık unsurlarıyla da güçlü bir bağ kurarak sürdürülebilir toplumlar yaratmayı hedeflemektedir.

Kitap için başarılı örneklerin seçimine yönelik olarak oluşturduğumuz mantıksal çerçevenin kesişim noktası, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) ile ete kemiğe bürünmekte ve uygulama yönünde somutlaşmaktadır. SKA'lar, gezegenin ve toplumların sürdürülebilir bir geleceğe ulaşması için 17 kapsamlı hedef belirlemiştir. Bu hedefler, yoksulluğun ortadan kaldırılmasından, sağlığın ve refahın geliştirilmesine, çevrenin korunmasına kadar geniş bir yelpazeyi kapsar. Tek Sağlık yaklaşımı, SKA'ların özellikle 3. (Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam), 14. (Sudaki Yaşam) ve 15. (Karasal Yaşam) hedefleriyle doğrudan ilişkilidir. Sağlıklı Kentler Projesi 7. faz teması olan 6P ise SKA'ların genel prensiplerini şekillendirerek, sürdürülebilir kalkınma için gerekli bütüncül stratejileri oluşturur ve toplumların, ekosistemlerin ve ekonomilerin uzun vadede dengeli bir şekilde gelişmesini hedefler. Bu bağlamda bu rehberde, Tek Sağlık, 7. faz temaları ve SKA'lardan oluşan bu üç yaklaşımın soyut ve somut dengesini göz önünde bulundurarak bize açtığı yol ile, seçime yönelik uygulanabilir, tekrarlanabilir ve izlenebilir örneklerle yer verilmesi hedeflenmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışmada, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği için hazırlanan Dünya Kentlerinden İyi Uygulama Rehberi çalışması için, **Tek Sağlık üst teması çerçevesinde Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) 3 Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam, 14 Sudaki Yaşam, 15 Karasal Yaşam, ve 13 İklim Eylemi** ile doğrudan ilişkili olan iyi uygulama örneklerinin eleme ve değerlendirilme süreci aşağıdaki gibi ilerlemektedir.

İyi Uygulama Seçimi

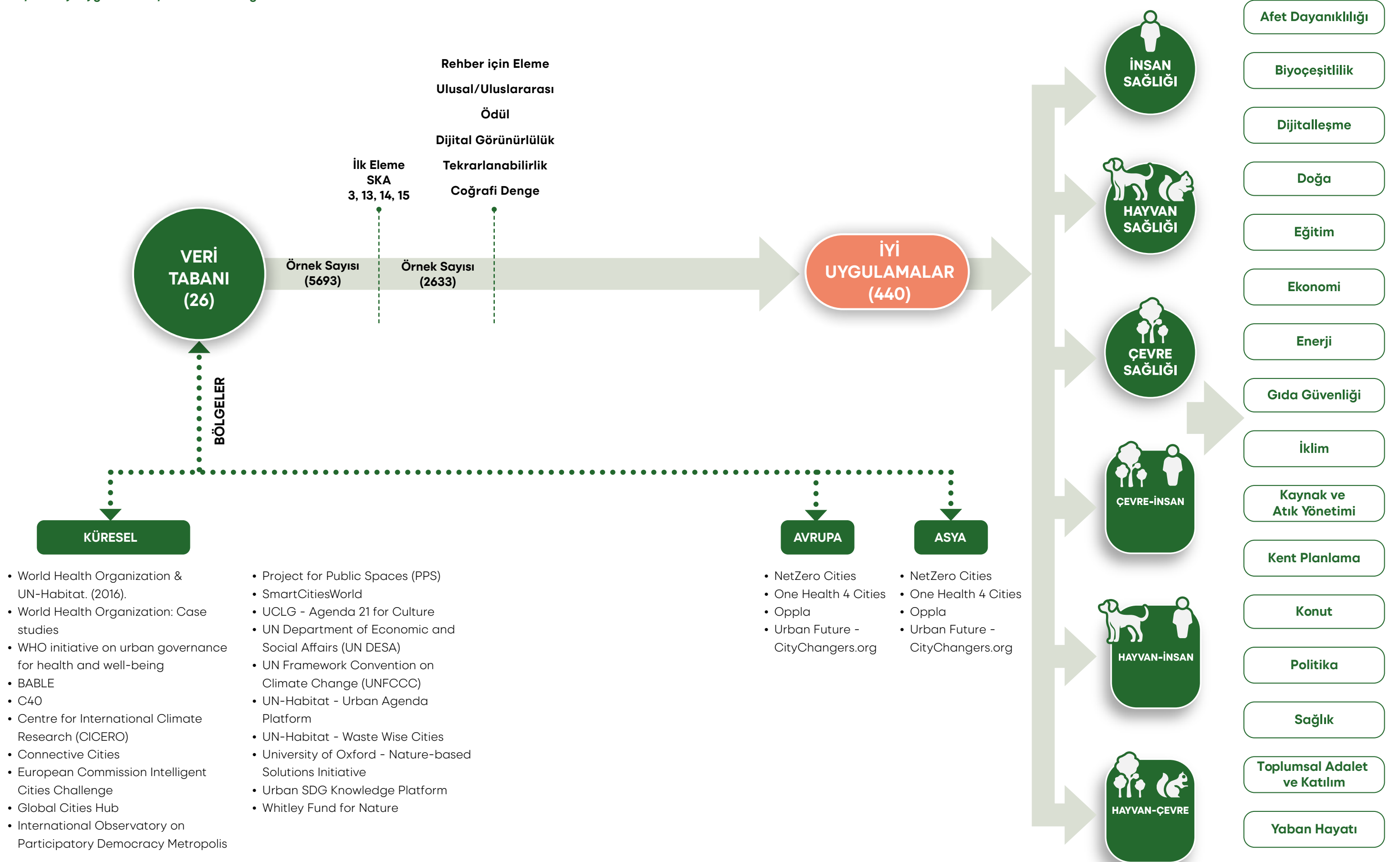
Veri Tabanlarının Listelenmesi

BM SKA'ların literatüre giriş yılı ile paralel olarak 2015 yılı sonrasında gerçekleştirilmiş iyi uygulama örneklerini sıralayan, duyuran ve yayınlayan farklı kaynaklar (veri tabanları) incelendi. Veri tabanları araştırması sırasında dikkat edilen hususlar aşağıdaki gibidir:

- Her bir kaynakta yer alan örneklerin çeşitli SKA'lara çözüm üretmesinin yanı sıra uygulamaya rehberlik edememiş yalnızca kavramsal olarak politik ve stratejik belge seviyesinde üretilmemiş örnekleri olmasına dikkat edildi.
- Veri kaynaklarında sistematik bir listeleme ve küresel coğrafi düzeyde örneklerle yer verilmiş olmasına dikkat edildi.
- Henüz uygulamaya geçmemiş, veri toplama ve gözlemlene aşamasındaki projeler elendi.
- Yalnızca haber ya da makale içeren, iyi uygulama örneği içermeyen veri kaynakları elendi.
- Aynı veri setlerini kullanmış kaynaklar tekrardan kaçınmak adına elendi.

Bu süreç sonucunda listelenen iyi uygulama veri tabanlarında toplamda 5.693 iyi uygulama örneği varlığı not edilmiştir. Şekil 1'de iyi uygulama seçim sistemi ve ilgili veri tabanları görülmektedir. Devamında eleme süreçleri detaylı olarak anlatılmaktadır.

Şekil 1 İyi uygulama seçim sistemi ve ilgili veri tabanları

İlk Eleme Süreci

İlk eleme sürecinde **Tek Sağlık üst teması** ile doğrudan ilişkilendirilen **SKA 3** (Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam), **SKA 14** (Sudaki Yaşam), **SKA 15** (Karasal Yaşam) amaçlarından bir veya daha fazlasını içeren ve **SKA 13** (İklim Eylemi) ile kesişiminde bulunan projeler seçildi. Bunun yanı sıra hazırlanan İyi Uygulamalar Rehberi kentlerin çeşitli dünya kentlerindeki iyi uygulama örneklerinden öğrenmesi üzerine kurgulandığından **SKA 11** (Sürdürülebilir Kentler ve Toplamlar) Tek Sağlık teması ile doğrudan ilişkili olmasa da bu kaynaklardan kent yaşamındaki iyi olma halini içeren örnekler tutulmuştur.

Bu ilk eleme sürecinin sonunda iyi uygulama örnekleri 2.633 adete indirilmiştir.

Rehber için Eleme Kriterleri

Seçilen iyi uygulama örnekleri, aşağıdaki dört ana kriter doğrultusunda son bir eleme sürecine tabi tutulmuştur.

- **Ödüller:** Ulusal veya uluslararası platformlarda ödül almış veya BM ve/veya bileşen kuruluşları tarafından iyi uygulaması tanınan ("good practice recognition") projeler tercih edildi.
- **Dijital Görünürlük:** Projelerin dijital alanda yüksek görünürlüğe sahip olması önemli bir tercih sebebi olarak değerlendirildi.
- **Tekrar Edilebilirlik:** Farklı coğrafyalarda ve ölçeklerde tekrarlanabilir potansiyele sahip projelere öncelik verildi.
- **Coğrafi Denge:** Aynı bölgeden birden fazla benzer nitelikte örnek seçilmemesi adına coğrafi denge dikkate alındı.

Bu eleme sürecinin sonunda iyi uygulama örnekleri 440 adete indirilmiştir.

Tek Sağlık Kategorilerinin Yoğunlukları ve Meta Anahtar Kategorilenmesi

İyi uygulama örneklerinin rehberde yer almasından önce Tek Sağlık üst teması kategorilerine (insan, hayvan ve çevre) göre yoğunluk değerlendirmesi yapılmıştır. Bu değerlendirme sonucunda örneklerin dağılımı Tablo 1'deki olmuştur.

	Başlık	Toplam Örnek Sayısına Oranı
1	İnsan Sağlığı	%35
2	Çevre Sağlığı	%29,1
3	Hayvan Sağlığı	%10,2
4	Çevre Sağlığı ve İnsan Sağlığı	%19,5
5	Hayvan ve Çevre Sağlığı	%4,5
6	Hayvan Sağlığı ve İnsan Sağlığı	%1,6
7	İnsan, Çevre ve Hayvan Sağlığı	%0,0

Tablo 1 - Tek Sağlık temasına göre örnek dağılımları

Bunun yanı sıra örnekler 16 kapsayıcı anahtar kelimeye (afet, atık, biyoçeşitlilik, dijitalleşme, doğa, eğitim, ekonomi, enerji, gıda, hayvan, iklim, katılım, konut, planlama, politika, sağlık) göre kategorilenmiştir ve oranlanmıştır. Bu çalışma sonucunda yüzdelik ağırlıkları (Tablo 2) üzerinden rehberde her bir kategoriden kaç adet örnek olması gerektiğine karar verilmiştir. Rehberin düzenlenmesinde örneklerle gerekli detay seviyesinde yer verebilmek ve okuyucunun takibini kolaylaştırmak adına **50 örneğe yer verilmesi** kararlaştırılmış 440 örneği içeren veri tabanı çevrimiçi olarak okuyucular ile paylaşılmaya karar verilmiştir.

	Kapsayıcı Anahtar Kelime	Toplam Örnek Sayısına Oranı
1	Afet Dayanıklılığı	%2
2	Biyoçeşitlilik	%3
3	Dijitalleşme	%3
4	Doğa	%8
5	Eğitim	%4
6	Ekonomi	%6
7	Enerji	%3
8	Gıda Güvenliği	%3
9	İklim	%5
10	Kaynak ve Atık Yönetim	%10
11	Kent Planlama	%7
12	Konut	%5
13	Politika	%5
14	Sağlık	%8
15	Toplumsal Adalet ve Katılım	%17
16	Yaban Hayatı	%13

Tablo 2 - Kapsayıcı anahtar kelimelere göre örnek dağılımları

Yukarıda bahsedilen 440 örneği içeren çevrimiçi veri tabanına ilgili bağlantıdan ulaşılabilir:

İyi Uygulama Örnekleri Veri Tabanı

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/17QİHVLNgvv2CnJN9kvGNi9yzQaeiDZxae0İ0TGQQnA4/edit?usp=sharing>

Kapsayıcı Anahtar Kelimeler

Rehberde yer alan projeler için kentte belirli başlıklardaki katkılarını ve etkilerini kategorileyen kapsayıcı anahtar kelimeler kullanılmıştır. Bu bölümde, hem rehberde yer alan örneklerin hem de okuyucular ile paylaşılan veri tabanındaki örneklerin hangi anahtar kelimeler etrafında şekillendiğini daha iyi anlamak için bu anahtar kelimelere ilişkin kısa açıklamalar yer almaktadır. Bu açıklamalar, projelerin hangi konularda topluma fayda sağladığını ve nasıl çözümler sunduğunu okuyucu için ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu başlıklar her ne kadar aşağıdaki gibi kategorize edilmiş olsa da birçoğu birbirinin alt ve/veya üst başlığı yahut kendi başına ayrı bir tematik alan olarak değerlendirilebilir. Örneğin doğa başlığı biyoçeşitlilik, iklim ve yaban hayatı gibi birçok tematik alanı çapraz kesen bir kriter olarak da düşünülebilir. Bu doğrultuda her bir örneğin proje uygulamasında ağırlıklı olarak öne çıkan faaliyet alanları ile eşleştirildiğini belirtmek faydalı olacaktır. Ayrıca başlıkların altında yer alan örneklerle dair verilen sağlık temalarının dağılımı 440 örneğin bulunduğu veri tabanındaki tüm örnekleri içeren bir değerlendirmedir.

1. Afet Dayanıklılığı: Afet dayanıklılığı, toplumların doğal afetlere karşı direnç kazanarak bu olaylardan en az zararla çıkmalarını sağlamak için uygulanan önlem ve stratejiler bütünüdür. Bu kapsamda, afet risklerinin azaltılması, iyileşme süreçlerinin hızlandırılması ve güvenli yaşam alanlarının oluşturulması hedeflenir. Afet Dayanıklılığı başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda insan sağlığı ile çevre ve insan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. Biyoçeşitlilik: Biyoçeşitlilik, ekosistemlerin sağlıklı işleyişini ve türlerin çeşitliliğini koruma çalışmalarını içerir. Doğal yaşamın sürdürülebilirliğini sağlamak ve ekosistem dengesini korumak için biyoçeşitlilik odaklı planlama yapılması bu alanın ana unsurlarını oluşturur. Biyoçeşitlilik başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda çevre sağlığı, çevre ve insan sağlığı ile çevre ve hayvan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

3. Dijitalleşme: Dijitalleşme, kentlerde teknoloji kullanımının yaygınlaştırılarak kamu hizmetlerinin daha verimli, şeffaf ve sürdürülebilir hale getirilmesini ifade eder. Akıllı kent çözümleri ve dijital platformlar, kentsel yönetimde etkinliği artırır ve çevresel etkilerin azaltılmasına katkı sağlar. Dijitalleşme başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda insan sağlığı, çevre sağlığı, çevre ve insan sağlığı ile hayvan ve insan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

4. Doğa: Doğa, kentlerin ve insanların yaşamında vazgeçilmez bir unsur olarak, doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir yönetimini içerir. Bu başlık, ekosistemlerin korunması, yeşil alanların artırılması ve doğayla uyumlu kent planlamasını kapsar. Doğa başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda hayvan sağlığı, çevre sağlığı, çevre ve insan sağlığı ile çevre ve hayvan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eğitim: Eğitim, çevresel sürdürülebilirlik, sağlık ve sosyal sorumluluk gibi konularda toplumun bilinçlendirilmesini amaçlayan faaliyetleri kapsar. Hem bireylerin hem de toplulukların bilgi ve farkındalık seviyelerini artırarak sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkıda bulunur. Eğitim başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda insan sağlığı, çevre sağlığı ile çevre ve insan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ekonomi: Ekonomi başlığı, sürdürülebilir kalkınma için ekonomik yapıları ve iş modellerini dönüştürmeyi amaçlar. Yeşil ekonomi, döngüsel ekonomi gibi kavramlar, kaynak verimliliğini artırırken, toplulukların ekonomik refahını güçlendiren stratejiler geliştirir. Ekonomi başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda insan sağlığı, çevre sağlığı ile çevre ve insan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

5. Enerji: Enerji başlığı, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, enerji verimliliğinin artırılması ve fosil yakıt bağımlılığının azaltılmasını kapsar. Sürdürülebilir enerji politikaları ile iklim değişikliğiyle mücadele etmek ve çevresel etkileri minimize etmek amaçlanır. Enerji başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda çevre sağlığı ile çevre ve insan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

6. Gıda Güvenliği: Gıda güvenliği, toplumların sürdürülebilir, güvenilir ve yeterli gıdaya erişimini sağlamak için alınan önlemleri ve uygulanan politikaları içerir. Kentsel tarım, sürdürülebilir gıda üretimi ve gıda tedarik zincirinin güvenliği bu başlığın temel konularıdır. Gıda Güvenliği başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda insan sağlığı, çevre sağlığı ile çevre ve insan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

7. İklim: İklim başlığı, iklim değişikliğinin etkileriyle mücadele etmeyi amaçlayan sürdürülebilir politikalar ve uygulamaları içerir. Karbon ayak izini azaltma, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kullanımını teşvik eden stratejiler bu başlık altında ele alınır. İklim başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda çevre sağlığı ile çevre ve insan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

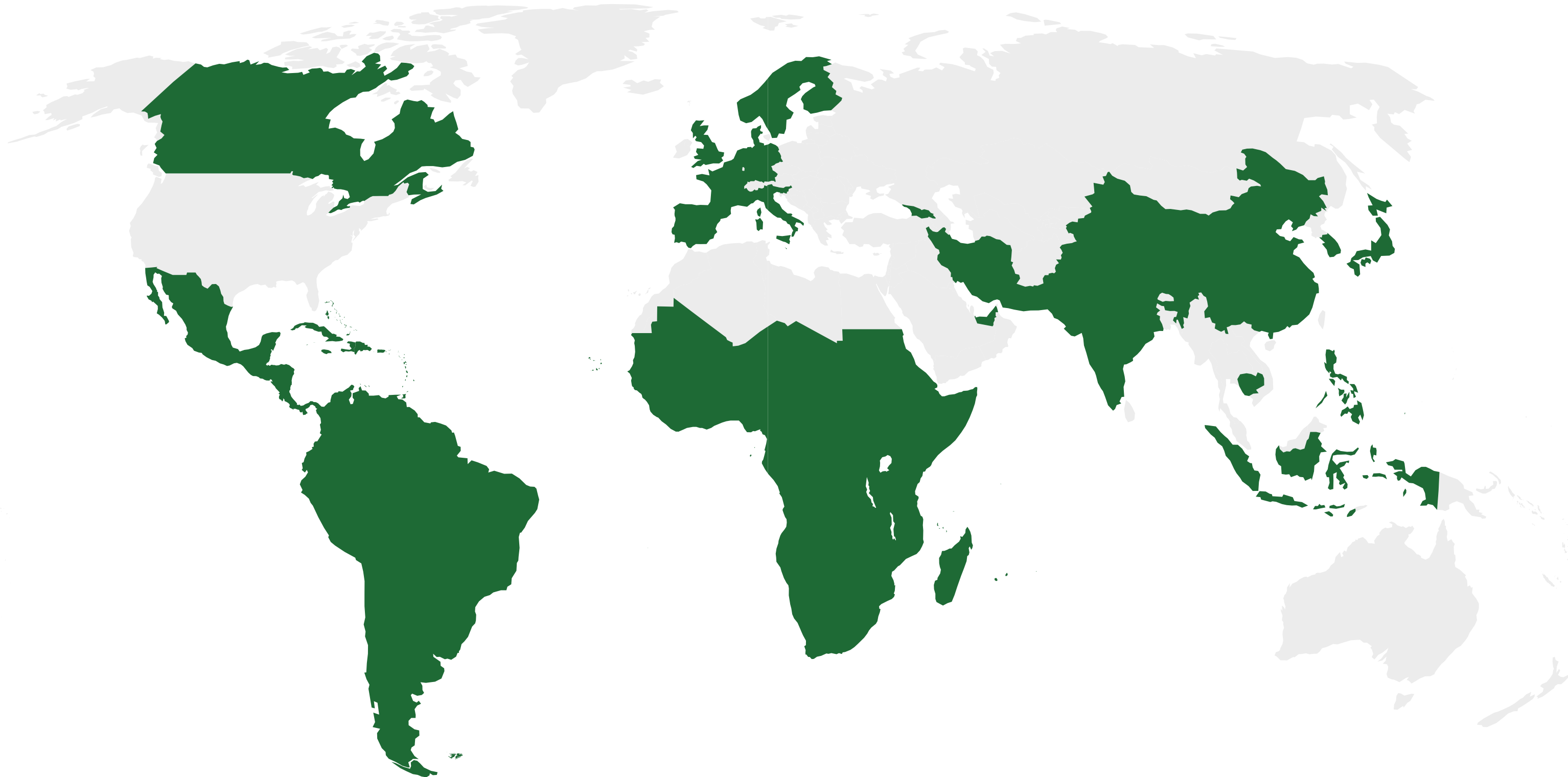
8.Kaynak ve Atık Yönetimi: Kaynak ve atık yönetimi, doğal kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ve atıkların minimuma indirilmesi için döngüsel ekonomi ilkeleri doğrultusunda atıkların yeniden değerlendirilmesini kapsar. Hem kaynak tüketiminin verimli hale getirilmesi hem de atıkların yönetimi bu başlığın temel unsurlarıdır. Kaynak ve Atık Yönetimi başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda insan sağlığı, çevre sağlığı ile çevre ve insan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

9. Kent Planlama: Kent planlama, kentlerin sürdürülebilir ve yaşanabilir bir şekilde tasarlanması ve yönetilmesini amaçlayan çalışmaları kapsar. Yeşil alanların korunması, ulaşım ağlarının iyileştirilmesi ve kentsel yenileme projeleri bu başlık altında ele alınır. Kent Planlama başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda insan sağlığı, çevre sağlığı ile çevre ve insan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

10. Konut: Konut başlığı, herkesin yeterli, güvenli ve sürdürülebilir konutlara erişimini sağlamak için yapılan çalışmalar ve politikaları içerir. Sosyal konut projeleri ve sürdürülebilir kentsel yerleşim alanları, bu başlığın temel unsurlarıdır. Konut başlığı altındaki örneklerin dağılımına baktığımızda insan sağlığı, çevre sağlığı ile çevre ve insan sağlığı kesişimindeki uygulama örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ COĞRAFİ DAĞILIMI

Rehberde yer alan örneklerin coğrafi dağılımı haritadaki gibidir.

**DÜNYADAN
İYİ UYGULAMA
ÖRNEKLERİ**

İSLAMABAD, PAKİSTAN

YEREL BİLGİ VE TEKNOLOJİYLE GÜVENLİK

Aga Khan Habitat Ajansı Pakistan (AKAH Pakistan), kırsal ve köy düzeyinde afete dayanıklı yerleşim planlamasını teşvik eden “Güvenli Habitat İçin Yerel Bilgi ve Teknolojiyi Entegre Etme” projesini başlatmıştır.

Pakistan’ın afet eğilimli yapısı, özellikle kuzey dağlık bölgelerde deprem ve sel gibi riskleri artırmakta, halkı insani yardıma bağımlı kılmaktadır. Proje, coğrafi bilgi sistemleri (GİS) ve uydu görüntüleri kullanarak yerel bilgiyle risk haritalaması yapıp, toplulukların daha güvenli alanlarda afet riskini azaltan yapı teknikleriyle inşa yapmalarını sağlamayı amaçlamaktadır.

Proje kapsamında, tehlike, hassasiyet ve risk değerlendirmesi (HVRA) çalışmalarıyla yerel bilgi ve bilimsel veriler birleştirilerek riskli alanlar haritalanmakta; bu süreçte topluluklar veri toplama ve bilgi paylaşımına aktif katılım sağlamaktadır. AKAH uzmanları, yerleşim yerleri için güvenli bölgeler belirlerken, yapısal ve yapısal olmayan önlemler hakkında eğitimler verilmektedir. 50 riskli köyde tahliye planları oluşturulmuş, 4.000’den fazla güvenli barınak inşa edilmiş ve 190 acil durum stok sahası kurulmuştur.

AKAH Pakistan, risk azaltımının yanı sıra yerleşim ve kalkınma planlamasında HVRA kullanarak bölge halkının katılımını güçlendirmiştir.

HVRA’lar ile köy düzeyinde ilk kez bu kadar kapsamlı ve katılımcı bir afet riski planlaması yapılmaktadır. Proje, mevcut bilimsel gelişmeleri ve topluluk bilgi birikimini bir araya getirerek diğer ülkelerde uyarlanabilir bir model sunmaktadır.

Pakistan Ulusal Afet Yönetimi Otoritesi tarafından tanınan proje, AKAH Pakistan liderliğinde ve yerel sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde yürütülmektedir.

“İklim değişikliği nedeniyle doğal afetler, hem daha sık hem de daha yıkıcı hale geliyor. Dağlık ve kıyı bölgelerinde bu etkiler özellikle güçlü hissediliyor. Habitat için Aga Khan Ajansı, bu artan tehditlere karşı yenilikçi çözümler geliştirmek ve toplulukları dayanıklı hale getirmek amacıyla kuruldu.”

Proje, 785 yerleşim yerinde risk değerlendirmesi yaparak, 20.000 haneye teknik destek sağlamış, 50.000 gönüllüye afet risk yönetimi eğitimi sunmuştur. 52 topluluk tabanlı hava izleme istasyonu kurularak, sel ve çığ risklerine karşı erken uyarı sağlanmaktadır. Proje sayesinde enerji verimli barınaklar ve risk azaltıcı köy altyapıları ile afetlerde zarar gören toplulukların dayanıklılığı artırılmıştır.

AKAH Pakistan, 2025 yılına kadar HVRA’ları 2.000’e çıkarmayı, proje kapsamını genişleterek sürdürülebilir ve güvenli yerleşim planlamasını ülke geneline yaymayı hedeflemektedir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/integrating-indigenous-knowledge-and-technology-for-safer-habitat>

<https://world-habitat.org/news/news-updates/the-2020-world-habitat-awards-winners-announced/>

<https://the.akdn/en/how-we-work/our-agencies/aga-khan-agency-habitat>

MATO GROSSO VE PARÁ, BREZİLYA

RAONİ ENSTİTÜSÜ

POPÜLASYON 11,720,000
ÖDÜL Ekvator Ödülü, 2015

Raoni Enstitüsü, Brezilya'nın güneydoğusundaki Amazon yağmur ormanlarında Kayapó halkı tarafından başlatılan ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik eden bir projedir.

Bu proje, yerli toplumların topraklarını korumak ve yasadışı ağaç kesimi, ormansızlaşma gibi tehditlere karşı mücadele etmek amacıyla geliştirilmiştir. Amazon'un biyolojik çeşitliliği açısından büyük öneme sahip olan bu alanların korunması, çevresel bozulmayı önlemek ve yerli kültürlerin devamlılığını sağlamak açısından kritik bir öneme sahiptir. Proje, birden fazla faaliyet ayağı ile ekosistemin korunmasına katkı sağlar ve aynı zamanda yerel ekonominin sürdürülebilirliğini hedefler.

Proje, Kayapó halkının geleneksel bilgilerini modern teknolojilerle birleştirerek uygulanmaktadır. Kayapó topluluğu, Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) ve katılımcı video kayıt yöntemleri kullanarak toprak sınırlarını izlemekte ve yasadışı girişleri belgeleyerek hükümetin müdahalesini teşvik etmektedir. Ayrıca, yerel halkın ekonomik bağımsızlığını desteklemek amacıyla sürdürülebilir üretim zincirleri oluşturulmuştur; bu üretim faaliyetleri arasında bal, pequi meyvesi ve el sanatları gibi yerel ürünler ön plana çıkmaktadır. Bu yöntemler, hem doğal kaynakların korunmasını hem de topluluğun ekonomik refahını artırmayı hedefler.

Proje, ulusal ve uluslararası kaynaklardan alınan fonlarla finanse edilmektedir ve toplum katılımını artırmak için eğitim programları da organize edilmektedir.

Proje sayesinde 2 milyondan fazla hektar Amazon yağmur ormanı korunmakta ve yerel toplumların ekonomik gelişimi desteklenmektedir. Instituto Raoni'nin sürdürülebilir kalkınma modeli, doğal kaynakların korunması ve yerel halkın ekonomik refahı arasında dengeli bir ilişki kurarak çevresel etkilerin azaltılmasını sağlamaktadır.

"Kayapó halkının topraklarına sahip çıkma ve ormanları koruma mücadelesi, sadece kendi kültürlerini değil, aynı zamanda dünyanın en büyük biyolojik çeşitlilik rezervlerinden birini savunmak anlamına geliyor. Instituto Raoni'nin faaliyetleri, yerel halkın bilgi birikimini çevre koruma ile birleştirerek, sürdürülebilir bir gelecek için örnek teşkil ediyor."

Proje, aynı zamanda Kayapó topluluğu için eğitim ve kültürel gelişim fırsatları yaratmakta; özellikle gençlerin, modern çevre koruma teknikleri ve geleneksel bilgi arasında köprü kurmalarına olanak tanımaktadır. Bu yaklaşım, diğer yerli toplumlar için de bir örnek teşkil etmekte ve dünya genelinde uygulanabilirliği olan bir model sunmaktadır. Gelecek planları arasında daha fazla bölgesel yayılım, toplumların ekolojik haklarını koruma kapasitelerinin artırılması ve sürdürülebilir kalkınma ağlarının genişletilmesi bulunmaktadır.

KAYNAKÇA: <https://www.equatorinitiative.org/wp-content/uploads/2017/05/Instituto-Raoni-Brazil.pdf>

<https://institutoraoni.org.br/>

NAGALAND, HİNDİSTAN

BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK VE BARIŞ KORİDORU

POPÜLASYON 11,720,000
ÖDÜL Whitley Ödülü, 2021

Nagaland'daki Biyolojik Çeşitlilik ve Barış Koridoru projesi, bölgenin zengin biyolojik çeşitliliğini ve kültürel mirasını korumayı hedeflemektedir.

İndo-Burma Biyoçeşitlilik Merkezi'nde yer alan Nagaland, ormanlık alanlarında geniş bir yaban hayatı çeşitliliğine sahip olan Naga halkına ev sahipliği yapmaktadır. Ancak işsizlik, kaynakların sürdürülebilir olmayan kullanımı ve değişen kültürel öncelikler, son yıllarda bölgedeki doğal kaynaklar üzerinde baskı yaratmış ve biyolojik çeşitlilikte endişe verici bir düşüşe yol açmıştır.

Bu proje, Amur Şahinini sembol tür olarak kullanarak bölgedeki yerel halkı koruma çabalarına dahil etmeyi amaçlayan çok ayaklı bir girişimdir.

Projede, 16 köyde toplam 200 km²'lik bir Biyolojik Çeşitlilik Barış Koridoru oluşturulması hedeflenmektedir. Bu alanlarda avcılık, dinamit balıkçılığı, ağaç kesimi ve "sürme-yakma" tarımı durdurulacak ve orman yenilenmesine olanak sağlamak amacıyla çevre dostu alternatifler sunulacaktır.

Proje kapsamında köylüler, meyve bahçeleri, domuz yetiştiriciliği ve zencefil üretimi gibi sürdürülebilir arazi kullanımı konusunda eğitilmektedir; böylece 4.000 hane doğrudan faydalanacaktır. Ayrıca, Amur Şahini'nin yuvaları izlenmekte ve bölgenin biyolojik çeşitliliği belgelenmektedir. Bu süreçte, yerel halkın geleneksel bilgileri aktarabilmesi için kabile eğitim sistemi yeniden canlandırılmakta ve bu bilgiler genç nesillere öğretilmektedir.

"Amur Şahini kıtalar arası göç eder – bu yolculuk, sınırların olmadığı özgür bir dünyayı simgeler."

Proje sonucunda, 2010 yılında 50.000 olan Amur Şahinlerinin sayısı 2019'da 1.000.000'a ulaşmıştır, bu da yerel koruma çabalarının başarısını göstermektedir. Korunan alanlar, pangolinler, boynuzgagalar ve Asya kara ayıları gibi çeşitli türlere de ev sahipliği yapmaktadır. Bölgedeki biyolojik çeşitliliğin korunması, Nagaland'ın sürdürülebilir kalkınma yolunda ilerlemesini desteklemekte ve benzer projelerin diğer bölgelerde uyarlanabilirliğine dair umut vermektedir.

KAYNAKÇA: <https://whitleyaward.org/winners/establishing-a-biodiversity-peace-corridor-in-nagaland/>

<https://www.facebook.com/Alijo2012>

BİRLEŞMİŞ ARAP EMİRLİKLERİ BAE SKA VERİ MERKEZİ

POPÜLASYON 11,119,284
ÖDÜL Esri Özel Başarı Ödülü, 2020
IdeasUK, 2019
CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) Uygulama Başarı Ödülü, 2019

BAE SKA Veri Merkezi, Birleşik Arap Emirlikleri'nin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine (SKA) ulaşma sürecini desteklemek amacıyla geliştirilmiş kapsamlı bir platformdur.

SKA'lara yönelik bu platform, ülke genelinde veri paylaşımını kolaylaştırarak ve analiz sürecini hızlandırarak şeffaflığı artırmayı hedefler. Çeşitli sektörleri bir araya getiren proje, sürdürülebilir kalkınmaya ulaşmak için toplumsal bir yaklaşımı teşvik eder. BAE'nin farklı sektörlerinden veri toplayan ve analiz eden bu platform, tekil proje olmaktan ziyade çoklu uygulama ayağına sahip bir ulusal girişimdir.

Proje kapsamında kullanılan teknolojiler arasında coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ve büyük veri analiz araçları yer almaktadır. Bu araçlar, çeşitli SKA göstergelerinin performansını izlemeyi ve karar vericilerin stratejik planlama süreçlerine destek olmayı kolaylaştırır. Merkezi veri yapısı, ilgili sektörlerden gelen bilgilerin etkin bir şekilde yönetilmesini ve paylaşılmasını sağlar. SKA'lara yönelik kapsamlı analizlerle desteklenen bu platform, sürdürülebilirlik odaklı politikalarda bilinçli ve veri odaklı kararların alınmasını teşvik eder. Bütçe, BAE hükümetinden ve çeşitli uluslararası destek kaynaklarından sağlanmaktadır.

BAE SKA Veri Merkezi, veri analizinde modern teknolojilere ve sürdürülebilirlik hedeflerine dayalı bir yenilik modeli sunmaktadır. Platformun farklı sektörler için sağladığı veri analiz araçları, BAE'nin SKA yolculuğunda eşsiz bir rol oynamaktadır. Verilerin geniş bir toplumsal kesime erişimini sağlayarak SKA hedeflerinin daha etkin bir şekilde uygulanmasını teşvik eder. Bu özellikler, veri odaklı stratejiler geliştirmek isteyen diğer ülkeler için de örnek teşkil eden bir model sunar. Platform, kullanıcı dostu arayüzü ve geniş analiz yetenekleri sayesinde kolay uyarlanabilir yapıya sahiptir.

"BAE SKA Veri Merkezi, toplumun tüm kesimlerini bir araya getirerek sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada veri odaklı ve şeffaf bir çözüm sunuyor."

BAE SKA Veri Merkezi, SKA'ların izlenmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın teşviki açısından güçlü bir araç olarak hizmet vermektedir. Bu merkez sayesinde karar alıcılar, daha bilinçli stratejik hamleler yaparak SKA performansını izleyebilmekte ve toplumsal katkıyı teşvik etmektedir. Platformun sunduğu veri erişim kolaylığı ve toplumun tüm kesimlerinin katılımını artıran yapısı, SKA hedeflerine ulaşmada önemli bir ilerleme sağlar. Gelecek planları arasında, platformun bölgesel düzeyde yaygınlaştırılması ve veri analiz kapasitelerinin daha da geliştirilmesi yer almaktadır.

KAYNAKÇA: <https://sdgs.un.org/partnerships/uae-sdg-data-hub-whole-society-approach-reach-sdgs>
<https://www.esri.com/en-us/industries/government/departments/lighthouse-case-study>
https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2019/2019_arab_region_index_and_dashboards.pdf

HAMBURG, ALMANYA

mySMARTLife

AB-Horizon 2020 kapsamında desteklenen mySMARTLife projesi, Hamburg, Nantes ve Helsinki'deki enerji altyapısını dönüştürerek Avrupa kentlerinin fosil yakıtlara bağımlı olmadan, çevre dostu bir yapıya geçişini sağlamayı hedefleyen yenilikçi bir kentsel dönüşüm stratejisi geliştirmiştir. Hamburg'un Bergedorf bölgesinde hayata geçirilen proje, kentin akıllı enerji sistemine geçişine rehberlik etmeyi amaçlamış ve kentlerin akıllı teknoloji adaptasyonunu teşvik etmiştir.

Proje, enerji, mobilite ve iletişim olmak üzere üç ana kategoride uygulanmıştır. Enerji sisteminde yenilenebilir enerji kaynakları (Güneş ve hidrojen), enerji depolama ve verimli tüketim sistemleri geliştirilmiştir. Ayrıca, yerel hükümetler, üniversiteler, teknoloji sağlayıcıları, vatandaş grupları ve enerji tüketicileri gibi tüm paydaşları bir araya getiren bir iş birliği ağı kurulmuştur. Proje kapsamında 273 konutlu bir binada hidrojen bazlı bölgesel ısıtma sistemi kurulmuş, ayrıca yerel kooperatifler ile PV ve batarya sistemleri kurularak kendi kendine yeterli enerji tedarik çözümleri geliştirilmiştir.

Proje, kamu ve özel sektör iş birliği ile finanse edilmiştir. Bu süreçte vatandaşlar da enerji dönüşümünde aktif olarak rol almış, PV sistemleri için kiracılık anlaşmaları yapılmıştır. Hamburg'un enerji ağının kamuya devredilmesini destekleyen ENH gibi kooperatifler, proje ortakları arasında yer alarak yerel enerji üretimini desteklemiştir. Bu katılımcı model, vatandaşların enerji krizine çözüm sunan teknolojiler hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamıştır.

“Deneyisel yönetim dediğimiz yaklaşımı geliştirmeliyiz.”

mySMARTLife, Hamburg'da fosil yakıt bağımlılığını azaltmış, yenilenebilir enerji üretimini teşvik etmiş ve kentsel dönüşümde teknolojik inovasyonu desteklemiştir. PV sistemlerinin ve akıllı enerji yönetim sistemlerinin kurulumu ile %30'a kadar hidrojen kullanımı sağlanarak karbon salınımı azaltılmıştır. 2023'te Eurocities Ödülleri'nde “Enerji Krizini Sürdürülebilir Yönetme” kategorisinde ödül kazanan proje, Hamburg'un diğer kentler için bir model haline gelmesini sağlamıştır. Hamburg'un bu proje ile elde ettiği deneyimler, yasa ve düzenlemeler için federal düzeyde değişiklik önerileri sunarak sürdürülebilir kentsel yolunda ilerlemeyi desteklemektedir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/mysmartlife>
<https://eurocities.eu/stories/a-playground-for-energy/>
<https://www.mysmartlife.eu/mysmartlife/>

MEKSİKO, MEKSİKA

EWASO LIONS - YEREL LİDERLİĞE DAYALI KÜRESEL KORUMA

Ağaçlandırma

Ekosistem

POPÜLASYON 22,085,000
ÖDÜL AIPH Dünya Yeşil Kent Ödülleri, 2022

Meksiko'da yeşil alanların yok olması ve doğal ekosistemlerin bozulması, kentsel dönüşüm süreçleri ve arazi kullanım değişiklikleri ile hız kazanmıştır.

Buna bağlı olarak, "kentsel ısı adası" etkisi gibi olumsuz çevresel etkiler artış göstermiştir. Green Challenge, kentteki yeşil altyapıyı güçlendirmek, biyolojik çeşitliliği korumak ve toplumsal dokuyu canlandırmak amacıyla kapsamlı bir revejetasyon programı olarak hayata geçirilmiştir. Proje, 2019'dan bu yana Çevre Bakanlığı'nın Yeşil Altyapı Müdürlüğü ve diğer kamu kurumları tarafından uygulanmaktadır.

Green Challenge, kentteki doğal koruma alanlarını ve yeşil kentsel alanları rehabilite etmeyi, polinatör bahçeleri kurmayı ve vatandaş katılımıyla yeşil alanların bakımını sağlamayı hedefleyen çeşitli eylemlerden oluşmaktadır. Kentin farklı bölgelerinde 15 milyon ağaç ve bitkinin dikilmesi planlanmış, kamuya açık parklar, caddeler, yeşil alanlar, koruma bölgeleri ve koruma alanlarına odaklanılmıştır. Ayrıca, yerel türlerin üretimini artırmak için üç kent fidanlığı dönüştürülmüş ve zararlı kontrolü sağlanmıştır.

Proje, kamu ve özel sektör ile sivil toplum kuruluşlarının ortak desteği ile finanse edilmiştir. Ayrıca, "Yaşam İçin Bahçeler" programı kapsamında eğitilen kadın grupları polinatör bahçeleri kurmada etkin rol oynamıştır. Green Challenge, çevre koruma alanında bilinç oluşturmak ve toplumu yeşil altyapı projelerine katılmaya teşvik etmek için yerel yönetim ile toplum arasında güçlü bir iş birliği modeli geliştirmiştir.

"Green Challenge, Meksiko'yu doğayla yeniden buluşturarak kentin yeşil dokusunu canlandırıyor ve iklim mücadelesine öncülük ediyor."

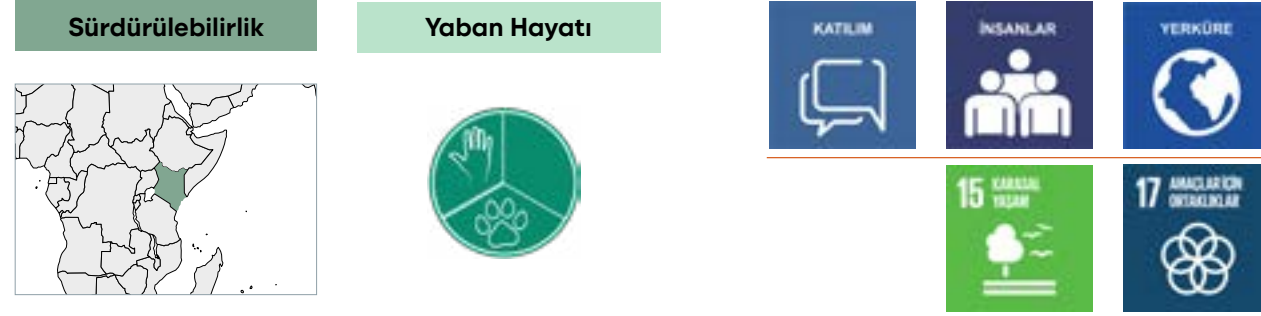
Green Challenge, kent genelinde 13 milyondan fazla ağaç ve bitki dikimi yaparak, kentsel ekosistemin korunmasına önemli katkılar sağlamıştır. Çalışmalar kapsamında polinatörler için 57 bahçede 163.000'den fazla çiçekli bitki dikilmiştir. Ek olarak, dört doğal koruma alanı iyileştirilmiş ve 5.643 ağaca bitki endoterapisi uygulanarak zararlılardan korunması sağlanmıştır. 2022 yılında AIPH Dünya Yeşil Kent Ödülleri'nde "İklim İçin Yeşil Yaşam" kategorisinde ödül kazanan proje, iklim değişikliği ile mücadeleye katkıda bulunmuş ve sürdürülebilir bir kent modeli yaratmak adına diğer kentlere örnek teşkil etmiştir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/green-challenge>

KUZEY KENYA

YEREL LİDERLİĞE DAYALI KÜRESEL KORUMA

POPÜLASYON 1,787,280
ÖDÜL Whitley Ödülleri, 2023

Kenya'nın kuzeyinde, insanlar ve vahşi yaşam arasında Temiz Kentsel Su Yolları inşa etmek amacıyla 2007 yılında Ewaso Lions'u kuran Dr. Shivani Bhalla, aslanların korunmasına yönelik çözümleri topluluk öncülüğünde ve liderliğinde geliştirmiştir. Toplamda 4,500 km²'yi kapsayan bu projeler, koruma çabalarının sürdürülebilir ve kültürel olarak uygun olmasını sağlamaktadır. Dr. Bhalla, yerel liderliğin küresel biyolojik çeşitlilik kriziyle mücadelede en etkili çözüm olduğunu savunmaktadır. Ancak dünya genelinde bu tip projelerin çoğu topluluk katılımını önemsemediği, doğrudan topluluk üyeleri tarafından yürütülmeleri nadir rastlanan bir durumdur.

Dr. Bhalla ve Ewaso Lions ekibi, yerel liderliğin korunma çalışmalarına nasıl entegre edileceğini gösteren açık kaynaklı bir çerçeve geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu modelin, dünya genelindeki doğa koruma uygulamalarını iyileştirecek bir örnek olması amaçlanmaktadır. Ewaso Lions'ın bu topluluk öncülüğündeki yaklaşımı, koruma kararlarının yerel seviyede alınmasını sağlamakta ve topluluk içinde yaban hayatın korunmasını bir yaşam biçimi haline getirmektedir. Dr. Bhalla, ayrıca 2022 yılında Charudutt Mishra'nın PARTNERS İlkeleri eğitimine katılarak bu alandaki bilgi birikimini genişletmiş ve 2023 Whitley Gold Ödülü ile yeni iş birliklerine başlamıştır.

Dr. Bhalla ve ekibi, son on yılda yerel topluluk programları sayesinde Ewaso bölgesinde aslan popülasyonlarını stabil hale getirmiş, 2022'de 50 aslan kaydedilmiştir. Kenya Vahşi Yaşam Hizmeti ile iş birliği yaparak Kenya'nın ilk Ulusal Yırtıcı Anketi'ni gerçekleştirmiştir. Ayrıca, Samburu savaşçıları arasında aslanlara yönelik pozitif tutumlar güçlenmiş ve 2021 ve 2022 yıllarında misilleme cinayetleri sıfıra inmiştir. Kadınlar için özel olarak tasarlanan 'Mama Simba' girişimi, çevresel okuryazarlık yoluyla kadınları yaban hayatı koruma çalışmalarına dahil etmiştir. Ewaso Lions, ayrıca yerel çocukları eğitmek amacıyla "Ewaso Lions Kids Camp" programını başlatmış ve 1,500'den fazla yerel sakini doğayla yakınlaştırarak yaban hayatla güvenli bir ortamda tanıştırmıştır.

"Yerel liderliğe dayalı koruma, mevcut biyolojik çeşitlilik krizine karşı elimizdeki tek çözümdür."

Shivani Bhalla ve ekibi, 2023 Whitley Gold Ödülü'nün desteği ile koruma çabalarının yerel seviyede liderler tarafından yürütülmesini sağlamak için yeni adımlar atmaktadır. Bu kapsamda Ewaso bölgesinin %25'inde topluluklarla görüşmeler yapılacak, yerel koruma çabalarını desteklemek üzere 150 topluluk üyesi eğitilecek ve dünya genelinde 25 koruma lideriyle iş birliği yapılacaktır. Ewaso Lions'ın topluluk odaklı modeli, vahşi yaşamı koruma alanında küresel bir örnek oluşturmakta olup, yerel toplulukların kültürel değerlerini derinleştirmekte ve koruma çalışmalarını sürdürülebilir kılmaktadır.

KAYNAKÇA: <https://whitleyaward.org/winners/catalysing-a-global-movement-for-locally-led-conservation/>
<https://ewasolions.org/conservation/>

İNGİLTERE - HOLLANDA - İTALYA - ENDONEZYA TEMİZ KENTSEL SU YOLLARI

POPÜLASYON 14,952,889
ÖDÜL UN-Habitat İyi Uygulamalar Listesi

Kentsel kanallar ve nehirler, tüketici plastiklerinin okyanuslara ulaşmadan önce son durağı haline gelmiştir. Clean Urban Waterways projesi, plastik atıkları toplamak için su akıntıları ve rüzgârın doğal kuvvetlerinden yararlanan çöp kapanları kullanarak bu kirliliği önlemeyi amaçlamaktadır. Bu enerji gerektirmeyen sistemler çevreye saygılı olarak çalışır.

Her yıl, yarım milyondan fazla plastik parçası kentsel su yolları aracılığıyla okyanuslara ulaşmaktadır. İngiltere ve Galler'de kanallardaki çöplerin %59'unu terk edilmiş plastikler oluştururken, Amsterdam kanallarında her yıl 60.000 kg plastik toplanmaktadır.

Okyanuslardaki plastik kirliliğini temizlemek için yalnızca mevcut kirliliği gidermek değil, aynı zamanda yeni plastiklerin girmesini engellemek de önemlidir.

Temiz Kentsel Su Yolları Projesi plastik atıkları su yollarına ulaşmadan önce engelleyen ve toplama çözümleri sağlayan teknolojiler geliştirmiştir. Çöp kapanları, rüzgâr ve akıntıdan yararlanarak plastikleri yakalar ve atıkları denizlere ulaşmadan önce liman, nehir ve kanallardan toplar. Sistemler, su akıntısına ters yönde yerleştirilerek atıkların kapanlara yönlendirilmesini sağlar; balıklar ve diğer hayvanlar için kaçış yolları mevcuttur.

The Interceptor™:

Güneş enerjili bu sistem, plastik atıkları bir konveyör bantla taşır ve konteynerlerde toplar.

Seabin V5:

Limanlar ve marinalarda yüzen atıkları toplayan bu cihaz, mikro plastikleri ve yağları emici özelliklere sahiptir.

Great Bubble Barrier:

Su tabanına yerleştirilen kabarcıklar sayesinde plastikleri engellerken balık ve teknelerin geçişine izin verir.

Mr. Trash Wheel:

Solar ve hidro enerjili bu sistem, Baltimore'da nehir ağzında yıllık tonlarca çöp toplar.

“Kent içi kanallar ve nehirler, plastik kirliliğinin son durağı haline geliyor; ancak akıntı ve rüzgârın gücünden yararlanan çöp tuzakları ile bu plastiklerin okyanuslara ulaşmadan temiz tutulması mümkün.”

Temiz Kentsel Su Yolları Projesi deniz ve okyanuslarda plastik atıkların birikimini engelleyerek çevreyi korumayı amaçlar. Proje, Avrupa'dan Bali'ye kadar çeşitli bölgelerde uygulanmakta olup, topluluk katılımı ve eğitim ile plastik kirliliği konusunda farkındalık yaratmaktadır. Alternatif projeler arasında CLEAR RIVERS ve Plastic Free Venice gibi inisiyatifler yer almakta ve bu projeler yerel halkı çöpleri toplama ve geri dönüştürmeye teşvik etmektedir.

KAYNAKÇA: <https://www.urbanagendaplatform.org/best-practice/clean-urban-waterways>

BREDA, HOLLANDA

GREENQUAYS

Hollanda'nın Breda kentindeki 185.000 nüfuslu belediye, kentsel ekosistemlerin bozulması ve iklim değişikliğine karşı direnç eksikliği gibi sorunları ele almak amacıyla 'GreenQuays' projesini başlatmıştır. Bu proje, sürdürülemez kentleşme sonucu beton duvarlarla çevrili ve yeşil alanlardan yoksun durumda olan Mark Nehri'nin restorasyonunu hedeflemektedir. GreenQuays, doğayı içeren rıhtımlar inşa ederek yerel ekosistemin gelişmesi ve iklim değişikliği etkilerine karşı direnç kazanması için yenilikçi bir strateji sunmaktadır. Bu çok ayaklı proje, özellikle yoğun kent merkezlerinde doğal nehir kenarlarının sınırlı olduğu alanlarda doğa dostu çözümleri test etmeyi amaçlamaktadır.

GreenQuays, doğayı destekleyen yeni rıhtım (NİQ) teknolojisine dayanmakta olup, karmaşık bir dikey ekosistemin gelişimine elverişli koşullar sağlamaktadır. Proje kapsamında beton duvarlar, özel bir yapı taşı ve yenilikçi teknik uygulama yöntemleriyle (farklı rıhtım açısı, çıkıntılı tuğlalar, bitki platformları ve yağmur suyu tahliyeleri) değiştirilerek, bitkilerin ve faunanın gelişmesi için uygun bir alan yaratılmaktadır. Sosyal yenilik yönünden ise katılımcı bir tasarım süreci uygulanmakta ve vatandaşların, üniversitelerin ve küçük işletmelerin katılımıyla süreç zenginleştirilmektedir.

Böylece GreenQuays, sosyal ve teknik inovasyonu bir araya getirerek kent nehirlerinin yenilenmesi konusunda geniş bir paydaş ağı oluşturmıştır.

GreenQuays, iki üniversite, küçük şirketler ve sivil toplum kuruluşlarının ortak çalışmalarıyla desteklenmektedir. Proje, SKA 6 (su), SKA 11 (kentler), SKA 13 (iklim) ve SKA 15 (karasal yaşam) hedeflerine katkıda bulunarak yerel yönetimin çok daha geniş bir alanını etkilemiştir. Bu yenilikçi rıhtım yapısı yalnızca kentsel ekosistemleri iyileştirmekle kalmayıp, aynı zamanda bisiklet ve yaya yolları için ek kamusal alanlar sunarak kentte yeni bir ulaşım çözümü geliştirmiştir.

“Avrupa’nın katkısıyla ve ortaklarımızla birlikte, zengin bir flora ve faunaya yaşam alanı sunan yeşil bir Nieuwe Mark Nehri için çözümler tasarlayıp, test edip uygulayabiliriz.”

GreenQuays, ekosistemlerin iyileştirilmesi ve kent sakinleri için ek yeşil alan sağlanması açısından büyük bir etki yaratmıştır. Projenin çok yönlü yaklaşımı sayesinde, birçok kent küçük nehir ve kanallar için bu projeyi kolayca adapte edebilir ve ölçeklendirebilir. Çevreye duyarlı yapı malzemesi ve inovatif yöntemlerin bir araya gelmesiyle, Breda’da sürdürülebilir bir yaşam ortamı oluşturulmuş ve diğer kentlere uyarlanabilir bir model geliştirilmiştir. İleriye dönük olarak, bu projenin sonuçları diğer belediyelere örnek teşkil etmekte ve kent içi doğal alanların restorasyonunda kullanılabilecek bir çerçeve sunmaktadır.

KAYNAKÇA: <https://www.urbanagendaplatform.org/best-practice/greenquays-urban-river-regeneration-through-nature-inclusive-quays>
<https://uia-initiative.eu/en/uia-cities/breda-call4>

RIBEIRÃO PRETO, BREZİLYA GÖNÜLLÜ ÖRGÜTLÜ TOPLUM

Sürdürülebilirlik

Katılım

POPÜLASYON 698.642
ÖDÜL Eğitim İçin Anlaşma
En İyi Girişimler Ödülü

Ribeirão 2030 Enstitüsü projesi, Brezilya'nın São Paulo eyaletine bağlı Ribeirão Preto kentinde sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek ve Birleşmiş Milletler'in 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı (SKA) yerel düzeyde yaygınlaştırmak amacıyla 2018 yılında başlatılmıştır.

Kentteki ekonomik eşitsizlikler ve sürdürülebilirlik eksikliği, bu sivil toplum inisiyatifinin temel çıkış noktalarını oluşturur. Bu çalışma, SKA'ların daha geniş bir kesime ulaştırılmasını sağlamak üzere başlatılan ve toplumun her kesiminden katılımı hedefleyen çok yönlü bir projedir.

Enstitü, kentteki sürdürülebilir kalkınma durumunu değerlendirmek için profesyonel bir ekip ile kapsamlı bir durum analizi gerçekleştirmiştir. Araştırma sonuçları medya aracılığıyla geniş kitlelere ulaştırılırken, SKA'lar hakkında daha fazla farkındalık yaratmak amacıyla çeşitli raporlar ve içerikler üretilmiştir. Ayrıca, kentin eğitim durumu üzerine çalışmalar yürütülmüş ve bu doğrultuda bir "Eğitim Anlaşması" oluşturulmuştur. Bu anlaşma yerel paydaşların sürece katılımını artırmayı ve mevcut en iyi uygulamaları ödüllendirmeyi amaçlamaktadır. Proje, eğitim, şeffaflık, sürdürülebilirlik ve kültür alanlarında alt gruplar oluşturarak daha odaklı ve etkin bir işleyiş sağlamıştır.

Ribeirão 2030 Enstitüsü'nün temel başarıları arasında, SKA'ların kent halkı tarafından benimsenmesini sağlamak, kentteki sürdürülebilirlik bilincini artırmak ve yerel yönetim üzerinde politika değişiklikleri için baskı kurmak yer alır. Özellikle SKA'larla ilgili yapılan yerel analizler, kentteki sorunları daha görünür kılmış ve bu konuların seçim döneminde siyasi adaylar tarafından gündeme alınmasına katkı sağlamıştır. Projenin, sürdürülebilir kentselcilik adına diğer yerel yönetimlere de ilham verecek bir model olarak genişletilmesi hedeflenmektedir.

"Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak, gönüllü örgütlü toplumların yerel düzeyde birlikte çalışarak sorunlara çözüm üretmesi ile mümkündür."

Enstitünün gerçekleştirdiği projeler, yerel toplumun katılımını teşvik ederek ve eğitici içeriklerle kent halkına sürdürülebilirlik bilincini aşılayarak SKA'ların yerel düzeyde benimsenmesini sağlamıştır. Enstitü, özellikle "Eğitim Anlaşması" ve farkındalık artırıcı medya projeleriyle kamuoyunu etkilemiş, bununla birlikte şeffaflık, sürdürülebilir kalkınma ve kültürel zenginliği koruma alanlarında kent içi politikaların oluşumuna katkı sağlamıştır.

Bu kapsamda Enstitü'nün çalışmaları, Ribeirão Preto'da sürdürülebilirlik odaklı kentselcilik anlayışının güçlendirilmesine ve diğer yerel yönetimler için örnek teşkil eden bir model oluşturulmasına yönelik stratejik bir adım olarak öne çıkmaktadır.

KAYNAKÇA: <https://sdgs.un.org/partnerships/voluntary-organized-society-diagnosis-local-goals-and-policy>

<https://www.ribeirao2030.com.br/>

BARCELONA, İSPANYA

BARCELONA OKULLARI GÜNDEM 21 PROGRAMI

Sürdürülebilirlik

Katılım

POPÜLASYON
ÖDÜL

5,711,920
Dubai Uluslararası
En İyi Uygulamalar Ödülü, 2010

Barcelona Okulları Gündem 21 Programı, sürdürülebilirlik ilkelerini okul eğitim programlarına entegre ederek öğrenciler arasında katılımcı bir öğrenme süreci geliştirmeyi amaçlar.

2001 yılında Barcelona Kent Konseyi ve AGBAR Vakfı tarafından başlatılan program, okullara kendi çevre eğitim projelerini tasarlama, uygulama ve değerlendirme fırsatı sunmaktadır. Tüm okul topluluğunu kapsayan bu girişim, öğrencilerin sürdürülebilirlik bilinci kazanmalarına olanak tanır ve uzun vadede çevreye duyarlı bir toplum oluşturmayı hedefler.

Program kapsamında, öğretmenler yıl boyunca seminerler, danışmanlık ve eğitim materyalleri gibi çeşitli desteklerle bilgilendirilir. Okullar arasında en iyi uygulamaları paylaşan bir ağ oluşturulmuştur. Program, okul içindeki çevresel iyileştirmelere odaklanmakla kalmaz, aynı zamanda topluluk içinde sürdürülebilirlik kültürünü teşvik eder. Öğretmenler ve öğrenciler, çevresel projelerde iş birliği yaparak yerel yönetimle de bağlantı kurarlar. "Apropa't als Parcs" gibi özel girişimlerle öğrenciler parklarda projeler geliştirerek doğrudan öğrenme fırsatlarına erişirler.

Program, öğrencilerin, öğretmenlerin ve ailelerin sürdürülebilirlik konusunda bilinçlenmesini sağlamış, yerel yönetimle iş birliği içinde çok sayıda çevre dostu proje geliştirilmiştir. 2012 yılı itibarıyla 388 okul bu programa katılmış, enerji tasarrufu, su kullanımı, atık yönetimi ve sürdürülebilir ulaşım gibi çeşitli alanlarda 320'den fazla proje gerçekleştirilmiştir. Programın başarısı, İspanya dışında Portekiz, İtalya, Meksika ve Şili gibi ülkelerde de benzer uygulamaların başlamasına ilham kaynağı olmuştur.

"Barcelona Okulları Gündem 21 Programı, gençlerin çevresel farkındalığı topluma yaymasını sağlayan bir köprü görevi görmektedir."

Barcelona Okulları Gündem 21 Programı'nın başarısı, okullarda sürdürülebilirlik farkındalığını artırmanın yanı sıra, küresel düzeydeki sürdürülebilirlik çabalarına da destek sağladı. Örneğin, program katılımcıları, 2009'da Kopenhag'daki İklim Değişikliği Zirvesi'ne katılmış ve Almanya, Macaristan, Fransa ve Yunanistan gibi ülkelerden öğrencilerle değişim programlarına dahil olmuştur. Bu etkinlikler, öğrencilerin çevresel konularda farkındalık kazanmalarına ve uluslararası iş birliği yapmalarına olanak tanımıştır.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/spain-barcelona-educating-sustainable-development>
<https://www.barcelona.cat/barcelonasostenible/ca>

OSLO, NORVEÇ - HAMBURG, ALMANYA

KAMU ALIMLARI

POPÜLASYON 2,888,150
ÖDÜL UN-Habitat İyi Uygulamalar Listesi

Tek kullanımlık plastiklerin çevresel etkilerinden endişe duyan vatandaşların çağrısına yanıt olarak, kamu ihale standartlarının tek kullanımlık plastik ürünleri yasaklama, yeniden kullanılabilir alternatifleri teşvik etme ve sürdürülebilir ürünleri destekleme yönünde revize edilmesi amaçlanmaktadır. AB'nin Plastik Stratejisi'ne göre, Avrupa'da vatandaşların %87'si plastiklerin çevre üzerindeki etkilerinden, %74'ü ise sağlık üzerindeki etkilerinden endişe duymaktadır. Bu proje, kentlerin plastik tüketimini azaltarak örnek bir liderlik sergilemesi amacıyla çok aşamalı bir strateji olarak geliştirilmiştir.

Proje kapsamında, kamu ihalelerinde tek kullanımlık ürünlerin yasaklanması ve yeniden kullanılabilir ürünlerin teşvik edilmesi gibi çeşitli politika tedbirleri uygulanmıştır. Norveç'teki Oslo kenti, plastik tüketimini haritalandırarak belediye bünyesindeki tüm tek kullanımlık plastikleri kaldırmaya yönelik bir plan hazırlamıştır. Hamburg, Almanya ise kamu kurumlarında tek kullanımlık plastik ürünleri yasaklayan kuralları koyarak yıllık 675.000 tek kullanımlık bardak tüketimini engellemiştir. Bu politika, belediye binaları ve kamu tesislerinde plastik içermeyen bir ürün hattı oluşturmada önemli bir adımdır.

Avrupa Birliği tarafından sağlanan destekle, kentler genelinde çevre dostu satın alma politikaları hayata geçirilmiştir. Oslo ve Hamburg gibi kentler, kamu fonlarını daha çevreci politikalarla birleştirerek plastik tüketimini azaltmada öncülük etmişlerdir. AB Plastik Direktifi doğrultusunda, diğer kentlerde de benzer kamu ihale standartlarının uygulanması planlanmaktadır.

“Oslo ve Hamburg, tek kullanımlık plastikleri hayatımızdan çıkararak yeni bir sürdürülebilir yaşam modeli inşa ediyor.”

Bu proje, kamu ihalelerinde plastik atıkların azaltılmasını sağlamak için kapsamlı bir rehber oluşturarak, Oslo ve Hamburg gibi kentlerde başarıyla uygulanmıştır. Vatandaş farkındalığı ve kamu kurumlarının rol modeli olmasıyla plastik tüketiminin azaltılması amaçlanmaktadır. Uzun vadede, bu uygulamanın diğer kentlerde de genişletilmesi ve yeniden kullanılabilir çözümlerin teşvik edilmesi öngörülmektedir.

KAYNAKÇA: <https://www.urbanagendaplatform.org/best-practice/public-procurement>

BRÜKSEL, BELÇİKA

BE CIRCULAR - BE BRUSSELS

Brüksel Başkent Bölgesi Hükümeti, küçük işletmeleri döngüsel ekonomiye geçiş sürecine dahil etmek amacıyla "Be Circular - Be Brussels" projesini başlatmıştır.

Proje, girişimcilere destek, finansman ve bilgi sunan bir servis olarak yapılandırılmıştır. Brüksel Döngüsel Ekonomi Bölgesel Programı (BRPCE) çerçevesinde uygulanan bu çok aşamalı proje, döngüsel ekonomi modellerini teşvik ederek bölgenin sürdürülebilir Çöpten Nakde Dönüşüm (Trash to Cashback) sağlamaktadır.

Be Circular - Be Brussels, 2016 ve 2017 yıllarında olmak üzere iki proje çağrısı açarak toplam

70 projeye 1,7 milyon avro hibe sağlamıştır. Proje kapsamında dört ana alan belirlenmiştir: yeniden kullanım ve geri dönüşüm (4R), yeni iş modelleri geliştirme, kaynak optimizasyonu, ve döngüsel ekonomi geçişine yönelik rehberler oluşturma. İkinci çağrıda ise bu alanlar; gıda ve inşaat sektörlerinde kaynak kullanımını optimize etme olarak güncellenmiştir.

Desteklenen projeler arasında, elektronik cihazların yeniden kullanımı, yerel üreticilerle çalışarak kısa tedarik zinciri oluşturma ve paylaşım ekonomisini destekleyen bir üyelik topluluğu kurulması gibi girişimler bulunmaktadır.

Bu proje, Brüksel Ekonomi ve İstihdam, Brüksel Çevre ve İmpulse.brussels gibi hükümet kurumlarının desteğiyle yürütülmektedir.

2017 yılında seçilen projelerin her 1 avroluk kamu yatırımı, şirketlerin iki katı kadar yatırım yapmasıyla 8 milyon avro yatırım hacmi yaratmıştır. İlk yıl projelerinde 30 yeni iş imkânı sağlanmış, makine yatırımları ve fizibilite çalışmaları gerçekleştirilmiştir. İşletmelere yapılan bu yatırımlar, BRPCE'nin döngüsel ekonomi modeline geçişine ivme kazandırmıştır.

"Yerel liderlerle birlikte çalışmak, sürdürülebilir çözümlerin anahtarıdır."

Be Circular - Be Brussels, döngüsel ekonomi girişimlerini teşvik ederek Brüksel'de sürdürülebilir iş modellerinin yaygınlaşmasını sağlamıştır. Proje, 108 başvuru ile ikinci yılında iş birlikçi girişimcilerin döngüsel ekonomi ağına katılımını artırmış ve döngüsel ekonominin yayılması için destek ve iş birliğini teşvik etmiştir. Bu model, diğer kentlerde de örnek alınarak döngüsel ekonomiye geçiş için yenilikçi bir çözüm olarak benimsenebilir ve gelecekteki projeler için yol gösterici olabilir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/be-circular---be-brussels>

<https://www.circulareconomy.brussels/les-laureats-de-lappel-a-projets-be-circular-sont-connus/>

<https://www.greentechbrussels.be/>

QUEZON CITY, FİLİPİNLER ÇÖPTEN NAKDE DÖNÜŞÜM

Quezon City, günlük 2,000 ton atık üreten büyük bir metropol olarak, sürdürülebilir kent hedeflerine ulaşmak için kentsel atık yönetiminde zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu sorun, COVID-19 pandemisiyle artan tek kullanımlık plastik atıklarıyla daha da büyümüştür. 2021 yılında başlatılan "Trash to Cashback" programı, vatandaşları atıklarını ayrıştırarak geri dönüştürmeye ve teşvik edilen geri dönüşüm yoluyla çevresel farkındalık oluşturmaya odaklanmaktadır.

Bu proje, Quezon City'nin karbon emisyonlarını 2030'a kadar %30 azaltma hedefinin bir parçasıdır.

Quezon City Hükümeti, çeşitli sektör ortaklarıyla iş birliği yaparak kent genelinde takas stantları kurmuştur. Vatandaşlar, geri dönüştürülebilir atıklarını bu stantlara getirerek "Çevre Puanları" (Environmental Points) kazanmaktadır. Bu puanlar, su, elektrik ve internet faturaları gibi fatura ödemelerinde veya gıda alışverişlerinde kullanılabilir.

Programa destek veren ana kurumlar arasında, Basic Environmental Systems and Technologies Inc., BeepXtra Philippines, ve Meralco bulunmaktadır. Bu iş birliği, programın sürdürülebilirliğini sağlamak için büyük önem taşımaktadır.

Program, kamu ve özel sektör iş birliğine dayanarak düşük bütçeyle sürdürülebilir bir model oluşturmayı başarmıştır. Belediye, sosyal medya aracılığıyla ücretsiz bilgilendirme kampanyaları düzenleyerek programın geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır. İhtiyaç sahibi grupların ekonomik kaynaklara erişimini artırmak amacıyla, kazandıkları puanları temel ihtiyaç maddelerinde kullanabilmeleri sağlanmıştır. Yalnızca ilk yılda, program kapsamında 73,955 kilogram geri dönüştürülebilir atık toplanmış ve katılımcılara toplam 245,899.42 Filipin Pesosu değerinde puan verilmiştir.

"Her geri dönüşümle topluma bir katkı"

Trash to Cashback programı, geri dönüşümü teşvik ederek Quezon City'nin dögüsel ekonomi hedeflerine katkıda bulunmakta ve toplum genelinde sürdürülebilir bir yaşam tarzını desteklemektedir. Programın başarısı, diğer kentlerde de benzer modellerin uygulanması için bir örnek oluşturmaktadır. Uzun vadede, programın tüm 142 mahallede yaygınlaştırılması ve özel sektör ile iş birliği yaparak daha geniş bir kitleye ulaşılması hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA: https://www.urbansdgplatform.org/profile/profile_caseView_detail.msc?no_case=599

<https://trashtocashback.com/>

DORTMUND, ALMANYA

ENERJİ DÖNÜŞÜMÜ İÇİN MASTER PLANI

Verimlilik

Eğitim

POPÜLASYON 598,246
ÖDÜL Eurocities Ödülleri Finalisti
(Katılımcılık), 2015

Dortmund'un Enerji Dönüşüm Master Planı, kentin enerji geleceğini şekillendirmek amacıyla toplumsal katılımı öne çıkaran bir projedir.

Almanya'nın 2022'de nükleer enerjiyi terk etme ve fosil yakıtlardan yenilenebilir enerjiye geçiş kararı, Dortmund gibi kömüre dayalı sanayi kentlerini kapsamlı bir dönüşüm sürecine itti. Bu süreçte amaç, toplumun her kesiminde enerji farkındalığını artırarak sürdürülebilir, güvenli ve ekonomik olarak uygulanabilir bir enerji sistemi kurmaktır.

Beş ana temada (Enerji Eğitimi, Enerji Yoksulluğu, Hareketlilik, Kaynaklar ve İş Dünyası) 150'den fazla katılımcının yer aldığı atölye çalışmalarıyla,

enerji dönüşümünün toplumsal olarak benimsenmesi hedeflenmiştir. Çoklu proje ayağı içeren bu masterplan, geniş kapsamlı katılım süreçleriyle kent genelinde bir değişim kültürü yaratmayı hedefleyen bir projedir.

Projenin koordinasyonu belediye tarafından yürütülmüş, ilgili paydaşların katılımı için tartışma platformları ve ortak karar alma süreçleri kullanılmıştır. Bu çerçevede hayata geçirilen projelerden biri, gençlere yönelik yenilenebilir enerji eğitimi sunan bir mobil oyun uygulamasıdır.

Proje, toplumun tüm kesimlerini bir araya getirerek, kentin enerji gereksinimlerini ve yenilenebilir enerjiyi entegre eden bir model geliştirmiştir.

Bu süreçte kullanılan co-decision-making (ortak karar alma) araçları, belirli bir bölgedeki enerji ihtiyaçlarına yönelik özelleştirilmiş projelerin geliştirilmesine olanak sağlamıştır.

Projelerin finansmanı, Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti ve Avrupa Birliği fonlarıyla sağlanmıştır. Katılımcı ortaklıklarla yürütülen projelerin maliyetleri büyük ölçüde düşük tutulmuş, finansman kaynakları belirli proje bileşenlerine yönlendirilmiştir.

“Kentin enerji geleceği için bir vizyon geliştirmek amacıyla tüm paydaşları bir araya getiriyor”

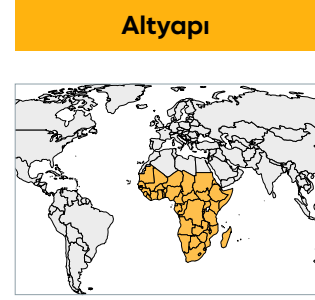
Proje, enerji verimliliği ve karbon emisyonlarında önemli kazanımlar elde etmiştir. Dortmund'daki yenilenebilir enerji farkındalığı artmış ve proje kapsamında hayata geçirilen uygulamalar, kent genelinde yaygınlaştırılabilir nitelikte örnek projeler olarak konumlanmıştır.

Dortmund'un Kentsel Gelişim Planı'na entegre edilen projelerle kentin yarısı inovatif enerji projelerinin gösterim alanı haline gelmiştir. Proje ayrıca, Dortmund'un Akıllı Kent unvanı için AB fonlarına başvuru sürecine altyapı sağlamış ve gelecekte de enerji dönüşümü ve kentsel katılım süreçleri için bir model oluşturmuştur.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/masterplan-for-energy-transition>

AFRİKA SAHRA ALTI BÖLGESİ ELEKTRİK DAĞITIMININ İYİLEŞTİRİLMESİ

Altyapı

Yaban Hayatı

POPÜLASYON
ÖDÜL 1,240,000,000
Uluslararası Dubai Ödülü

Güney Afrika'da enerji altyapısı, ekonomik kalkınma için hayati önem taşırken, aynı zamanda biyolojik çeşitliliğe de önemli tehditler oluşturur.

Yarım milyon kilometreyi aşan elektrik hatları, özellikle büyük kuş türlerini çarpma veya elektrik çarpması riskine maruz bırakır. Bu projede, elektrik altyapısının bu türler üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak hedeflenmiş ve vahşi yaşamın korunması için kapsamlı bir strateji geliştirilmiştir. Özellikle Cape Akbabası, Wattled Crane, Ludwig'in Toygarı ve Küçük Flamingo gibi tehdit altındaki türler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Bu proje, vahşi yaşam ve enerji altyapısı arasındaki etkileşimleri azaltarak, hem biyolojik çeşitliliğin korunmasını hem de enerji dağıtımında güvenilirliği artırmayı amaçlamaktadır

Proje kapsamında, vahşi yaşamı koruma amacıyla elektrik altyapısına bir dizi yenilikçi çözüm uygulanmaktadır. Örneğin, kuş çarpmalarını önlemek amacıyla güç hatlarına kuş uçuş engelleyicileri yerleştirilmiş ve kuşlar için güvenli geçiş alanları oluşturulmuştur. Ayrıca, transformatörlerdeki açık bağlantı noktaları kapatılarak kuşların elektrik çarpmasına maruz kalma riski en aza indirgenmiştir..

Direk konfigürasyonları, daha kuş dostu hale getirilmiş ve hassas alanlarda, enerji hatları ya yeniden yönlendirilmiş ya da kaldırılmıştır. Eskom'un geniş altyapısında, her bir rapor edilen olayın izlenmesi sağlanmış ve gerekli Uygulama Setinin hızla yapılması güvence altına alınmıştır. Proje, aynı zamanda elektrik hatlarının kuş dostu olmayan tasarımlarını dönüştürmeye odaklanmış ve 2016'da kapsamlı hassasiyet haritaları çıkarılarak proaktif bir plan uygulanmıştır.

Bu projenin etkisi, enerji altyapısı ile biyolojik çeşitlilik arasında bir denge sağlayarak hem çevresel hem de ekonomik sürdürülebilirliği teşvik etmiştir.

"Bu proje, enerji altyapısını doğayla uyum içinde yeniden tasarlayarak, hem vahşi yaşamı koruyor hem de kesintisiz enerji sağlıyor."

Güney Afrika genelinde elektrik kesintilerini Kentsel Tarım Uygulama Seti yapısının onarım maliyetlerini de düşürmüştür. Eskom, Biyolojik Çeşitlilik Mükemmeliyet Merkezi'nin kurulmasıyla, enerji altyapısını vahşi yaşam için daha güvenli hale getirme konusunda önemli bir adım atmış ve gelecekte uygulanabilir çözümler geliştirmiştir. Bu proje modeli, yalnızca Güney Afrika'da değil, diğer Afrika ülkelerinde de yaygın olarak uygulanabilir hale gelmiştir ve enerji sektöründe çevre dostu bir yaklaşımın benimsenmesine katkı sağlamıştır. Gelecek planları arasında, enerji altyapısının tamamen vahşi yaşam dostu hale getirilmesi ve ekosistem yönetimi süreçlerinin güçlendirilmesi yer almaktadır

KAYNAKÇA: <https://www.urbanagendaplatform.org/best-practice/improving-power-distribution-south-africa-addressing-wildlife-interactions-electrical>

LATİN AMERİKA - KARAYİPLER KENTSEL TARIM UYGULAMA SETİ

Ekim 2016'da imzalanan Yeni Kentsel Gündem çerçevesinde kentsel tarım, kentlerin ve yerleşimlerin sürdürülebilir gelişimini teşvik eden bir alternatif olarak sunulmaktadır. 2017 yılında başlatılan "Kentsel Tarım için Uygulama Seti (Model Kit for Urban Agriculture)" projesi, kentsel tarımı destekleyen kamu politikaları ve altyapının geliştirilmesi ile insanları gıda üretim süreçlerine yaklaştırmayı amaçlamaktadır. Proje, besin güvenliği sağlarken sosyal ilişkileri güçlendirmekte, istihdam yaratmakta ve ekonomik sürdürülebilirliği desteklemektedir.

Proje, kentlerde tarımsal faaliyetleri düzenleyici yasaların ve düzenlemelerin uygulanması ile desteklenmektedir.

Bu kapsamda, terkedilmiş veya az kullanılan arsalar için tarım faaliyetlerine tahsis edilmesini sağlayan yasalar yürürlüğe girmekte ve kent planlamasına kentsel tarımı destekleyen politikalar eklenmektedir. Projenin öne çıkan özelliklerinden biri, "ömür döngüsü değerlendirme" yaklaşımını kentsel tarıma uygulaması olup, bu model gıda üretim süreçlerini sürdürülebilir bir döngü içinde yönetmektedir.

Proje kapsamında ayrıca, tohum bankaları, gıda bankaları, kompost merkezleri gibi destekleyici altyapı oluşturularak, kentsel tarım için gerekli kaynaklar sağlanmıştır.

Proje, kentlerde gıda üretimini teşvik eden kamu ve özel sektör destekleriyle finanse edilmektedir. Boş arazilerin tarım alanlarına dönüştürülmesi, gayrimenkul projelerinin baskısını azaltırken, kent ekonomisine katkı sağlamaktadır. Model Kit, Dubai Uluslararası Ödülleri tarafından tanınmış ve dünya genelindeki diğer kentler için örnek teşkil eden bir model olarak kabul edilmiştir.

"Bu proje, kentleri daha yeşil ve dayanıklı hale getirmek için herkesin elini taşın altına koyabileceği bir yol haritası sunuyor."

Kentsel Tarım için Uygulama Seti projesi, kentsel tarımı düzenli bir süreçle sürdürülebilir kılarak çevresel koruma ve toplumsal kapsayıcılığı destekleyen bir yaklaşım sunmaktadır. Okul, bakım merkezleri, üniversite gibi topluluk alanlarında düzenlenen eğitim faaliyetleri ile kent sakinleri arasında farkındalık artmıştır. Bu proje, kentsel yoksullukla mücadelede sürdürülebilir bir çözüm sunarak diğer kentlere uyarlanabilir bir örnek oluşturmaktadır. Uzun vadede, kentsel tarımın yaygınlaştırılmasıyla kentlerde sosyal ve çevresel refahın artması hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA: <https://www.urbanagendaplatform.org/best-practice/model-kit-urban-agriculture-tool-development-sustainable-cities>
<https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/e246828b-e2bf-4a8e-b279-5115140760e8/content>

SÃO PAULO, BREZİLYA

AÇLIKSIZ KENTLER

São Paulo, yoğun nüfuslu dezavantajlı bölgelerde yetersiz beslenme sorunu ile karşı karşıyadır. Açlıksız Kentler projesi, bu sorunu çözmek amacıyla topluluk bahçeleri oluşturarak, yetersiz beslenmeyi azaltmayı ve iş imkanları yaratmayı hedeflemektedir. Proje, kent içi tarım alanları ve uydu tarım siteleri kurarak yoksul topluluklarda gıda güvenliği sağlamayı amaçlamaktadır. Bu tekil proje, sürdürülebilir kentsel tarım uygulamaları aracılığıyla toplumsal katılımı ve gelir üretimini desteklemektedir.

Projede, terk edilmiş alanların araştırılması, temizlenmesi ve bahçeler olarak kullanılması temel adımları oluşturmaktadır. Topluluk üyeleri, bu alanlarda sebze üreterek yoksul ailelere gıda başışı yaparken, ürünleri pazarlarda satarak gelir elde etmektedir. Katılımcılar, hem kendileri hem de bakmakla yükümlü oldukları kişiler için beceri kazanmakta ve sistematik bir gelir elde etmektedir. Projenin yürütülmesi sırasında çevresel ve sosyal konulara yönelik katılımcı bir süreç izlenmiş, yerel halk bahçe işlerinde aktif olarak görev almıştır.

Proje, yetersiz beslenmeyle mücadelede yoksul toplulukların güçlendirilmesini amaçlayan ulusal ve yerel desteklerle finanse edilmektedir. Proje 2010 yılında BM HABİTAT Ödülü'ne layık görülmüştür ve model olarak, dünya genelinde yetersiz beslenme ile karşı karşıya olan kentler için örnek bir çözüm sunmaktadır.

“Açlıksız Kentler projesi, dezavantajlı toplulukları güçlendirerek iş ve beceri geliştirme yoluyla gıda güvenliği sağlamaya adanmıştır.”

Açlıksız Kentler projesi, yetersiz beslenmeyle mücadeleye katkı sağlarken, kentsel tarımı destekleyen başarılı bir model olarak öne çıkmaktadır. Proje, beslenme kalitesini iyileştirmenin yanı sıra katılımcılara iş imkânları sağlayarak toplumsal uyumu artırmıştır. Projeye katılan topluluklar hem kendilerine hem de çevrelerine olan bağlarını güçlendirmiş, São Paulo'da sürdürülebilir bir kent yaşamı için yenilikçi bir çözüm geliştirilmiştir. İleriye dönük olarak, projenin başarılı sonuçları diğer kentler için bir uyarlanabilir model olarak değerlendirilmekte ve kentsel yoksullukla mücadelede örnek bir uygulama olarak görülmektedir.

KAYNAKÇA: <https://www.urbanagendaplatform.org/best-practice/cities-without-hunger-community-gardens>

MARATHWADA, HİNDİSTAN

KADIN LİDERLİĞİNDE İKLİME DAYANIKLI TARIM

POPÜLASYON 16,000,000
ÖDÜL İklim Değişikliği ile Mücadele Eden Kırsal Toplum Liderleri Ödülü, 2016

Marathwada bölgesi, beş yıl süren kuraklık nedeniyle tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini kaybetmiştir. Bu durum, özellikle toprak sahipliği olmayan kadın çiftçileri, suya ve kaynaklara erişim konusunda dezavantajlı hale getirmiştir. Erkeklerin kentlere göç etmesi sonucu, kadınlar tarımda çift taraflı bir sorumluluk üstlenmişlerdir. Swayam Shikshan Prayog (SSP) tarafından geliştirilen Kadın Liderliğinde İklim Dayanıklı Tarım (WCRF) modeli, bu zorlu koşullarda kadınları lider olarak konumlandırarak, sürdürülebilir tarım ve gelir güvenliği sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.

WCRF modeli, kadın çiftçilerin bilgi ve becerilerini artırmak için kapsamlı eğitim programları sunmaktadır. Bu kapsamda kadınlar, organik gübreler, bitki çeşitlendirme, yağmur suyu hasadı gibi uygulamaları öğrenmektedir. CRP (Topluluk Kaynak Kişileri) adı verilen kadın liderler, diğer kadın çiftçilere eğitim vererek modelin yaygınlaştırılmasını sağlamaktadır. Proje kapsamında ayrıca, köy düzeyinde oluşturulan dayanışma fonları aracılığıyla kadınlara düşük faizli krediler sağlanmakta ve tarımın sürdürülebilir hale gelmesi desteklenmektedir.

SSP, devlet kurumları ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla ortaklık yaparak tarımda sürdürülebilir uygulamaların benimsenmesine destek vermektedir. Hükümetin sunduğu çeşitli destek programlarına erişim sağlanması, kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına katkı sağlamıştır. SSP'nin sağladığı mikro finansman desteği ve bu model, Mahila Kisan Sashaktikaran Pariyojana girişimi ile Maharashtra hükümeti tarafından da benimsenmiştir.

“Kadın çiftçiler, sürdürülebilir geleceğin yapı taşlarını oluşturuyor.”

WCRF modeli, 41.000 kadın çiftçiye iklim dayanıklılığı kazandırarak hem tarımsal üretimi artırmış hem de gıda güvenliğini sağlamıştır. Organik yöntemlerle verimlilik %25 oranında artarken, su kaynaklarının verimli kullanımı %50 oranında tasarruf sağlamıştır. Bu modelin başarısı, Hindistan'da Bihar ve Odisha gibi eyaletlerde de örnek alınarak uygulanmaya başlamıştır. Uzun vadede, bu girişim diğer iklim-riskli bölgelerde de yaygınlaştırılacak olup, küçük ölçekli çiftçilerin sürdürülebilir tarım uygulamalarına yönlendirilmesi hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA: <https://sdgs.un.org/partnerships/women-led-climate-resilient-farming-model-wcrf>

<https://swayamshikshanprayog.org/>

MONTREAL, KANADA

FİTOTEKNOLOJİ İSTASYONLARI

Montreal Botanik Bahçesi, bitkilerin çevre sorunlarını çözmekte yenilikçi bir çözüm sunma potansiyelini keşfetmiştir. Fitoteknoloji İstasyonları projesi, sera gazı emisyonlarını azaltmak, ısı adalarını kontrol altına almak, su akışını düzenlemek ve toprak artımı gibi birçok çevresel sorunu ele almak için tasarlanmıştır.

Bu tekil proje, Montreal Botanik Bahçesi ve kentteki diğer alanlarda uygulanabilir bir model olarak geliştirilmiş, çevre dostu bir yaklaşımı teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

İlk istasyon 2019 yılında açılmış ve su döngüsünü korumak için iki tür yapay sulak alan sistemi kurulmuştur. İkinci istasyon ise istilacı bitkilerin yayılmasını kontrol etmek için 2021 yılında hizmete girmiştir ve çeşitli yerli bitki türlerinden oluşan bir tampon bölge olarak tasarlanmıştır. Plan dahilinde altı istasyon daha 2026'ya kadar tamamlanacaktır. Montreal Üniversitesi ile iş birliği içinde yürütülen proje kapsamında, çeşitli disiplinlerden bilim insanları, mühendisler ve bahçıvanlar yerel ve dayanıklı bitkileri seçmiştir. İstasyonlar, su ve toprak analizleri ile izlenmekte ve bu yeşil altyapı çözümlerinin verimliliği hakkında veri toplanmaktadır.

Proje, Montreal Botanik Bahçesi'nin bilimsel birikimine dayanarak, hem yerel hem de uluslararası iş birlikleriyle geliştirilmiştir. Örneğin, Şangay Botanik Bahçesi ile ortak bir proje yürütülmüş, ayrıca Vitoria-Gasteiz'deki sürdürülebilir mahallelerde benzer uygulamalar için ilham kaynağı olmuştur. Montreal Belediyesi'nin desteğiyle kent genelinde de bu teknolojilerin uygulanması teşvik edilmektedir.

“Bitkiler, çevre sorunlarını çözmeye sessiz ama güçlü müttefiklerdir, hava, su ve toprağı temizlemek için yorulmadan çalışırlar.”

Fitoteknoloji istasyonları projesi, Montreal'de yılda 800.000 ziyaretçiye çevre dostu teknolojilerin önemini tanıtmakta ve kentte bitki temelli çözümlerle çevresel sorunlara yönelik sürdürülebilir yaklaşımlar geliştirmektedir. Su kalitesi iyileştirilirken, istilacı bitkilerin kontrol altına alınması ve CO2 emilimi gibi kazanımlar elde edilmiştir. Projenin diğer kentlerde ve farklı iklim koşullarına sahip bölgelerde uyarlanabilir olması, çevresel sorunlarla mücadelede bitki bazlı teknolojilerin global bir model haline gelmesini sağlamaktadır.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/phytotechnology-stations>

<https://espacepourlavie.ca/en/phytotechnologies-jardin-botanique-de-montreal>

GWANGJU, GÜNEY KORE

GWANGJU KARBON BANKASI SİSTEMİ

POPÜLASYON 1,533,000
ÖDÜL Guangzhou Ödülü (Finalist), 2014

Gwangju'daki Karbon Bankası Sistemi, 2008 yılında iklim değişikliğiyle mücadele ve halkın enerji tüketimini bilinçli hale getirmek amacıyla başlatılmıştır. Bu proje, kent sakinlerinin elektrik ve su tüketiminde tasarruf yaparak karbon kredisi kazanmalarını sağlar. Gwangju'nun karbon nötrlüğe ulaşma hedefini destekleyen sistem, çoklu proje ayağına sahiptir ve çevresel farkındalığı artırmak için önem taşır.

Sistem, enerji ve su tasarrufunu izlemek için dijital veriler kullanarak, hanelerin karbon kredilerini hesaplar. Kazanılan krediler, enerji faturalarında indirim veya yerel mağazalarda harcama şeklinde kullanılabilir. Yerel yönetim ve işletmeler iş birliği yaparak sistemi finanse eder, bu da uzun vadeli çevre politikaları açısından sürdürülebilir bir model oluşturur.

Karbon Bankası, enerji tasarrufunda ölçülebilir başarılar elde etmiştir. Proje, 2011 yılı itibarıyla kent genelinde toplamda yaklaşık 30 bin ton karbon emisyonunun azaltılmasına katkıda bulunmuş, karbon emisyonlarının %20'ye kadar azaltılabileceği gösterilmiştir. Enerji tasarrufu yapmaya teşvik edilen haneler için ekonomik faydalar sağlanmakta ve bu, kentte sürdürülebilir kalkınma bilincini artırmaktadır. Program, yalnızca Gwangju'nun değil, diğer Asya ülkelerinin de örnek aldığı bir sürdürülebilirlik modeli olarak uluslararası alanda tanınırlık kazanmıştır. Gwangju yönetimi, bu projeyi sürdürülebilir bir geleceğe geçiş için önemli bir araç olarak görmektedir.

“Ortalama bir hane halkı, Gwangju'da uygulanan karbon bankacılığı sistemiyle, yeşil büyüme politikalarının yerel eyleme dönüştürülmesinde önemli bir rol oynamıştır.”

Gwangju Karbon Bankası'nın başarısının ardından, kent yönetimi bu sistemin daha fazla kente yayılmasını hedeflemektedir. Programın gelecekte, sanayi bölgelerine ve ticari yapılara genişletilmesi planlanmaktadır. Bu, kentin iklim değişikliğiyle mücadele konusunda daha geniş kapsamlı bir strateji izlemesine olanak tanıyacaktır. Ayrıca, Karbon Bankası sistemi, dijitalleşme sürecinde geliştirilecek yeni teknolojik altyapılarla daha verimli bir hale getirilmeyi hedeflemektedir. Karbon Bankası, toplumu sürdürülebilir bir yaşam tarzına teşvik eden ve küresel iklim değişikliğiyle mücadeleye katkı sağlayan başarılı bir model olarak Asya ve dünya genelinde yaygınlaşma potansiyeline sahiptir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/ghgs-emission-program-in-household-carbon-bank>

<https://blogs.worldbank.org/en/sustainablecities/carbon-banking-helps-families-reduce-co2-emissions-gwangju>

FOZ DO IGUAÇU, BREZİLYA

SIFIR ATIK YARIŞI

2017-2019 yılları arasında UNİLA'nın Moema Viezzar Çevre Eğitim Gözlemevi tarafından başlatılan Sıfır Atık Yarışı (Zero Waste Challenge) projesi, Iguaçu üçgen bölgesindeki tüketim alışkanlıklarını dönüştürmeyi ve çevreye olan etkileri azaltmayı amaçlamaktadır. Proje, bölgedeki toplulukları sıfır atık ilkeleri doğrultusunda bilinçlendirerek atık yönetimini iyileştirmek için sürdürülebilir yaşam becerilerini teşvik etmeyi hedeflemiştir. Çok aşamalı olarak tasarlanan proje, sürdürülebilir toplum bilinci oluşturmak için bir dizi atölye çalışması ve farkındalık etkinlikleriyle yürütülmüştür.

Proje kapsamında, atık azaltımı ve geri dönüşüm konularında halka açık atölye çalışmaları düzenlenmiştir. Bu çalışmalarda, katılımcılar temizlik ve güzellik ürünleri gibi günlük tüketim malzemelerini çevre dostu yöntemlerle üretmeyi öğrenmiştir. Eğitimler, bölgenin dil çeşitliliği göz önünde bulundurularak iki dilde yapılmış ve katılımcılara, sürdürülebilir bir yaşam tarzını benimsemelerini sağlayacak pratik bilgiler sunulmuştur. Proje süresince yerel anneler kulübü gibi topluluk ortakları, geri dönüştürülmüş malzemelerin toplanmasına katkıda bulunmuştur.

UNİLA öğrencileri, sosyal çevre hareketleri ve topluluk üyelerinin katılımıyla atölye çalışmaları organize edilmiştir.

Proje, CEJU gibi yerel gençlik merkezleri ve Radio Agua gibi iletişim ortakları tarafından desteklenmiştir. UNİLA, çevre eğitimi için gerekli kaynakların temininde rol almış ve özellikle gençler için sürdürülebilir yaşam konusunda farkındalık artırıcı faaliyetlere öncülük etmiştir. Projenin sosyal medya ve yerel basın üzerinden geniş bir kitleye yayılması sağlanmış, katılımcılardan oluşan bir çevrimiçi paylaşım grubu aracılığıyla sürdürülebilir uygulamalar devam ettirilmiştir.

“Etkin katılımı, Iguaçu sakinlerinin alışkanlıklarında ve tutumlarında bir değişimi hedefliyoruz.”

Sıfır Atık Yarışı bölgedeki atık yönetimine dair farkındalığı artırarak sosyal bir dönüşüm yaratmış ve 400 katılımcıyla sıfır atık yaşam tarzına geçiş için ilham kaynağı olmuştur. Projenin başarısı, UNİLA tarafından kalıcı bir çevre eğitimi kursu olarak benimsenmiş ve ödüller kazanarak Latin Amerika'daki diğer projelere örnek teşkil etmiştir. Uzun vadede, projenin bölgedeki diğer kentlerde de uygulanması planlanmakta olup, katılımcıların sürdürülebilir alışkanlıkları topluluklarına yaymaları hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA: <https://sdgs.un.org/partnerships/zero-waste-challenge-12-responsible-consumption-and-production>

<https://www.h2foz.com.br/en/marco-zero/foz-do-iguacu-inicia-semana-lixo-zero-e-convida-morador-a-fortalecer-acoes-de-meio-ambiente/>

YENİ DELHİ, HİNDİSTAN

GOONJ

GOONJ, kentsel atığı değerlendirerek kırsal kalkınmayı destekleyen ve Hindistan'ın 21 eyaletine ulaşan bir sivil toplum kuruluşudur. Kullanılmayan kıyafet ve malzemeleri toplayarak, bu malzemeleri kırsal kalkınma projelerinde kaynak olarak kullanmaktadır. Bu tekil proje, kentsel atığı çevresel sürdürülebilirliğe katkı sağlamak ve kırsal bölgelerde geçim kaynağı oluşturmak için bir araç olarak konumlandırır. Atığı, bağış ve yardım kültüründen çıkarıp sürdürülebilir kalkınma için bir değer olarak yeniden yapılandırmayı hedefler.

GOONJ, beş ana kaynak türünü kullanarak atıkları faydalı hale getirir:

(1) Kullanıma Hazır Malzeme – kıyafetler ihtiyaç alanlarına göre ayrılır ve "Cloth for Work" gibi programlarda köy gelişimi için kullanılır; (2) Okul Malzemeleri – kırsal öğrencilere hijyen ve disiplinlerini sürdürmeleri için ödül olarak okul üniformaları dağıtılır; (3) Yıkanebilir/Tamir Edilebilir Malzeme – kıyafetlerin onarılması iş fırsatları yaratır; (4) Yeni/İhracat Fazlası – bağış fonu sağlamak için kullanılacak fazlalık giysiler toplanır; (5) Atık Malzeme – kullanılmayan kumaşlar çeşitli ürünlere dönüştürülür. Bu ürünler arasında kırsal alanlar için okul çantaları, hijyenik pedler, minderler ve bebek yatakları yer alır.

GOONJ, kentsel atık toplama merkezleri ve Delhi'deki Madanpur-Khadarpur'da kurulan bir ayrıştırma tesisi aracılığıyla atık yönetimini gerçekleştirir. Yerel ortaklarla iş birliği yaparak topluluk tabanlı projeler yürütürken, bölgedeki kadınlara istihdam sağlar. GOONJ'un karşılaştığı ana zorluklar arasında nakliye maliyetleri, depolama alanı kiralari ve süreçlerin optimize edilmesi için gerekli teknolojiye erişim yer alır. Ayrıca, bilgi ve yenilikçi yaklaşımların belgelendirilmesi ile hedef gruplara yönelik malzeme teminindeki uyumsuzluklar diğer zorluklar arasındadır .

"Programlarımız hakkında bilgi edinerek, etkin katılımı teşvik etmeyi ve sakinlerin alışkanlıklarını ve tutumlarını değiştirmeyi amaçlıyoruz."

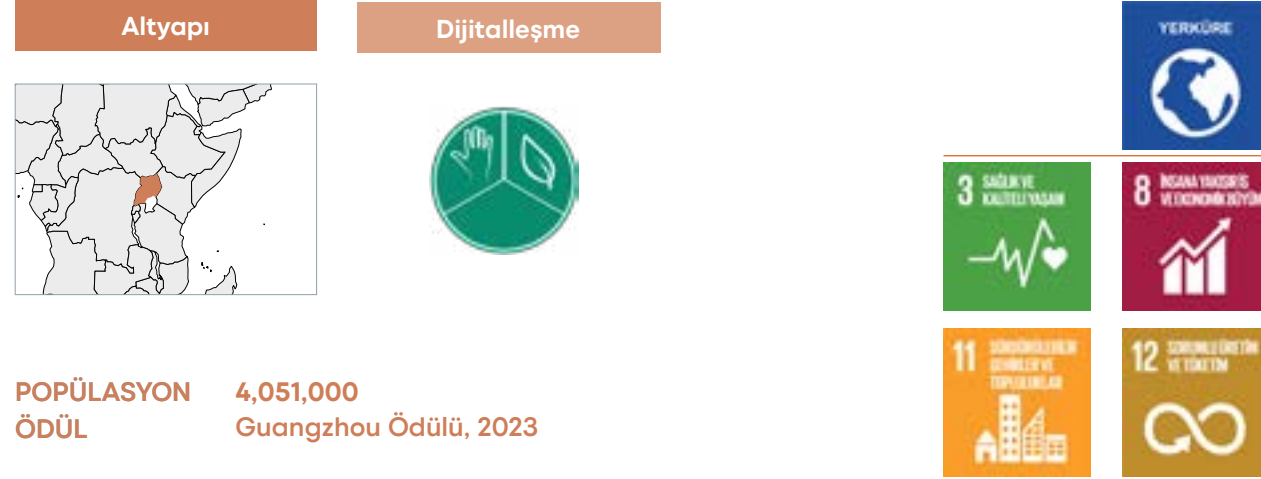
GOONJ, her yıl 1000 ton katı atığı geri dönüştürerek kırsal kalkınmaya katkıda bulunur ve atıkların çevreye olan etkisini minimize eder. Çeşitli kentsel atık ürünlerini kırsal gelişim projelerinde para yerine geçen bir kaynak olarak kullanarak, topluluk tabanlı kalkınma programlarının desteklenmesini sağlar. Proje, yoksul kırsal alanlara kaynak sağlarken, çevre dostu bir model olarak diğer bölgelere örnek teşkil etmektedir. Uzun vadede, GOONJ'un paralel ekonomi ve kırsal kalkınma üzerindeki etkisinin, diğer ülkelerde de uygulanabilir potansiyeli bulunmaktadır.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/goonj>

<https://goonj.org/>

KAMPALA, UGANDA WEYONJE UYGULAMASI

Weyonje uygulaması, Uganda'nın Kampala kentinde yaşanan kritik sanitasyon sorunlarını çözmek amacıyla geliştirilmiştir. Kentte nüfusun %60'ından fazlası gayri resmi konutlarda yaşamakta ve yalnızca %10-15'lik bir kesim resmi kanalizasyon sistemine erişim sağlamaktadır. Bu durum, fosseptik çukurlarının ve septik tankların düzensiz boşaltılması nedeniyle ciddi sağlık ve çevresel sorunlara yol açmaktaydı. Daha sürdürülebilir ve düzenli bir çözüm ihtiyacı göz önünde bulundurularak, Weyonje uygulaması geliştirildi. Bu mobil tabanlı araç, düzenlenmiş boşaltma hizmetlerini sağlarken toplum sağlığını iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

Weyonje uygulaması, vatandaşların doğrudan telefonları aracılığıyla atık boşaltma hizmetlerini talep etmelerine olanak tanır. Akıllı telefon sahibi olmayanlar, özellikle gayri resmi yerleşim bölgelerinde, bu hizmeti talep etmek için Köy Sağlık Ekibi'nden (VHT) yardım alabilir. Uygulama, fosseptik çamurunun doğru bir şekilde yönetilip düzenlenmiş arıtma tesislerine taşınmasını sağlar ve bu süreç gerçek zamanlı olarak izlenir. Kent yetkilileri, boşaltma sistemindeki eksiklikleri takip edip doldurmak için uygulamadan elde edilen verileri kullanır. Bu dijital çözüm, verimsizlikleri azaltarak sanitasyon hizmetlerine erişimi artırır.

Uygulamanın devreye alınmasından bu yana, katı atıkların yönetiminde önemli bir iyileşme kaydedilmiş, düzensiz boşaltmanın çevresel etkisi azaltılmış ve halk sağlığı iyileştirilmiştir. Sistemin gerçek zamanlı veri toplama yeteneği, kent planlamacılarına hizmet edilmeyen alanları belirleme ve kaynak tahsisini optimize etme imkanı sunarken, sanitasyon hizmetlerinin sağlanmasında şeffaflık ve hesap verebilirlik kültürünü de geliştirmiştir. Uygulamanın farklı bölgelere uyarlanabilirliği, benzer zorluklarla karşı karşıya olan diğer kentler için bir model haline gelmiştir.

“Weyonje uygulaması, teknoloji ve toplumsal katılımı birleştirerek Kampala'nın sanitasyon sorunlarına sürdürülebilir bir çözüm sunuyor.”

Weyonje uygulamasının Kampala'daki başarısı, yetersiz sanitasyon altyapısına sahip diğer kentsel alanlar için ölçeklenebilir bir çözüm sunmaktadır. Projenin teknoloji ve toplumsal katılımı birleştirme yeteneği, sürdürülebilirliğini ve genişleme potansiyelini güvence altına almıştır. Gelecek planlar, uygulamanın erişimini ve verimliliğini artırmayı, özellikle gayri resmi yerleşimlerde hizmetleri geliştirmeyi ve Uganda ile diğer kentlerle işbirlikleri araştırmayı içermektedir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/the-weyonje-app>
<https://www.guangzhouaward.org/a/3320.html?lang=en>

SURABAYA, ENDONEZYA

3R- REDUCE, REUSE, RECYCLE

3R – Reduce, Reuse, Recycle projesi, kentlerde hızla artan atık sorununu ele almak ve kaynakların sürdürülebilir şekilde yönetilmesini sağlamak amacıyla başlatılmıştır. Atık üretiminin kontrolsüz artışı, çevresel bozulmaya ve karbon emisyonlarının yükselmesine neden olmaktadır. Proje, bu sorunu çözmek için atıkların azaltılması, yeniden kullanılması ve geri dönüştürülmesini içeren çok aşamalı bir strateji benimsemiştir. Kent sakinleri, kamu kurumları ve özel sektörün iş birliğiyle yürütülen bu proje, toplumda geniş çapta farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır.

Proje kapsamında kent genelinde geri dönüşüm konteynerleri yerleştirilmiş ve atık toplama sistemleri daha etkin hale getirilmiştir. Bu süreçte, plastik, cam, metal ve organik atıkların ayrıştırılması için özel konteynerler kullanılmıştır. Ayrıca, okullarda ve kamu kurumlarında geri dönüşüm ve atık azaltma üzerine eğitim programları düzenlenmiştir. Atık yönetimi, her bölgenin ihtiyaçlarına göre uyarlanarak daha etkin bir hale getirilmiş, yoğun yerleşim alanlarında daha sık toplama yapılmıştır. Belediyeler altyapı iyileştirmeleri için fon sağlarken, özel sektör geri dönüşüm süreçlerine yönelik teknolojik yenilikler sunmuştur.

Projenin uygulanmasıyla birlikte kentteki toplam atık üretimi %20 oranında azaltılmış, geri dönüşüm oranları %45'e yükselmiştir. Bu gelişmeler, enerji tüketiminin azalmasına ve karbon emisyonlarının düşmesine katkıda bulunmuştur. Ayrıca, geri dönüşüm sektörü büyüyerek yeni iş imkanları yaratmış, ekonomik fayda sağlanmıştır. Projenin başarıları, toplumsal bilinç seviyesini artırmış ve daha sürdürülebilir bir atık yönetim sistemi için zemin hazırlamıştır.

“3R projesi, atık yönetiminde sadece bir çözüm değil, sürdürülebilir bir gelecek için toplumu harekete geçiren bir dönüşüm aracıdır.”

3R projesi, sadece yerel bir çözüm sunmakla kalmamış, aynı zamanda diğer kentler için de uyarlanabilir bir model olmuştur. Projenin sürdürülebilir etkileri devam ederken, geri dönüşüm oranlarının daha da artırılması ve geri dönüştürülemeyen atıkların minimuma indirilmesi hedeflenmektedir. Topluluk temelli geri dönüşüm atölyelerinin kurulması ve yenilikçi teknolojilerin daha geniş alanlarda uygulanması gelecekteki öncelikler arasındadır.

CHONGQİNG, ÇİN

KENTSEL TIBBİ ATIK YÖNETİMİ

COVID-19 salgınının küresel düzeyde yayılması ve beraberinde getirdiği ekolojik kriz, kentlerde tıbbi atıkların yönetimini daha karmaşık bir hale getirmiştir. SARS salgınından elde edilen deneyimlere dayanarak, Chongqing Belediyesi, kentsel tıbbi atıkların bertarafı için acil çözümler geliştirmiştir. Bu çözümler, Wuhan ve Chongqing'de başarılı bir şekilde uygulanmış ve diğer kentler için de bir model oluşturmıştır. COVID-19'un ani patlamasıyla birlikte, tıbbi atıkların bertarafı acil bir öncelik haline gelmiştir. Wuhan'da tıbbi atıklar günde 45 tondan 247 tona çıkararak kentin mevcut kapasitesini aşmıştır. Wuhan hükümeti, Çin Enerji Koruma ve Çevre

Koruma Grubu'ndan (CECEP) destek alarak Chongqing'deki özel bir operatör olan Gient'i devreye sokmuştur. Wuhan'da, 14 gün içinde acil tıbbi atık bertaraf merkezi kurulmuş ve bu model, diğer kentler için örnek teşkil etmiştir.

Wuhan'daki acil tıbbi atık bertaraf merkezi, yerel hükümetlerin, özel sektörün ve devlet kurumlarının iş birliğiyle 14 günde inşa edilmiştir. Merkez, günlük 30 ton kapasiteli olup, 388 hastaneye hizmet vermektedir. Ayrıca, mobil bertaraf tesisleri ve yakma tesisleri gibi geçici çözümler de devreye alınmıştır.

Chongqing'de COVID-19 krizinin erken dönemlerinde, tıbbi atık bertaraf kapasitesi günlük 90 tona çıkarılmıştır. Ayrıca, tıbbi atık bertarafı için yeni teknoloji ve ekipmanların kullanımı ile bu süreç hızlandırılmıştır. Acil durumda, diğer kentlerde de benzer modellerin uygulanabilmesi için gerekli olan teknoloji ve yönetim kapasitesi geliştirilmiştir.

CECEP, iki bertaraf tesisinin yatırım, inşaat ve işletmesinden sorumlu olmuştur. Wuhan'daki tesisler, ilk aşamada hastanelerden ücret talep edilmeden inşa edilmiş, daha sonra ise hükümetin denetim ve onayıyla yatırım maliyetleri geri ödenmiştir. Bu model, benzer projeler için sürdürülebilir bir finansman yapısı sunmaktadır.

“COVID-19 sürecinde Wuhan'da 14 günde kurulan acil tıbbi atık yönetim merkezi, kentlerin krizlere karşı dayanıklılığını artıran yenilikçi bir model olmuştur.”

Wuhan'da inşa edilen acil tıbbi atık bertaraf merkezi, COVID-19 salgını sırasında kritik bir rol oynamış ve kentin tıbbi atıklarının %25'ini güvenli bir şekilde bertaraf etmiştir. Günde 60 ton kapasiteli kalıcı bertaraf tesisi ile yıllık 19.800 ton tıbbi atık bertaraf kapasitesine ulaşılmıştır. Bu, Wuhan'ın tıbbi atık bertaraf kapasitesini önemli ölçüde artırmış ve diğer kentler için de örnek teşkil etmiştir.

Chongqing, COVID-19 salgınının başlangıcından 11 Temmuz 2020'ye kadar 11.600 ton tıbbi atık bertaraf ederek tüm tıbbi atıkların “günlük temizlenmesi” ve “güvenli bertarafı” ilkelerini hayata geçirmiştir. Benzer acil durum çözümleri diğer kentlere de uyarlanabilecek niteliktedir.

PARİS, FRANSA

OASİS OKUL BAHÇELERİ

Yeşil Alan

Eğitim

POPÜLASYON
ÖDÜL

11,276,700
AIPH Dünya Yeşil Kent Ödülleri,
2022

Oasis Okul Bahçeleri Projesi, Paris'in kentsel dayanıklılık stratejisinden esinlenerek, çocuklara sağlıklı, yeşil alanlar sunarken aynı zamanda kent sakinleri için serinletici "serin ada" alanları oluşturarak iklim değişikliğine uyum sağlamayı amaçlar. Bu proje, kent altyapısının geçirgenliğini artırarak kentsel ısı adası (UHI) etkisini azaltmayı ve sel riskini minimuma indirmeyi hedefler. Proje, ayrıca okul bahçelerinin mahalle buluşma noktalarına dönüştürülmesi ile sosyal bağları güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Proje kapsamında, iki düzeyde katılımcı süreç uygulanmaktadır: Çocuklar kendi okul bahçelerini ortak tasarlayarak günlük alanlarında ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak düzenlemelere katılırken, yerel toplum üç aşamalı bir katılım süreci ile okul bahçelerinin okul sonrası kullanımı hakkında karar süreçlerine dahil edilmektedir. Proje sürecinde her adım dokümanite edilmekte ve diğer kentler tarafından uygulanabilir "Teknik Çözümler Kütüphanesi" gibi yeni araçlar geliştirilmektedir.

Proje, Kentsel Yenilikçi Eylemler kapsamında Paris Belediyesi tarafından yönetilmekte ve CAUE, La Ligue de l'enseignement, Météo-France gibi kuruluşlar tarafından desteklenmektedir. On pilot okul bahçesinin dönüştürülmesi için Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu da katkı sağlamaktadır. Eğitim atölyeleri, bilinçlendirme oturumları ve iklim değerlendirme çalışmaları ile, dönüştürülen alanların UHI etkisini azaltma kapasitesi, yaz konforu ve biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

"Projenin başlıca hedeflerinden biri, çocukların yaşam kalitesini iyileştirmektir."

Oasis Okul Bahçeleri Projesi, eğitim toplulukları ve yerel halkın (okul başına 200-400 kişi) faydalanacağı serin adalar oluşturarak, kentte iklim değişikliğine uyum sürecini desteklemektedir. Paris'in hedefi, 2040'a kadar tüm kamu okul bahçelerini Oasis bahçelerine dönüştürmek olup, bu süreçte mühendisler, öğretmenler ve ebeveynler için eğitim ve adaptasyon çalışmaları sağlanmaktadır. Projenin, iklim değişikliği ile mücadelede diğer kentler için örnek bir model oluşturması hedeflenmekte ve bu amaçla, farklı kentlerin de uygulayabileceği bir "mahalle serin ada ağı" kılavuzu oluşturulmaktadır.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/the-oasis-schoolyards-project>
<https://www.paris.fr/pages/les-cours-oasis-7389/>

ANTWERP, BELÇİKA

PARK SPOOR NOORD

Antwerp'in Park Spoor Noord projesi, eski bir demiryolu sahasını kapsayan 24 hektarlık alanın yeşil alana dönüştürülmesini amaçlayarak çevreye yeni bir "yeşil akciğer" kazandırmayı hedeflemiştir. kent merkezindeki bu yoğun yapılaşmış bölgede açık alan yaratılması, hem ekolojik bağlantıları güçlendirmek hem de bölgedeki sosyal ve kültürel çeşitliliği desteklemek açısından kritik bir öneme sahiptir. Proje, mahalleler arasında yeni bağlantılar kurmayı ve sosyal bütünleşmeyi sağlamayı amaçlayan çok ayaklı bir kentsel dönüşüm projesidir.

Proje, 2002'de düzenlenen bir kentsel planlama yarışmasıyla başlatılmış ve yedi yıllık bir araştırma ve hazırlık sürecinden sonra faaliyete geçmiştir. Vatandaş katılımıyla yapılan planlama süreci sayesinde, mahalle sakinlerinin görüşleri dikkate alınarak parkın tasarımında açık yeşil alanlar, spor sahaları ve sosyal etkileşim alanlarına yer verilmiştir. Demiryolu yapısının tarihi unsurları korunarak, bölge sakinlerine aktif bir yaşam alanı sunulmuştur.

Parkin yönetim planı; yeşil alan bakımı, atık yönetimi ve grafiti temizliği gibi bakım önlemlerini, spor ve kültürel etkinliklerin koordinasyonunu içermektedir. Projenin finansmanı, Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF) ve kamu-özel ortaklıkları ile sağlanmıştır. Proje boyunca küçük adımlarla ilerlenmiş, bu sayede çok kaynaklı finansman modeli başarıyla uygulanmıştır.

Park Spoor Noord, bölge sakinlerinde aidiyet duygusunu artırmış, sosyal etkileşim ve toplumsal uyumu teşvik etmiştir.

"Park Spoor Noord'un uzun vadeli başarısı, yerel halkın desteğiyle sağlanmış olup, topluluk etkinlikleri, yerel halkın katılımını artırarak aidiyet duygusunu güçlendirmiştir."

Parkin sunduğu açık alanlar, halkın sağlığını ve refahını artırırken, kentsel biyolojik çeşitliliği koruma çabalarını desteklemiştir. Etkinlikler, yerel halkın katılımını artırmış, kültürel ve spor organizasyonları ise parkı çok kültürlü bir topluluk alanına dönüştürmüştür. Projenin başarısı, topluluğun desteği ile sürdürülmekte olup, Avrupa'dan ve diğer kentlerden gelen ilgi, Park Spoor Noord'u örnek bir kentsel dönüşüm modeli haline getirmiştir.

Gelecekte, bölgenin uzun vadeli sürdürülebilirliği için park yönetimi ve topluluk iş birliğinin devam etmesi hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA: https://www.antwerpen.be/docs/Stad/Stadsvernieuwing/Bestemmingsplannen/BPA_11002_224_10116_00001/BPA_11002_224_10116_00001_0000Document_tn.html
<https://oppla.eu/casestudy/19438>

MİLANO, İTALYA

BAM - MİLANO AĞAÇ KÜTÜPHANESİ

Biyçeşitlilik

Katılım

POPÜLASYON 3,160,630
ÖDÜL Uluslararası Dubai Ödülü

2019'da başlayan Milano Ağaç Kütüphanesi (BAM), Milano Belediyesi, Fondazione Riccardo Catella (FRC) ve COİMA (gayrimenkul sektörü) iş birliği ile kamusal bir parkın yönetimi, kentsel biyolojik çeşitliliğin artırılması ve toplumsal katılımı hedefleyen yenilikçi bir kentsel dönüşüm projesidir. Bu projenin temel amacı, yoğun kentsel alanlarda yeşil alan eksikliğine çözüm bulmak, çevresel sürdürülebilirliği desteklemek ve toplumun kültürel refahını artırmaktır. BAM, tüm sosyal ve ekonomik kesimlere açık, dinamik ve kapsayıcı bir kamusal alan yaratmayı amaçlayan çok ayaklı bir projedir.

BAM, topluma hitap eden çeşitli eylemlerle desteklenmiştir. Yılda 300'den fazla ücretsiz kültürel etkinlik düzenleyerek, özellikle dezavantajlı kesimlere ulaşmayı ve kültürel katılımı teşvik etmektedir. Parkın bakımını üstlenen özel bir ekip, 500'den fazla ağaç, 100'den fazla bitki türü ve 135.000 bitkinin yer aldığı alanı korumakta ve güvenliğini sağlamaktadır. Ayrıca, üniversitelerle yapılan iş birlikleriyle araştırma ve eğitim faaliyetleri yürütülmektedir. Finansal sürdürülebilirlik için ise sponsorluklar, hibeler ve bağışlar yoluyla güçlü bir kaynak yaratma stratejisi geliştirilmiştir.

Projenin finansmanı, kamu-özel sektör iş birliği ve etkin bağış toplama çalışmaları ile sağlanmaktadır. BAM, 111 şirket ve kamu kuruluşunun destek sağladığı bir ortaklık yapısına sahiptir. Ek olarak, parkın yenilikçi unsurlarına katkıda bulunan IoT sensörler ve özel su tasarrufu sistemleri, çevreye duyarlı yönetim uygulamalarını mümkün kılmaktadır. BAM ekibi, genç profesyonellerden oluşmakta olup, etkin bir yönetim stratejisiyle projenin başarısına katkı sağlamaktadır.

BAM, kentsel biyolojik çeşitliliği artırarak, sıcaklık etkisini azaltıp su tasarrufunu destekleyerek çevresel faydalar sağlamıştır.

"BAM projesi, doğa ve toplumu bir araya getirerek kültürel katılımı teşvik ederken, kentsel yaşamı sürdürülebilir şekilde yeniden şekillendiren bir örnek teşkil etmektedir."

Proje kapsamında 2019'dan itibaren 103.062,89 kg CO2 azaltılmış, 330.000 kişiye kültürel hizmet sağlanmış ve park etkinlikleri sayesinde 102.000 çocuk eğitilmiştir. BAM, sosyal içerme odaklı kültürel etkinlikleriyle toplumsal değişimi teşvik ederken, göç, eşitlik ve sürdürülebilirlik gibi çağdaş konuları ele alarak toplumda pozitif bir etki yaratmaktadır. Ayrıca, BAM'ın yenilikçi kültürel programı 2024'te Dubai Uluslararası En İyi Uygulamalar Ödülü'nü kazanmıştır. BAM, ölçeklenebilir bir model olarak diğer kentler için örnek teşkil etmekte ve toplumun ihtiyaçlarına yanıt veren dinamik yapısıyla uzun vadeli bir sürdürülebilirlik hedeflemektedir.

KAYNAKÇA: <https://www.urbanagendaplatform.org/best-practice/bam-biblioteca-degli-alberi-milano-project-fondazione-riccardo-catella-frc>
<https://bam.milano.it/>

AMSTERDAM, HOLLANDA

ENERGIESPRONG

Sosyal Konut

Karbon Emisyonu

POPÜLASYON
ÖDÜL

1,182,000
Dünya Habitat Ödülleri (Altın), 2024

Energiesprong, mevcut binaların enerji verimliliğini artırarak karbon emisyonlarını azaltmayı ve yakıt yoksulluğuyla mücadele etmeyi hedefleyen kapsamlı bir net sıfır konut yenileme programıdır.

2011 yılında Hollanda'da başlatılan bu program, özellikle sosyal konut sağlayıcılarıyla işbirliği yaparak geniş ölçekli ve maliyet etkin çözümler sunmayı amaçlar. Saha dışında üretilen prefabrik dış cephe panellerinin kullanılmasıyla yapılan bu yenileme, binaların enerji tüketimini %70-80 oranında azaltırken, konforlu yaşam alanları sağlamaktadır.

Proje Avrupa'nın pek çok ülkesinde yaygınlaşarak 10.000'den fazla yenileme gerçekleştirmiştir ve giderek daha geniş bir pazara hitap etmektedir.

Energiesprong, bina elemanlarını fabrika ortamında üreterek hızlı ve standartlaştırılmış bir yenileme süreci sağlar. Panellerin saha dışında üretilmesi, montaj süresini yedi ila on gün arasına indirerek, kiracılara minimum rahatsızlık verilmesini mümkün kılar. Yenilenen binalarda güneş panelleri gibi yenilenebilir enerji kaynakları ve yüksek verimlilikte ısıtma-soğutma sistemleri kullanılır.

Ayrıca, Energiesprong yenilemelerinde "performans bazlı sözleşmeler" uygulanarak yüksek kalite standartlarının korunması teşvik edilmektedir. Bu modelde, yapı firmaları yenileme maliyetlerinin uzun vadede enerji tasarrufları ile karşılanmasını sağlamaktadır.

"Energiesprong, geleneksel bina yenileme yöntemlerinden farklı olarak enerji verimliliğini artırmaya odaklanan kapsamlı ve yenilikçi bir çözüm sunmaktadır."

Energiesprong'un yenileme çalışmaları, enerji tüketimi ve karbon emisyonlarında %70-80 oranında azalma sağlarken sakinlerin enerji faturalarını düşürmekte ve çevresel etkileri minimize etmektedir. Proje kapsamında kullanılan prefabrik bileşenler, inşaat atığını azaltırken, biyolojik bazlı malzemeler sürdürülebilirliğe katkı sunar. Program, küresel karbon azaltma hedeflerine önemli bir katkı sunarken, diğer ülkelere uyarlanabilirliği sayesinde genişleyen bir yenileme pazarına da öncülük etmektedir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/energiesprong>

<https://world-habitat.org/wp-content/uploads/2023/12/Project-Summary-Energiesprong-The-Netherlands.pdf>

<https://energiesprong.org/>

İSFAHAN, İRAN

HASTA BİNALAR İÇİN UZMANLAŞMIŞ HASTANE

POPÜLASYON 2,219,000
ÖDÜL Guangzhou Ödülü

İsfahan kentindeki “Hasta Binalar Hastanesi,” yapıların sağlıklarını koruma amaçlı yenilikçi bir çözüm sunarak, binaları canlı kent organları olarak ele almaktadır.

İran’ın enerji ve su krizi bağlamında, yüksek enerji tüketimi ve güvenlik eksiklikleri nedeniyle çok sayıda bina zayıf direnç ve dayanıklılık sergilemekte, hatta yangın riski taşımaktadır. Bu projeyeyle, yapıların enerji verimliliğini artırmak, dayanıklılık ve güvenlik standartlarını iyileştirmek üzere sistematik bir denetim sağlanmaktadır.

Eğitimli uzmanlar, binaları yerinde kontrol ederek enerji tüketimi, güvenlik, direnç gibi alanlarda incelemeler yapmaktadır. Belirlenen eksiklikler doğrultusunda, yapı sahiplerine finansal ve teknik destek sağlanmaktadır. Sağlıklı bulunan binalara “Sağlık Sertifikası” verilmekte ve sahiplerine çeşitli vergi ve sigorta indirimleri uygulanmaktadır.

Proje, binaları sürekli denetleyerek sağlıklı kalmalarını sağlama amacı güden bir “bina kontrol sistemi” oluşturmaktadır. Binalara yönelik bu yeni bakış açısı, kentlerin mevcut yapı stokunu korumak için yenilikçi bir yaklaşım sunmaktadır. Ayrıca, proje çerçevesinde yerel mezunlar için iş fırsatları yaratılarak uzmanlık eğitimi verilmektedir.

Proje, İsfahan Belediyesi’nin 9 milyon dolarlık bütçesi ile finanse edilmektedir. Eğitimler, saha araştırmaları ve yeni altyapıların inşası bu bütçe ile karşılanmakta; ayrıca, İsfahan Su ve Elektrik Şirketi gibi çeşitli kurumların iş birliği sağlanmaktadır.

“Binaların da birer canlı gibi sağlığına özen gösterilmeli.”

Projenin kısa vadeli sonuçları arasında, binaların dayanıklılığının %10-40 arasında artması ve enerji tüketiminde %30-50 arasında azalma yer almaktadır. Sağlıklı binaların değerinde %10-15 artış sağlanırken, bina sigorta oranlarında %15’e varan düşüşler görülmektedir. Uzun vadede ise, sistemin kentsel yenilenme süreçlerine katkı sunarak afet risklerini azaltacağı ve kent genelinde yaşam kalitesini artıracığı öngörülmektedir.

Proje, diğer kentlerde de uygulanabilecek bir model olarak gösterilmekte ve “hasta binalar hastanesi” konsepti, binaların sağlık durumu kontrolü için yeni bir standarda dönüşme potansiyeli taşımaktadır.

KAYNAKÇA: <https://www.urbanagendaplatform.org/best-practice/specialized-hospital-sick-buildings>

<https://www.guangzhouaward.org/uploads/20191127/9399f2c11009090b29c62f2ba93e4f5c.pdf>

OWARIASAHİ, JAPONYA

OWARIASAHİ KENTİNİN GELİŞİMİ

POPÜLASYON 83,144
ÖDÜL Sağlıklı Kentler İttifakı Ödülü
 Sağlıklı Kentlerde SKA'lar

Owariasahi kenti, sürdürülebilir kalkınma amaçlarını (SKA) kent planlarına ve programlarına entegre ederek sağlıklı ve çevresel açıdan sürdürülebilir bir kent geliştirmeyi hedeflemektedir. Kent, hızlı kentleşmenin getirdiği çevresel sorunlarla mücadele etmek, sera gazı emisyonlarını azaltmak ve halk sağlığını iyileştirmek için bir strateji geliştirmiştir.

Bu strateji, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik ederken, aynı zamanda yeşil alanların artırılması ve karbon ayak izinin azaltılmasına odaklanmaktadır. Örneğin, kentte enerji israfının %20'yi aşması ve hava kirliliğinin artması, projenin aciliyetini göstermektedir.

Proje, tekil bir uygulama olarak başlamış, ancak çoklu proje ayaklarına sahip bir girişim haline gelmiştir. Pilot olarak başlatılan projelerle, kentin farklı alanlarında uygulamalar yapılmıştır.

Projede, Owariasahi'deki enerji tüketimini ve karbon emisyonlarını azaltmak için somut adımlar atılmıştır. İlk olarak, kentteki aydınlatma sistemleri yenilenmiş ve LED ışıklandırma teknolojisiye geçilmiştir. LED ışıklandırmaların kurulumu ile enerji verimliliği artırılmış ve ışık kirliliği önemli ölçüde azaltılmıştır. Ayrıca, kentin toplu taşıma altyapısı genişletilerek, halkın daha çevre dostu ulaşım araçlarına yönlendirilmesi sağlanmıştır.

Projede, Owariasahi'deki enerji tüketimini ve karbon emisyonlarını azaltmak için somut adımlar atılmıştır. İlk olarak, kentteki aydınlatma sistemleri yenilenmiş ve LED ışıklandırma teknolojisiye geçilmiştir. LED ışıklandırmaların kurulumu ile enerji verimliliği artırılmış ve ışık kirliliği önemli ölçüde azaltılmıştır. Ayrıca, kentin toplu taşıma altyapısı genişletilerek, halkın daha çevre dostu ulaşım araçlarına yönlendirilmesi sağlanmıştır.

Proje, diğer kentlerdeki benzer uygulamalardan farklılaşarak, Owariasahi'nin yerel özelliklerine uyarlanmıştır. Kentin bölgesel ışık ihtiyaçları analiz edilerek enerji verimliliği en üst düzeye çıkarılmıştır. Ayrıca, yeşil alanların genişletilmesi ve kent içinde bisiklet yollarının artırılması gibi yenilikçi uygulamalar da projeye dahil edilmiştir. Bu adımlar, Owariasahi'nin sürdürülebilir bir kent yapısına kavuşmasını sağlamış, aynı zamanda halkın projeye katılımını artırmıştır.

“Owariashi, SKA'lar doğrultusunda kent gelişimini destekleyerek sağlıklı ve sürdürülebilir bir gelecek inşa etmeye kararlıdır.”

Proje, yerel yönetim tarafından finanse edilmekte olup, Japonya Çevre Bakanlığı ve özel sektör iş birlikleri ile desteklenmiştir. Toplam bütçenin önemli bir kısmı enerji verimliliği projelerine, toplu taşıma sistemlerinin iyileştirilmesine ve yeşil alanların genişletilmesine ayrılmıştır. Ayrıca, halkın farkındalığını artırmak amacıyla düzenlenen etkinlikler ve kampanyalar için de fon sağlanmıştır.

Proje sonucunda, Owariasahi kentinin enerji tüketiminde %30 oranında bir azalma sağlanmış ve karbon emisyonları %25 oranında düşürülmüştür. LED ışıklandırma sistemlerinin devreye girmesiyle enerji tasarrufu sağlanmış ve ışık kirliliği %40 oranında azaltılmıştır. Toplu taşıma sistemlerinin iyileştirilmesi ile de araç kullanımında azalma yaşanmış ve kent içi hava kirliliği %15 oranında düşürülmüştür. Bu sonuçlar, projenin somut kazanımlarını ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA: <https://sdgs.un.org/partnerships/development-owariasahi-city-applying-sdgs-our-city-plans-and-programs>

KOPENHAG, DANİMARKA

BİSİKLET STRATEJİSİ

POPÜLASYON 1,391,00
ÖDÜL Copenhagenize Endeksi
 Dünyanın En Bisiklet Dostu Kenti 2015 - 2021

Kopenhag, dünya genelinde bisiklet kullanımını en çok teşvik eden kentlerden biri olarak, sürdürülebilir ulaşımı geliştirmeyi ve çevresel etkileri azaltmayı hedefleyen bir bisiklet stratejisi geliştirmiştir. Kentte artan motorlu taşıt kullanımı, sera gazı emisyonlarının yükselmesine ve hava kirliliğine sebep olmuştur. Bu strateji, hem çevresel etkileri azaltmak hem de Kopenhag'da yaşayan insanların sağlıklı ve aktif yaşam tarzlarını desteklemek amacıyla oluşturulmuştur. Bisikletin günlük ulaşım aracı olarak kullanımını teşvik etmek, kent içi ulaşımında karbon emisyonlarını önemli ölçüde düşürebilir. Strateji, bisiklet yollarının iyileştirilmesi ve yeni altyapıların kurulması ile bu amaca ulaşmayı hedeflemektedir.

Kopenhag genelinde bisiklet kullanımını artırmak için geniş çaplı bir altyapı çalışmasını içermektedir. İlk adım olarak, kentte 400 kilometrelik bisiklet yolu ağı genişletilmiş ve bisiklet kullanıcılarına güvenli ve kesintisiz bir sürüş deneyimi sunulmuştur. Kent içindeki köprüler, alt geçitler ve bisiklet park alanları modernize edilmiştir. Ayrıca, bisiklet dostu sinyalizasyon sistemleri geliştirilmiş, bisiklet yollarına öncelik tanınarak ulaşım süresinin kısaltılması sağlanmıştır. Kopenhag, bisiklet kullanıcılarının ihtiyaçlarına göre bölgesel analizler yaparak ışıklandırma ve güvenlik önlemlerini de güçlendirmiştir.

Projenin en dikkat çekici yönü, yerel koşullara göre özelleştirilmiş yenilikçi çözümler sunmasıdır. Kopenhag'ın yoğun trafiğine rağmen, bisiklet yollarının kent planına entegre edilmesi ve kent içinde bisiklet kullanımının kolaylaştırılması sağlanmıştır. Ayrıca, bu strateji diğer kentler için örnek teşkil edecek şekilde uyarlanabilir bir model sunmaktadır. Kopenhag'ın farklı iklim koşullarına uygun bisiklet yolları ve altyapı çözümleri, projenin sürdürülebilirliğini artırmıştır.

Proje, yerel yönetimin yanı sıra Avrupa Birliği fonları ve özel sektör iş birlikleri tarafından finanse edilmiştir. Toplam bütçenin büyük bir kısmı, bisiklet yollarının genişletilmesi, altyapı çalışmaları ve bisiklet park alanlarının iyileştirilmesi için kullanılmıştır. Ayrıca, halkın bisiklet kullanımını teşvik etmek amacıyla düzenlenen bilinçlendirme kampanyaları da önemli bir destek unsuru olmuştur.

“Kopenhag’ın Bisiklet Stratejisi, sürdürülebilir ulaşımı teşvik ederek kentte karbon emisyonlarını %30 azaltırken, güvenli ve çevreci bir kent modelinin öncüsü olmuştur.”

Proje sonucunda, Kopenhag'daki bisiklet kullanımı %25 oranında artmış ve motorlu taşıtların kullanımında %15 azalma sağlanmıştır. Bu da kentteki karbon emisyonlarında %30 oranında bir düşüşe yol açmıştır. Ayrıca, bisiklet altyapısının güçlendirilmesi sayesinde kentte daha güvenli ve kesintisiz bir ulaşım imkanı sağlanmış, trafik kazalarının oranı %20 azaltılmıştır.

Kopenhag'ın Bisiklet Stratejisi, kentte daha çevreci ve sürdürülebilir bir ulaşım modeline geçişi hızlandırmış ve diğer kentler için örnek teşkil etmiştir. Gelecek planları arasında, kent içi bisiklet kullanımını daha da yaygınlaştırmak, yeşil enerji ile desteklenen yeni bisiklet yolları inşa etmek ve bisiklet kullanıcılarına daha fazla avantaj sunan teknolojik çözümler geliştirmek yer almaktadır. Ayrıca, projenin başarıları doğrultusunda Kopenhag modelinin Avrupa genelinde diğer kentlerde de uygulanması hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/cycling-in-copenhagen>

<https://www.archdaily.com/993147/the-future-of-mobility-has-two-wheels-copenhagens-bike-friendly-architecture>

<https://www.neighbourhoodguidelines.org/promoting-cycling-copenhagen>

FORTALEZA, BREZİLYA

KENTTE BİSİKLET KULLANIMI

Fortaleza, Brezilya'da kardiyovasküler hastalıklar ölüm nedenlerinin %28'ini oluşturmakta olup, hareketsiz yaşam tarzı bu durumun başlıca sebeplerindendir. Kent yönetimi, fiziksel aktiviteyi artırarak bu sağlık sorunuyla mücadele etmeyi hedeflemiş ve bisiklet kullanımını teşvik etmeye yönelik bir pilot proje başlatmıştır. Bisikletlerin günlük ulaşımında kullanımı, yalnızca fiziksel aktiviteyi teşvik etmekle kalmayıp, aynı zamanda kentin hava kalitesini iyileştirmek için de etkili bir yöntem olarak görülmüştür.

Bu amaçla, kentte mevcut olan 261 kilometrelik bisiklet yollarının kullanımını artırmak ve bu

yolları daha güvenli hale getirmek üzere projeler başlatılmıştır.

2017 yılında başlatılan pilot proje, kentin çeşitli bölgelerinde 40 bisiklet ve 6 durak noktası ile hizmet vermeye başlamıştır. Bu proje, altı devlet dairesi ile yerel işletmelerin iş birliğiyle, "aktif ulaşımı" teşvik etmeye odaklanan Bicicleta Corporativo programı kapsamında geliştirilmiştir. Projenin temel amacı, çalışanları bisiklet kullanmaya teşvik etmek, güvenli sürüş alışkanlıkları geliştirmek ve halk arasında bisikletle ulaşımın faydalarını artırmaktır.

Kent yönetimi, güvenliğin artırılması için bazı bölgelerde hız sınırlarını düşürmüş ve yaya ile bisiklet yollarında iyileştirmeler yapmıştır. Bununla birlikte, bisikletlerin kullanımını izlemek amacıyla veri toplayan GPS özellikli yeni bir "docksuz bisiklet sistemi" geliştirilmiştir. Bu yenilik, kullanıcıların bisikletleri daha kolay bulup kullanmasını sağlarken, proje etkinliğinin daha iyi analiz edilmesine de imkan tanımıştır. Projenin ilk beş ayında 500'den fazla kayıt alınmış ve 2000'den fazla bisiklet yolculuğu gerçekleştirilmiştir. Her gün ortalama olarak bisikletlerin yarısı kullanılmış, bu da projenin halk arasında hızla benimsendiğini göstermektedir.

"Fortaleza, bisiklet kullanımını teşvik ederek hem aktif yaşamı destekliyor hem de sürdürülebilir ulaşım çözümleri sunarak kentin hava kalitesini iyileştiriyor."

Fortaleza, bu başarılar sayesinde 2018 yılında ABD merkezli Ulaştırma ve Gelişim Politikası Enstitüsü tarafından verilen Sürdürülebilir Ulaşım Ödülü'nü kazanmıştır. Proje, başarılı sonuçların ardından genişletilerek daha fazla bisiklet ve durak istasyonlarıyla hizmet vermeye devam etmeyi planlamaktadır. Gelecekte, yerel üniversiteler ve Sağlık Müdürlüğü iş birliğiyle sık bisiklet kullanıcılarının sağlık durumları izlenecek, halkın katılımını artırmak için etkili iletişim kampanyaları yürütülecektir. Bu tür veriler ve projeye olan ilgi, Fortaleza'nın diğer kentler için bir model oluşturabileceğine dair önemli bir gösterge olarak değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA: <https://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/encouraging-cycling-in-the-city-fortaleza-brazil>

UGANDA - KENYA

AIDS YETİMLERİ İÇİN GELİR GETİRİCİ DESTEK

POPÜLASYON 101,000,000
ÖDÜL Japonya SKA Ödülü, 2018
 Seçkin STK Ödülü, 2019

Dünya genelinde 12,2 milyon AIDS yetimi bulunmakta ve bunların %83'ü Sahra Altı Afrika'da yaşamaktadır. Bu çocukların çoğu HIV+ olan tek anneleri tarafından büyütülmektedir ve yoksulluk nedeniyle temel eğitim ve hayat becerilerini kazanma fırsatından mahrum kalmaktadırlar. Uganda ve Kenya'da yürütülen bu proje, AIDS yetimlerine gelecekteki yaşamlarında daha iyi fırsatlar sunmayı amaçlamakta, HIV+ anneler için gelir sağlama (İGA) ve yaşam planlama programlarını içermektedir. 2016'dan beri 235 hanede 1.906 çocuğa ulaşılan projeye bu çocukların eğitimlerini sürdürmeleri, yaşam becerileri kazanmaları ve özgüven geliştirmeleri hedeflenmektedir.

Proje, AIDS yetimlerinin içinde bulundukları yoksulluk döngüsünü kırmak amacıyla Uganda'nın Luwero Bölgesi'nde HIV+ tek annelerin kendi kafe işletmelerini kurmaları için eğitim ve destek sağlama üzerine odaklanmaktadır. Bu kafe işletme projeleri, annelerin düzenli gelir elde etmelerine olanak tanırken çocukların okula gönderilmesi için gerekli finansal desteği sağlar.

Aynı zamanda sağlık eğitimleri ve beslenme destekleri sunularak annelerin HIV durumlarını yönetmeleri desteklenmektedir.

Benzer şekilde, Kenya'nın Homa Bay Bölgesi'nde yürütülen yaşam planlama programı ile AIDS yetimleri, kariyer danışmanlığı alırken tarım alanında da bilgi sahibi olmaktadır. Bu uygulama, çocukların hem beslenmelerini iyileştirmekte hem de yeşillendirme faaliyetlerine katkı sağlamaktadır. Proje, sahada ihtiyaç analizine dayalı olarak yerel ortaklarla planlanmakta ve uygulanmaktadır. "ABCD Yaklaşımı" ile toplumun mevcut kaynakları değerlendirilmektedir; örneğin, annelerin yemek yapma becerilerinden faydalanılarak kafe işletmeciliği seçilmiştir. Programın ilk üç yılı sonunda Luwero'daki 29 haneden dokuzu kendi ayakları üzerinde durabilecek yeterli gelir ve teknik beceriye ulaşmıştır.

"Bu proje, AIDS yetimlerine umut ve gelecek sunarken, HIV+ annelerin ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına destek oluyor."

Homa Bay'de ise 30 hane yılda yedi kariyer danışmanlık oturumu almakta ve beslenme kaliteleri artmaktadır. Proje katılımcıları arasında gelir ve tasarruf artışı, stres seviyelerinde düşüş ve özgüvende artış gözlemlenmiştir. Ayrıca, projede uygulanan danışmanlık rehberi sayesinde Kenya'da katılımcıların çocuklarıyla ilişkilerinde iyileşme sağlanmış olup bu rehber 2018'de Uganda'da da uygulanmaya başlanmıştır. Proje, 2018 yılında Japonya'nın "SKA Ödülü" ve 2019 yılında "Seçkin Sivil Toplum Kuruluşu Ödülü" ile uluslararası alanda tanınmıştır. Gelecekte proje, Uganda'nın diğer bölgelerine yayılmayı ve AIDS yetimlerinin ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verecek şekilde genişletilmeyi planlamaktadır.

KAYNAKÇA: <https://sdgs.un.org/partnerships/income-generating-activity-and-life-planning-program-support-aids-orphans-contribute>
<https://www.plas-aids.org/>

MEKSİKO, MEKSİKA

DSÖ KENTSEL YÖNETİŞİM GİRİŞİMİ

POPÜLASYON 22,505,300
ÖDÜL Sağlıklı Kentler Ortaklığı Ödülü, 2023

Meksiko, Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) ve İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı'nın desteğiyle başlatılan Kentsel Yönetişim ve Refah Girişimi'ne (UGHW) dahil olmuştur. Bu girişim, kentte yaşayanların sağlığını iyileştirmek ve toplumun refahını artırmak amacıyla katılımcı ve çok sektörlü bir kentsel yönetim yaklaşımı benimsemektedir. Kentte 2020-2024 yıllarını kapsayan ilk aşama, Gustavo A. Madero (GAM) bölgesinde uygulanmış olup, ilerleyen süreçte Milpa Alta, Magdalena Contreras, Tláhuac ve İztacalco bölgelerine genişletilmiştir.

Bu projeyle, özellikle toplum katılımı aracılığıyla eşitlik ve etkinlik temelli politikalar geliştirilmesi hedeflenmektedir. Projenin ilk aşamasında, Gustavo A. Madero bölgesinde topluluk katılımını teşvik etmek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Örneğin, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele kapsamında, bölgede mevcut kaynak ve kurumların haritalandırılması yapılmış, genç kent sanatçıların katılımıyla farkındalık oluşturma çalışmaları yürütülmüştür.

Sağlık Bakanlığı'nın desteği ve Sağlık Destekleyen Mahalleler Ağı'nın katkılarıyla, tüm 16 bölgenin HMCC (Sağlıklı Belediyeler, Kentler ve Topluluklar Hareketi) kriterlerine uyum sağlaması amaçlanmaktadır. Bölgedeki vatandaşların sosyal politika döngüsüne katılımını güçlendirmek amacıyla odak grup çalışmaları, mevzuat incelemeleri ve sağlıklı kent konseyi toplantıları düzenlenmiştir. Bununla birlikte, Bogota ve Meksiko arasındaki iş birliği ile bilgi paylaşımı ve kapasite geliştirme faaliyetleri hız kazanmıştır.

Meksiko sağlıklı ve sürdürülebilir bir kent yapısı inşa etmek için toplumsal katılımı ve sektörler arası iş birliğini güçlendiren başarılı bir kentsel yönetim modeli sunuyor.”

Girişim, Meksiko'da sağlık ve refahın desteklenmesinde toplumsal katılım ve çok sektörlü iş birliği yaklaşımını güçlendirmiştir. Ayrıca, geleneksel sağlık modelinden sosyal belirleyiciler ekseninde bir sağlık modeline geçiş sağlanmaya başlanmıştır. Proje, kentte topluluk odaklı yönetim anlayışını geliştirerek siyasi gündemde sağlık ve refahın önemini artırmıştır. 2025-2028 yıllarını kapsayan ikinci aşamada ise, Meksiko tüm bölgelere genişletilecek olan bu model, Amerika kıtasındaki diğer kentlere de örnek teşkil edecek şekilde genişletilmeye devam edecektir.

KAYNAKÇA: <https://www.who.int/initiatives/urban-governance-for-health-and-well-being/work-in-cities-mexico-city-mexico>

DORTMUND, ALMANYA

ÇOCUKLAR İÇİN İKLİM DOSTU BESLENME

POPÜLASYON 598,246
ÖDÜL Eurocities Ödülleri (Finalist), 2024

Dortmund, iklim ve sağlık alanında sürdürülebilir çözümler bulmak amacıyla gıda temin süreçlerini revize eden bir projeye imza atmıştır. 2021'de başlatılan belediye iklim eylem planı çerçevesinde kentteki FABİDO çocuk bakım merkezlerinden başlayarak iklim dostu ve sağlıklı beslenme stratejileri benimsenmiştir. Dortmund'un 2030 yılına kadar tarımsal uygulamalar ve beslenme alışkanlıklarını değiştirerek yılda 200,000 ton CO2 tasarrufu sağlaması hedeflenmektedir. Bu projenin temel amacı, küçük yaştan itibaren çocuklara

sağlıklı ve sorumlu bir beslenme alışkanlığı kazandırmaktır. Proje, Dortmund'un FABİDO programı kapsamında bulunan 100'e yakın çocuk bakım merkezine yönelik sürdürülebilir bir gıda stratejisi geliştirmektedir. Satın alma süreci, yerel ve organik ürünlerin tercih edilmesi ile gıda kilometrelerinin azaltılmasına yönelik olarak yeniden düzenlenmiştir. Kent, yerel üreticilerle çerçeve sözleşmeler imzalayarak FABİDO mutfaklarında kullanılan organik ürün oranını 2019'daki %10'dan 2023'te %35'e çıkarmayı başarmıştır.

Menü planlaması ise mevsimsel ve yerel ürünlere öncelik verilerek yapılmakta olup, FABİDO mutfaklarında et tüketimi haftada bir gün ile sınırlandırılmaktadır. Ayrıca, FABİDO merkezlerinde iklim dostu yemek tarifleri geliştirilmiş ve Kuzey Ren-Vestfalya Tüketici Derneği tarafından yürütülen "MehrWert" projesi kapsamında ödüllendirilmiştir.

Çocukların doğrudan katılımını sağlamak amacıyla 150 sebze yatağı, 113 kuş yuvası ve 114 böcek oteli kurularak çocukların gıda zincirini deneyimlemesi sağlanmaktadır.

Çocuklar, kendi yetiştirdikleri sebzeleri toplayıp pişirme sürecine dahil edilmekte, bu sayede doğa ve çevre bilinci kazanmaktadır. Ayrıca, FABİDO merkezlerinde ebeveynler için sağlıklı beslenme atölyeleri düzenlenmekte ve bu eğitimler aracılığıyla ebeveynler sağlıklı beslenme alışkanlıkları konusunda teşvik edilmektedir.

"Daha fazla insanı bu sürece dahil etmek ve sistemde çalışan herkesin benimsediği bir strateji geliştirmek istiyoruz ki, çocuklar her zaman kaliteli yiyeceğe ulaşabilsin."

Proje kapsamında Dortmund'da yaklaşık 8,000 çocuk ve aileye sağlıklı ve sürdürülebilir gıda projeleriyle ulaşılmıştır. FABİDO programının başarısı, diğer sosyal kurumlar ve hastanelerle paylaşılmakta olup, kent genelinde genişletilmesi hedeflenmektedir. Dortmund'un çocuk merkezlerindeki bu iklim dostu beslenme stratejisi, kentteki diğer kurumların da sürdürülebilir gıda sistemlerine yönelmesini sağlamaktadır. Kent, ayrıca FABİDO projesiyle çocuk sağlığı göstergeleri üzerinde bir izleme sistemi geliştirmek üzere Sağlık Departmanı ile iş birliği yapmaktadır. Dortmund, bu projeye Eurocities Ödülleri'ne aday gösterilmiştir ve diğer kentler için de bir model oluşturmaya amaçlamaktadır.

KAYNAKÇA: <https://eurocities.eu/stories/dortmunds-shift-to-a-climate-friendly-diet-starts-with-kids-lunches/>

ALFÂNDEGA DA FÉ, PORTEKİZ YAŞLI KATILIMCI BÜTÇE ÖRNEĞİ

POPÜLASYON **4,324**
ÖDÜL **IOPD Ödülü, 2016**

Portekiz'in kuzeydoğusunda yer alan küçük bir bölge olan Alfândega da Fé, 1981'den bu yana nüfus düşüşü yaşayan ve nüfusunun üçte biri 65 yaş üstü olan bir bölgedir. 2012 yılında Alfândega da Fé, Dünya Sağlık Örgütü'nün Yaş Dostu Kentler ve Topluluklar Ağı'na katılarak yaşlı nüfusa yönelik sosyal ve kültürel izolasyonu azaltmayı hedeflemiştir. Bu hedef doğrultusunda 2014'te, 60 yaş ve üzerindeki vatandaşların sosyal ve sağlık alanında proje önerileri sunmasına olanak tanıyan katılımcı bütçeleme programı başlatılmıştır. .

Bu girişim, Dublin Deklarasyonu'na uygun olarak yaş dostu yerel yönetim ve sağlıklı yaşlanma ilkelerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Mayıs ve Haziran aylarında, yaşlı bireyler ya da gruplar, sosyal eylem ve sağlık alanında önerilerini sunabilmektedir. Bu öneriler belediye yönetimi tarafından teknik uygunluk ve maliyet açısından incelendikten sonra, Ekim ve Kasım aylarında değerlendirilmek üzere Kıdemli Vatandaşlar Konseyi'ne sunulmaktadır. Kıdemli Vatandaşlar Konseyi tarafından seçilen projeler, belediyenin yıllık plan ve bütçesine dahil edilmekte olup, uygulamaya konulmaktadır.

Programın yıllık 10.000 Euro bütçesi bulunmaktadır ve Alfândega da Fé, bu katılımcı bütçeleme modelini Portekiz'de uygulayan ilk küçük yerleşim yerlerinden biridir.

Program, yerel hükümet ve belediye tarafından finanse edilmekte olup, kıdemli vatandaşların kendi ihtiyaçlarına yönelik çözümler geliştirmeleri için bir platform sunmaktadır. Belediye, bu program kapsamında yaşlıların topluma aktif katılımını teşvik ederken, yaşlıların toplumsal yaşama dair önerilerini dinleyerek katılımcı bir yönetim modeli benimsemektedir. Ayrıca, önerilen projeler, bölgenin sosyal ve ekonomik altyapısına katkıda bulunacak biçimde şekillendirilmektedir.

“Alfândega da Fé’de, yaşlılar bir araya gelerek sosyal bağları güçlendiriyor ve yaşam kalitesini yükseltiyor.”

Alfândega da Fé’de uygulanan katılımcı bütçeleme modeli, kıdemli vatandaşların toplum karar alma süreçlerine katılımını artırmış ve yaşlıların ihtiyaçlarına duyarlı bir yönetim yaklaşımı geliştirilmiştir. Programın başarısı, yaşlı dostu politikaların diğer küçük yerleşim yerlerinde de uygulanabilirliğine örnek teşkil etmektedir. Uzun vadede, bu modelin Portekiz genelinde yaygınlaştırılması ve yaşlı vatandaşların aktif yaşlanma sürecine katkıda bulunması hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA: <https://oidp.net/en/practice.php?id=1134>

<https://extranet.who.int/agefriendlyworld/network/alfandega-da-fe/>

<https://mopact.sites.sheffield.ac.uk/research-fields/enhancing-active-citizenship/innovations/senior-citizens-participatory-budget>

GÜRCİSTAN

BÜTÇE TAKİP ARACI İLE SKA DESTEĞİ

POPÜLASYON 3,807,366
ÖDÜL SEGOV - SKA Brezilya Ödülü (Finalist)

Gürcistan Sayıştay Ofisi (SAOG) tarafından geliştirilen Bütçe Monitörü (BM), sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek ve paydaş katılımını artırmak amacıyla oluşturulmuş yenilikçi bir Bilişim ve İletişim Teknolojisi (ICT) aracıdır. Bu platform, sürdürülebilir kalkınma hedefleri (SDG) ile ilgili denetimlerin şeffaflığını ve hesap verebilirliği artırarak, vatandaşların kamusal hizmetlere dair bilgiye erişimlerini sağlamak için geliştirilmiştir. BM, hem ulusal hem de yerel düzeyde denetim raporlarına dayalı olarak SDG'lerin gerçekleştirilmesi ve kamu kaynaklarının etkili kullanımı hakkında bilgi sunmaktadır.

BM, SDG hedefleriyle uyumlu olarak, paydaşların bilgilendirilmesi ve katılımını desteklemek için geliştirilen bir "Sürdürülebilir Kalkınma Sayfası" içermektedir. Bu sayfa, Gürcistan'daki sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ilişkin eksiklikleri ve önerilen çözümleri şeffaf bir şekilde sunar. Vatandaşlar, platform üzerinden belirli SDG'leri denetleme veya programlardaki eksiklikleri bildirme konusunda doğrudan taleplerde bulunabilir.

Bu talepler analiz edilerek denetim planlarına dahil edilir ve vatandaşlar taleplerinin ilerleyişini platform üzerinden takip edebilir.

BM, Dünya Bankası'ndan alınan bir hibe ile SAOG tarafından geliştirilmiştir. Geliştirme sürecinde Parlamento, STK'lar, medya ve vatandaşlar gibi çeşitli paydaşlarla iş birliği yapılmış ve platformun içerik ve işlevleri paydaş geri bildirimlerine göre düzenlenmiştir.

"Budget Monitor, vatandaş katılımını artırarak sürdürülebilir kalkınmayı teşvik eden yenilikçi bir araç olarak, kamu hizmetlerinin iyileştirilmesine katkıda bulunuyor."

BM, 20.000'den fazla aktif kullanıcıya ulaşmış ve vatandaşlardan gelen talepler doğrultusunda yılda %10 oranında denetim gerçekleştirilmiştir. Bu denetimler, sosyal rehabilitasyon, kamu alımları ve afet yardımı gibi pek çok alanı kapsamaktadır. Vatandaşların SDG farkındalığı artmış ve hükümetin hesap verebilirliği sağlanarak şeffaflık talebi yükselmiştir. Proje, Gürcistan'da bilgiye dayalı bir vatandaş katılımı kültürü oluşturarak, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlamaktadır.

KAYNAKÇA: <https://sdgs.un.org/partnerships/budget-monitor-bm-innovative-ict-tool-state-audit-office-georgia-saog-supporting-sdgs>
https://www.facebook.com/www.sao.ge?locale=zh_CN
www.budgetmonitor.ge/en

PHNOM PENH, KAMBOÇYA

YOKSUL TOPLUMLARDA YAŞAM KOŞULLARI

2018'de Planète Enfants & Développement (PE&D), Kamboçya'nın Phnom Penh kentindeki yoksul mahallelerde yaşam koşullarını iyileştirmeye yönelik bir proje başlattı. Proje, güvencesiz konutlarda yaşayan insanlara destek sağlamak, toplum örgütlenmesini teşvik etmek ve aile desteği ile eğitim hizmetleri sunmak amacıyla yürütülmektedir. Bu bağlamda, PE&D, ev içi şiddet ve cinsiyet temelli şiddet gibi sosyal sorunlara da odaklanmaktadır. Kentte hızla artan

nüfus ve altyapı yetersizliği, yoksul mahallelerdeki konutların sağlıksız ve tehlikeli olmasına neden olmaktadır. Proje, yerel hükümetin sosyal konut politikalarını teşvik etmenin yanı sıra, dayanıklı konut çözümleri geliştirerek toplulukların kendilerini güçlendirmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Proje kapsamında sekiz mahallede 10.000 kişiye ulaşılmakta olup, her mahallede en güvensiz evler öncelikli olarak belirlenmektedir.

İhtiyaç sahibi hanelere, evlerinin dayanıklılığını artırmaları için "yenileme kitleri" sunulmakta, malzeme alımı için fizibilite çalışmaları yapılmaktadır. Uygulamada ahşap, metal levhalar ve sihi tesisat malzemeleri gibi dayanıklı materyaller kullanılmaktadır. PE&D'nin mali ortağı Chamroeun Sosyal Mikrofinans Kurumu, ailelere mikro krediler sunarak ekonomik katkı sağlamaktadır. Sosyal destek kapsamında, özellikle şiddet mağduru kadınlara bireysel psikososyal destek ve finansal eğitim sağlanmaktadır. GALS (Cinsiyet Eylem Öğrenme Sistemi) yöntemiyle verilen finansal eğitim, katılımcıları yoksulluk ve cinsiyet eşitsizliği konusunda bilinçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Proje, Abbé Pierre Vakfı ve PE&D tarafından finanse edilmekte olup, İnsani Bir Yaşam İçin Habitat Kamboçya ve yerel ortak SKO tarafından desteklenmektedir. SKO, sahada yerel ailelere sosyal destek sağlarken, PE&D ise projeyi yönetmekte ve diğer paydaşlarla iş birliği yapmaktadır.

"Kamboçya'da nüfusun %17,8'i yoksulluk sınırının altında yaşarken, eğitim, yetersiz beslenme ve şiddet gibi sorunlar derinleşmeye devam ediyor."

COVID-19 pandemisi sırasında, PE&D hijyen kitleri dağıtarak ve geliri azalan hanelere destek sağlayarak krize hızlı bir yanıt vermiştir. Proje, 88 evi güvenli hale getirmiş, 297 kişiye sürdürülebilir inşaat teknikleri eğitimi vermiştir. Sosyal destek hizmetleri, özellikle aile içi şiddete yönelik çalışmalarda 206 aileye ulaşmıştır. Kadınlar için oluşturulan kolektif tasarruf grupları, ekonomik bağımsızlık kazanmalarını sağlamış ve toplumsal dayanışmayı güçlendirmiştir. Projenin 2021 yılına kadar 150 evi daha iyileştirmesi ve 300 haneye aile desteği sağlaması hedeflenmektedir. Bu proje, Kamboçya genelinde benzer çalışmaların uygulanabilirliğine yönelik umut verici bir model olarak değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/habitat-and-living-conditions-improvement-in-poor-communities>
<https://planete-eed.org/en/project/cambodia-all-our-projects/>

BOGOTÁ, KOLOMBİYA

COLIBRÍ

Açık Veri

Şeffaflık

POPÜLASYON 11,658,000
ÖDÜL 13. Vatandaş Katılımında En İyi Uygulama Ödülü

Bogotá'da vatandaşlarla kamu kurumları arasındaki şeffaflığı artırmak amacıyla geliştirilen COLIBRÍ Platformu, yerel yönetim ile vatandaşlar arasındaki güveni artırmayı hedeflemektedir. 2017'de kurulan bu platform, vatandaşların güvenlik, eğitim ve kentsel yönetim gibi çeşitli alanlardaki kamu taahhütlerini gerçek zamanlı olarak izlemelerine ve değerlendirmelerine olanak tanımaktadır. Bu girişim, halkın talep ve beklentilerini yönetime taşıyarak kamu kurumlarının hesap verebilirliğini teşvik etmek için dijital bir çözüm sunmaktadır.

COLIBRÍ Platformu, çeşitli demokratik araçlarla entegre edilerek vatandaş katılımını teşvik etmektedir. Platform, coğrafi bilgi sistemleri ve gerçek zamanlı veri kullanımı ile farklı kamu taahhütlerini görselleştirir, vatandaşlara takip ve değerlendirme imkanı sunar. Başlangıç aşamasında platforma yüklenen veriler, taahhütlerin gerçekleşme oranları ile ilgili analizler sunarak vatandaşların süreçleri anlamasını sağlar. Teknolojik açıdan yenilikçi olan bu çözüm, diğer bölgelerde de uyarlanabilir bir açık kaynak modeli sunmaktadır.

Bu proje, yerel yönetimden aldığı destekle hayata geçirilmiştir ve platformun sürdürülebilirliği kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının iş birliği ile sağlanmaktadır. Platform, bölgesel yönetim tarafından finanse edilmekte olup, halkın geri bildirimlerine dayalı olarak geliştirilmekte ve güncellenmektedir.

“Bu platform, vatandaş katılımı toplantılarında yönetimle yapılan taahhütlerin ilerleyişini ve gerçekleştirilmesini sürekli takip ederek şeffaflık ve hesap verebilirliği destekler.”

COLIBRÍ Platformu, vatandaşların kamu yönetimi üzerindeki katılımını artırmış ve yerel yönetimin hesap verebilirliğini güçlendirmiştir. Platform, Bogotá'da şeffaflığı artıran bir araç olarak öne çıkarken, diğer kentlerde de benzer katılım mekanizmalarının kurulmasına örnek teşkil etmektedir. Uzun vadede, COLIBRÍ'nin diğer bölgelerde de uygulanabilirliği araştırılmaktadır ve platform, katılımcı yönetimin sürdürülebilirliğini desteklemektedir.

KAYNAKÇA: <https://oidp.net/distinction/en/record02.2019.php>
<https://colibri.veeduriadistrital.gov.co/>

GÜNEY KİVU, KONGO

DEZAVANTAJLI KADINLAR İÇİN YEREL YÖNETİM

POPÜLASYON 5,800,000
ÖDÜL 12. Vatandaş Katılımında En İyi Uygulama Ödülü

Bu proje, dezavantajlı kadınların sosyal ve ekonomik hayata katılmalarını artırmak ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla geliştirilmiştir. Özellikle kadınların, eğitim, sağlık, istihdam ve sosyal hizmetlere erişimde karşılaştıkları eşitsizlikler bu projeye ele alınmaktadır. Proje, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve kadınların topluma aktif katılmalarını desteklemek adına kapsamlı bir strateji oluşturmuştur. Dezavantajlı kadınların yoksulluk, şiddet ve dışlanma gibi sorunlarla karşı karşıya kaldığı bu koşullarda, yerel yönetim, kadınları güçlendirmeye yönelik sosyal destek mekanizmalarını harekete geçirmiştir.

Tekil bir girişim olarak başlamış olup, pilot uygulamalarla yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Projenin uygulanmasında, yerel yönetimler kadınlara yönelik eğitim ve istihdam programları oluşturmuş, sağlık hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırmak için yerel sağlık kuruluşlarıyla iş birliği yapmıştır. Kadınlar için mesleki eğitim kursları, girişimcilik destekleri ve psikososyal destek hizmetleri gibi adımlar atılmıştır. Bu adımlar, kadınların kendilerine yeterli hale gelmeleri ve ekonomik bağımsızlık kazanmaları açısından kritik öneme sahiptir.

Geleneksel sosyal hizmet uygulamalarından farklı olarak, dezavantajlı kadınlar için özel olarak tasarlanmış programlar sunulmaktadır. Yerel ihtiyaçlar doğrultusunda özelleştirilen bu programlar, kadınların hem ekonomik hem de sosyal hayata daha aktif katılmalarını sağlamaktadır. Diğer bölgelerde de uygulanabilir bir model oluşturmak amacıyla, pilot bölgelerde elde edilen verilerle program iyileştirmeleri yapılmaktadır.

Proje, yerel yönetimler tarafından finanse edilmekte olup, ulusal ve uluslararası fonlar ile desteklenmektedir. Bütçenin büyük bir kısmı eğitim, sağlık hizmetleri ve psikolojik destek programlarına ayrılmıştır. Ayrıca, kadın girişimciliğini destekleyen mikro-kredi programları da proje kapsamında yer almaktadır.

“Dezavantajlı kadınları güçlendiren bu proje, toplumsal cinsiyet eşitliği ve ekonomik bağımsızlık yolunda önemli bir adım olmuştur.”

Proje sonucunda, kadınların %70'inin ekonomik olarak daha bağımsız hale geldiği, %40'ının ise mesleki eğitim programlarına katılarak iş gücüne kazandırıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, şiddete maruz kalan kadınlar için sunulan psikolojik destek hizmetlerinden yararlanan kadınların %80'i iyileşme sürecinde olumlu geri bildirimde bulunmuştur.

Bu proje, dezavantajlı kadınların sosyal ve ekonomik hayata katılımını artırarak toplumsal cinsiyet eşitliğine önemli katkılar sağlamaktadır. Gelecekte, projenin diğer kentlerde de uygulanması planlanmakta olup, daha fazla kadının desteklenmesi hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA: <https://oidp.net/distinction/en/record01.2018.php>

GÖTEBORG, İSVEÇ

ORTAK KATILIMLA VATANDAŞ BÜTÇESİ

POPÜLASYON **637,880**
ÖDÜL **15.Vatandaş Katılımında En İyi Uygulama Ödülü**

Bu proje, yerel halkın karar alma süreçlerine aktif olarak katılımını sağlamak amacıyla oluşturulmuş olup, toplumsal eşitlik ve katılım eksikliklerini gidermeyi hedeflemektedir. Geleneksel olarak belediye bütçesi hazırlama süreçlerine katılım sınırlı kalmakta ve dezavantajlı gruplar bu süreçlere dahil olamamaktadır. Ortak katılımı vatandaş bütçesi projesi, özellikle gençler ve dezavantajlı gruplar olmak üzere herkesin karar alma süreçlerinde söz sahibi olmasını sağlamak için yenilikçi bir yaklaşımla hayata geçirilmiştir. Bu sayede, şeffaflık artırılırken yerel topluluklar arasında güven ve iş birliği güçlendirilecektir.

Proje, pilot olarak başlatılmış olup, başarılı sonuçlar elde edilmesi halinde farklı bölgelere yayılması planlanmaktadır. Kapsam bakımında ilk olarak vatandaşların katılımını teşvik etmek amacıyla yerel halkla birebir temas kuran eğitim çalışmaları düzenlenmiştir. Okullar, konut birlikleri ve yerel sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılarak katılımcı bütçeleme süreçlerinin tanıtımı yapılmıştır. Çocuklar ve gençler, okullarda katılımcı bütçeleme hakkında bilgilendirilmiş, daha sonra bu bilgileri ailelerine taşımışlardır. Ayrıca, topluluk merkezlerinde yüz yüze ve çevrimiçi toplantılar düzenlenmiş, bu toplantılar aracılığıyla vatandaşların fikirleri toplanmıştır.

Geleneksel katılımcı bütçeleme yöntemlerinden farklı olarak, yerel halkın çeşitli gruplarını (gençler, yaşlılar, farklı kültürel geçmişe sahip bireyler) kapsayıcı olacak şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca, projeye dahil olan bireyler arasında güven inşa etmek için yerel okullar ve konut birlikleriyle iş birliği yapılmıştır. Bu ortaklıklar sayesinde, yerel halkın tanıdığı ve güvendiği kişiler aracılığıyla projeye katılım sağlanmıştır. Katılımcı bütçeleme sürecinde kültürel araçlar da kullanılmış, örneğin işaret diliyle yapılan dans etkinlikleri ve görsel temsillerle katılım daha da güçlendirilmiştir. Proje, yerel yönetim bütçesi ve ulusal fonlarla finanse edilmekte olup, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının da desteği alınmıştır. Bütçenin büyük bir kısmı, eğitim çalışmaları ve katılım süreçlerinin organizasyonu için ayrılmıştır. Ayrıca, proje kapsamında vatandaşların taleplerine dayalı küçük projelerin hayata geçirilmesi için ek fonlar sağlanmıştır.

“Ortak katılımı vatandaş bütçesi projesi, halkın katılımını sağlayarak yerel yönetimle güven ve iş birliği oluşturan güçlü bir demokratik adım olmuştur.”

Proje sonucunda, toplumun farklı kesimlerinden bireylerin katılımı sağlanmış ve 1000’den fazla kişi projelere oy vermiştir. Öne çıkan projeler arasında, gençler için bisiklet eğitim merkezleri kurulması ve mahallelerde güvenli oyun alanlarının oluşturulması yer almıştır. Bu süreç, sadece vatandaşların katılımını artırmakla kalmamış, aynı zamanda yerel yönetimle halk arasında güven ve iş birliğini güçlendirmiştir.

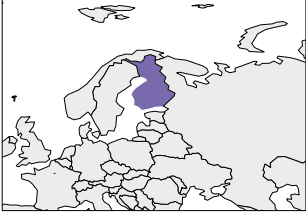
Proje, yerel toplulukların karar alma süreçlerine katılımını güçlendirerek demokratik yapıyı sağlamlaştırmaktadır. Gelecek planları arasında, katılımcı bütçeleme sürecinin diğer bölgelerde de uygulanması ve vatandaşların taleplerinin daha geniş kapsamda değerlendirilmesi bulunmaktadır. Ayrıca, projeye katılan bireylerin uzun vadede sosyal sorumluluk bilincini artırarak aktif vatandaşlık uygulamalarını yaygınlaştırması hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA: <https://oidp.net/distinction/en/record05.2021.php>
<https://www.dialogguiden.se/2085>

OULU, FİNLANDİYA CHAOS CHALLENGE

İnovasyon

Yaratıcılık

**POPÜLASYON
ÖDÜL**

250,000
Eurocities Ödülleri
(Katılımcılık), 2018

İNSANLAR

KATILIM

3 SAĞLIK VE KALİTELİ YAŞAM

4 İKTİSADİ EĞİTİM

10 EĞİTİMLERİN AKADEMİKLERİ

11 SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLER VE TOPLULUKLAR

16 BARİŞ, ADALAT VE GÜÇLÜ KURULMLAR

Oulu kenti, CHAOS Challenge adı verilen bir yöntemle kent sorunlarına yönelik yaratıcı çözümler üretmek için topluluk odaklı bir model geliştirmiştir. Bu yöntemle, Oulu'da gençlerin kent hayatına katılımını teşvik etmek amaçlanmıştır. Finlandiya'nın kuzeyindeki Oulu'da genç nüfusun oranı oldukça yüksek olup, bu grubun %20'si işsizdir. Kent, gençler için daha cazip bir kültürel ortam yaratmayı, onların kent hayatına katılımlarını sağlamayı hedeflemiştir. CHAOS metodunun ilk örneği olan CHAOS Challenge, gençlerin kendi gördükleri sorunlara yönelik yaratıcı ve kültürel çözümler üretmelerine fırsat tanımaktadır.

Bu, kente güveni artırırken, sürdürülebilir projelerle Oulu'nun kültürünü de zenginleştirmektedir.

CHAOS Challenge, ortak yaratım (co-creation) esasına dayanan çoklu proje ayağına sahip bir pilot proje niteliği taşır.

CHAOS Challenge, kent, vatandaşlar ve STK'lar arasında diyalog başlatır; sosyal medya ve kent merkezinde açılan bir platform ile katılımı teşvik eder. Gençler ve uzmanlardan oluşan jüri, önerilen projeler arasından halka sunulmak üzere finalistleri belirler.

Halk oylamasında en çok desteklenen projeler, CHAOS Workshop'ta proje planlarına dönüştürülür. 2018 yarışmasında, örneğin, 'CHAOS Stage' adlı projeye gençlerin performans sergilemeleri için parkta bir sahne kuruldu. CHAOS Challenge, gençlerin kentle olan bağını güçlendirmek için yenilikçi bir katılım modeli sunmaktadır. Gençlerin ve STK'ların ihtiyaçlarını dinleyerek şekillendirilen proje fikirleri, çeşitliliği ve ilgi çekiciliği sağlar.

CHAOS projesi, Avrupa Sosyal Fonu'ndan yıllık yaklaşık €300.000 bütçeyle finanse edilmekte ve kazanan projelere €20.000 verilmektedir. Ayrıca, daha küçük projeler yıl boyunca €5.000 fonla desteklenebilir.

"CHAOS Challenge, gençlerin kent sorunlarına yaratıcı çözümler üretmelerini sağlayarak toplumsal katılımı ve kentle bağlarını güçlendiren yenilikçi bir platform sunmaktadır."

CHAOS Challenge, gençlerin sosyal becerilerini ve kentle olan bağlarını güçlendirmiştir. Kent, güven, problem çözme, özsaygı gibi dokuz göstergeyle projelerin etkilerini değerlendirmektedir. Şu ana kadar 42 CHAOS projesi başarılı şekilde yürütülmüş olup, bu projeler gençlerin kendi kentlerini tasarlamalarına olanak tanıyan etkili bir yol sunmaktadır.

CHAOS metodu, Oulu'nun eğitim ve kültürel hizmetlerinin temelini oluşturacak bir model olarak planlanmaktadır. Kentte gençlerin aktif katılımını artıran bu yenilikçi yöntem, Oulu'nun sürdürülebilir kent hayatı için güçlü bir araç haline gelmiştir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/the-chaos-challenge>

LÜBLİYANA, SLOVENYA

LÜBLİYANA ARI YOLU

Lübliyana Belediyesi, arıların gıda güvenliği, biyolojik çeşitlilik ve kent sürdürülebilirliği açısından önemini vurgulamak amacıyla 2015 yılında “Arı Yolu” (Bee Path) projesini başlatmıştır.

Bu proje, kent içinde arıcılığı teşvik etmek, vatandaşların farkındalığını artırmak ve geleneksel arıcılığı desteklemek amacıyla tasarlanmıştır. Lübliyana, kent içinde bal üretici ağaçlar ve çiçekli bitkiler dikerek çevre dostu arıcılık uygulamalarını desteklemektedir. Ayrıca, belediyenin arıcılık derneklerine sağladığı mali destek ile arıların mesleki yetkinlikleri artırılmaktadır.

Arı Yolu projesi, çeşitli eğitim kurumları, kültür ve sağlık kuruluşları, işletmeler, STK'lar ve arıların iş birliği ile yürütülmektedir. Bu kapsamda, kentte arıcılık alanında farkındalık oluşturmak için etkinlikler, eğitim programları ve rehberli turlar düzenlenmektedir. Proje, 4,500'den fazla arı kovanına ev sahipliği yapan 300 arıcı ve yerel çiftçiler ile işbirliği yaparak kentsel tarım ve biyolojik çeşitlilik için yeni çözümler geliştirmektedir. Ek olarak, kentteki botanik bahçeleri, kamu alanlarında bal bitkileri ekimi, eğitim amaçlı arı kovanları gibi altyapılar oluşturulmuş ve çocuklara yönelik arıcılık kulüpleri kurulmuştur.

Lübliyana Belediyesi'nin desteğiyle yürütülen Arı Yolu, arıcılık derneklerinin fonlanması ve çeşitli turistik girişimlerle desteklenmektedir. Örneğin, Park Hotel arı kovanları kiralarak ürettiği balı tatlılarında kullanmakta, Lübliyana Eczanesi ise arı sokmalarına yönelik özel kitler geliştirmektedir. Proje aynı zamanda apiturizm (arı turizmi) alanında da gelişme göstererek, arı severlere özel turlar ve etkinlikler sunmaktadır.

“Arılara Destek Olalım – Kenti Çiçeklerle Canlandıralım”

İleriye dönük olarak proje, Lübliyana'da arıcılığın sürdürülebilirliğini sağlamak ve kentsel biyolojik çeşitliliği koruma çalışmalarını genişletmeyi hedeflemektedir. Proje, daha fazla kent sakininin katılımını teşvik ederek arı dostu alanların yaygınlaştırılmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Proje kapsamında, kentsel alanlarda organik bal üretimi yapılmakta ve pestisit kullanılmadığından yüksek kaliteli bal üretilmektedir. 2017'de BM, Slovenya'nın girişimiyle 20 Mayıs'ı Dünya Arı Günü olarak ilan etmiştir. Proje, kentsel sürdürülebilirlik ve doğa dostu arıcılık konusunda dünya genelinde örnek alınabilecek bir model olarak görülmektedir. Çevre koruma ve biyolojik çeşitliliğin desteklenmesinin ötesinde, yerel ekonomiyi güçlendirme ve kent içi toplumsal bağları kuvvetlendirme potansiyeline de sahiptir.

KAYNAKÇA: <https://use.metropolis.org/case-studies/ljubljana-bee-path>
<https://www.ljubljana.si/en/ljubljana-for-you/environmental-protection/the-bee-path/>
<https://www.ljubljana.si/en/news/lets-help-the-bee-plant-flowers-in-the-city/>

ANDRANOFASİKA, MADAGASKAR LEMURLAR İÇİN YAŞAM

POPÜLASYON **16,971**
ÖDÜL **Whitley Ödülü, 2023**

Madagaskar, eşsiz ekosistemleri ve endemik türleriyle küresel biyolojik çeşitliliğin korunmasında kritik bir öneme sahiptir.

110'dan fazla lemur türüne ev sahipliği yapmasıyla bilinirken, Madagaskar aynı zamanda aşırı yoksulluk ve yetersiz beslenme gibi zorluklarla da karşı karşıyadır. Bu durum, adada hem doğa koruma hem de toplumsal kalkınma hedeflerinin dengeli ve sürdürülebilir bir şekilde yürütülmesini zorlaştırmaktadır. Ayrıca, yerel halkın geçim kaynakları için doğal kaynaklara doğrudan bağımlı olması, orman kaybının artmasına ve biyolojik çeşitliliğin tehdit altına girmesine yol açmaktadır.

Ankarafantsika Ulusal Parkı gibi alanlar, Madagaskar'ın kalan sınırlı ormanlarını ve bu ormanlarda yaşayan tehdit altındaki lemur türlerini korumak adına kritik öneme sahiptir.

Proje ekibi, doğa koruma çalışmalarını yerel halkla iş birliği içerisinde yürüten bir grup olarak, yangınla mücadele ve lemur habitatlarını koruma çabalarına odaklanmaktadır. Ekip, yerel kapasiteyi artırmak amacıyla düzenli devriyeler düzenlemekte ve yangınları önlemek için ateş kesici alanlar oluşturmaktadır. Bu stratejik boşluklar, yangının yayılmasını yavaşlatarak lemur habitatlarının korunmasında kritik bir rol oynamaktadır.

Ayrıca, bölgedeki kadınlara narenciye ve şeker ürünleri işleme kooperatifleriyle gelir elde etme fırsatları sunulurken, yoksulluğun azaltılması ve orman üzerindeki baskının hafifletilmesi sağlanmaktadır. Planet Madagascar ekibi, 10 topluluğa yönelik eğitim programları ve yangınların biyoçeşitliliğe etkisi konusunda farkındalık çalışmaları yürüterek toplumsal katılımı teşvik etmektedir. Ekip, Whitley Ödülü fonlarını kullanarak yangın ve otlatma olaylarını önlemek amacıyla 8.000 hektarlık orman koruması sağlamak, 16 kilometrelik ateş kesici yolların bakımını yapmak ve 35 kadına yeşil geçim kaynakları sağlamak için çalışmalarını sürdürmektedir.

“Yalnızca lemur habitatlarını korumakla kalmıyor, aynı zamanda yerel topluluklarla yakın iş birliği yaparak insanların yaşamlarını iyileştirmeyi de hedefliyoruz. Hem doğa hem de insanı birlikte güçleniyoruz.”

Proje, Madagaskar'ın biyoçeşitliliğini korumak ve yerel halkın sürdürülebilir geçim kaynaklarına erişimini artırmak gibi somut sonuçlar elde etmiştir. Bu girişimler, yalnızca lemur türlerini korumakla kalmayıp, %44 orman kaybı yaşanan bu alanda ekolojik restorasyon için bir umut oluşturmaktadır. Ateş yönetimi, koruma eğitimi ve yerel topluluklarla iş birliği sayesinde, Madagaskar'ın sürdürülebilir bir geleceğe sahip olması sağlanmaktadır. Diğer bölgelerde de uygulanabilir bir model sunarken, toplumsal farkındalığı artırarak yerel halkın doğal kaynaklarla uyumlu bir yaşam sürmesine katkıda bulunmaktadır.

KAYNAKÇA: <https://whitleyaward.org/winners/lifeline-for-lemurs-protecting-forests-and-livelihoods-in-madagascar/>
<https://www.planetmadagascar.org/>

GÜNEY RUPUNİNİ, GUYANA

KIRMIZI ALARM: GUYANA'NIN KIZIL SİSKİN KUŞLARI

POPÜLASYON 20,808
ÖDÜL Whitley Ödülü, 2024

Guyana'nın Güney Rupunini bölgesinde, nesli tükenmekte olan Kızıl Siskin kuşu, habitat kaybı ve iklim değişikliğinin etkileriyle karşı karşıya kalmıştır.

Daha önce yalnızca Venezuela'da görülen bu parlak renkli kuş türü, 2000 yılında Guyana'da yerel halk tarafından bilimsel olarak keşfedilmiştir. Bu keşif, yerel toplumların koruma çabalarının başlamasına ilham vermiş ve ülkenin ilk Yerli liderliğindeki koruma STK'sı olan Güney Rupunini Koruma Topluluğu'nun (SRCS) kurulmasına yol açmıştır. SRCS, neslin devamı için yerel bilgi ve geleneksel

uygulamalara dayalı çok nesilli bir koruma yaklaşımını benimsemiştir.

Projede, iklim değişikliği ve kontrolsüz yangınların Kızıl Siskin'in yuvalama alanlarına zarar vermesini önlemek için geleneksel yakma alışkanlıkları modern uygulamalarla birleştirilmiştir. Yerel halk, her yıl kontrollü yakma yöntemleri ile bu kuşun yaşam alanını koruyacak şekilde eğitilmektedir. SRCS ayrıca, kuşun yaşam alanı içinde bir koruma yönetim bölgesi oluşturarak alanı 150.000 hektara genişletmeyi ve ekoturizm olanakları ile yerel halk için istihdam sağlamayı hedeflemektedir.

Bu kapsamda, hükümetle iş birliği içinde bir ortak yönetim anlaşması geliştirilerek toplumların ve devletin birlikte hareket etmesi amaçlanmaktadır.

Whitley Ödülü'nden elde edilen fon ile SRCS, toplum üyelerine habitat koruma ve izleme yöntemleri konusunda eğitim vermekte ve proje için yasal bir çerçeve oluşturmaktadır. Bu iş birliği, yerel toplumların biyolojik çeşitliliği koruma çabalarına finansal destek sağlarken, kontrolsüz yangınların önlenmesi ve sürdürülebilir yönetim uygulamaları için kaynak yaratmaktadır.

"Bizler çiftçiler, avcılar, öğrenciler, iş insanları, tur operatörleri, öğretmenler, rehberler ve daha fazlasıyız. Bizler Rupunini'yi evimiz olarak gören kadınlar, erkekler ve çocuklarız."

Guyana'nın Kızıl Siskinlerini koruma çalışmaları, yangın yönetimi ve yerel halkla iş birliği sayesinde başarılı bir koruma modeli sunmaktadır. Proje, 5 Yerli topluluğun (Shulinab, Sand Creek, Rupunau, Katoonarib ve Sawariwau) dahil olduğu bir topluluk tabanlı koruma yönetim bölgesi oluşturmuştur. Bilinçlendirme kampanyalarıyla, yerel ve ulusal düzeyde Kızıl Siskin'in önemi vurgulanmakta ve elde edilen dersler yayınlanarak diğer toplumlar için örnek bir model olarak sunulmaktadır. Bu çabaların uzun vadede diğer nesli tükenmekte olan türlerin korunmasında da kullanılması hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA: <https://whitleyaward.org/winners/red-alert-land-and-fire-management-to-protect-rare-red-siskins-in-guyana/>
<https://www.srccs-gy.com/>

PUERTO PRINCESA, FİLİPİNLER

FİLİPİN KAKADUSUNU KORUMAK İÇİN İŞBİRLİĞİ

POPÜLASYON 307,079
ÖDÜL Whitley Ödülü, 2017

Son 40 yıl içinde Filipin Kakadusu'nun popülasyonu, yasadışı kafes kuşu ticareti ve yaşam alanlarının kaybı nedeniyle %80 oranında azalmış ve bu tür, bir zamanlar bulunduğu birçok doğal habitatında yok olma noktasına gelmiştir.

1998 yılından beri Katala Vakfı, bu kritik tehlike altındaki türü korumak için çalışmalar yürütmektedir. Vakfın çabaları sayesinde dört koruma alanı oluşturulmuş ve bazı bölgelerde kakadu popülasyonları on katına kadar artmıştır. Bu tekil proje, özellikle Puerto Princesa, Palawan'daki önemli bir kakadu popülasyonunu koruma altına almak amacıyla yenilikçi yöntemler kullanmayı hedeflemektedir.

İndira'nın liderliğinde yürütülen proje, Puerto Princesa'da bulunan İwahig hapishanesi mahkumları ve ordu mensuplarını, kakadu neslini koruma amacıyla doğa koruma görevlisi olarak eğitmektedir. Mahkumlar ve ordu üyeleri, üreme alanlarında yasadışı avlanmayı önlemek için vahşi yaşam yasalarının uygulanması konusunda eğitim alırken, yerel halk ve okullarda "PRIDE" kampanyalarıyla Filipin Kakadusu'na dair farkındalık oluşturulmaktadır. Aynı zamanda, kakaduların beslenme alanları üzerindeki tehditleri azaltmak için arazi sahipleri ve hükümet ile birlikte uçuş yolları belirlenmekte ve koruma sağlanmaktadır.

Proje, Notting Hill Hazırlık Okulu tarafından sağlanan Whitley Ödülü hibesi ile finanse edilmektedir. Katala Vakfı, yerel türleri topluluk temelli koruma stratejileriyle kullanarak Filipin Kakadusu'nu korumakta ve sürdürülebilir ekosistemlerin devamını sağlamaktadır. "PRIDE" kampanyaları ile kent sakinleri ve öğrenciler projeye dahil edilerek türü sahiplenmeleri teşvik edilmektedir.

"Palawan ve Sulu dışındaki bölgelerde üreyen Filipin Kakadusu popülasyonları bulunmadığından, çalışmalarımızı umut vadeden Palawan'a yoğunlaştırıyoruz."

Proje, kakadu habitatını 4.000 ağaç dikimi ile yeniden canlandırmayı ve yasadışı avlanmayı %30 oranında azaltmayı hedeflemektedir. Eğitimlerle mahkumlara yeni beceriler kazandırılarak doğa koruma alanında nitelikli iş fırsatları sağlanmakta ve kakaduların beslenme alanları koruma altına alınmaktadır. Proje, doğaya duyarlı bir topluluk bilinci oluştururken, aynı zamanda mahkumlar ve eski avcılar için de yeni bir gelecek fırsatı sunmaktadır. Filipin Kakadusu'nun popülasyonunun artırılması ve uzun vadede korunması amacıyla elde edilen başarıların, diğer tehlike altındaki türlerin korunması için de örnek teşkil etmesi beklenmektedir.

KAYNAKÇA: <https://whitleyaward.org/winners/partnering-prisoners-safeguard-critically-endangered-philippine-cockatoo/>
<https://www.philippinecockatoo.org/index.html>

KANÇENCUNGA DAĞI, NEPAL İNSANLAR VE KIZIL PANDALAR

POPÜLASYON 5,000
ÖDÜL Whitley Ödülü, 2022

Dünyanın üçüncü en yüksek dağı olan Kangchenjunga, Doğu Nepal'de yer almakta olup, aynı zamanda nadir ve tehlike altındaki kızıl pandaların doğal yaşam alanıdır. Bu bölge, biyolojik çeşitlilik açısından büyük bir öneme sahip olup, kızıl pandalar için kritik bir habitat oluşturmaktadır

Ancak habitat tahribatı ve artan kaçak avcılık, bu türü tehlike altına sokmaktadır. Kızıl panda, bu bölgedeki ekosistemi temsil eden bir tür olup, korunması durumunda Himalaya siyah ayısı, leopar ve Asya yaban köpeği gibi

diğer türlerin de korunmasına katkı sağlar. Kızıl Panda Network ekibi, Hindistan ve Nepal'deki koruma alanlarını birleştirecek bir koridor oluşturabilecek üç bölgede çalışmalar yürütmektedir.

Proje, kızıl pandaların habitat yönetimi ve kaçak avcılıkla mücadele çabalarını güçlendiren topluluk tabanlı bir yaklaşıma dayanmaktadır. COVID-19 pandemisinin etkisiyle ekoturizm gelirleri azalmış, buna bağlı olarak kaçak avcılık faaliyetleri artmıştır.

2021'de Nepal'de 37 kırmızı panda derisinin yasadışı ticaret piyasasında ele geçirilmesi, kaçak avcılık tehdidini gözler önüne sermiştir. Sonam ve ekibi, topluluklarda kaçak avcılığın ve yasal olmayan ticaretin etkilerini anlatan eğitimler düzenlemekte ve habitatı korumak için yerel halkın katılımını teşvik etmektedir.

Projede kadın ve gençleri hedef alarak gelir artırıcı fırsatlar sunulmakta ve ekonomik açıdan dezavantajlı gruplar güçlendirilmektedir.

Proje kapsamında, habitat restorasyonu için fidanlık bakımı yapan ailelere gelir sağlanırken, yerel kadınlara ve gençlere beceri kazandırılmaktadır. Altı anti-av birimi kurularak 300 koruma görevlisi eğitilmiş ve kaçak avcılığın %40 oranında azaltılması hedeflenmiştir. Ayrıca, yasadışı deri ticareti olan bölgelerde farkındalık kampanyalarıyla 100.000 kişiye ulaşılması ve yakalanan kızıl panda derisi sayısında %30 azalma sağlanması amaçlanmaktadır.

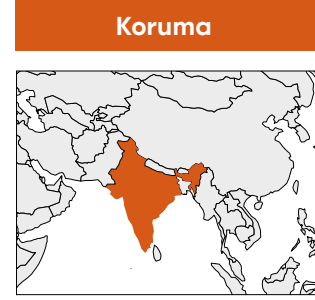
“Yerel toplulukların desteği ve katılımına dayanan, entegre ve geniş ölçekli bir koruma yaklaşımını benimsiyoruz.”

İnsanlar ve Kızıl Pandalar projesi, kızıl pandaların habitatını genişleterek türlerin uzun vadeli korunmasını sağlamaktadır. Proje, Nepal'deki diğer bölgelerde de uyarlanabilecek bir model sunmakta olup, ekosistemin devamlılığını sağlamak için geniş çaplı bir topluluk katılımı sağlamıştır. Projenin 100 hektarlık bozulmuş habitatı restore ederek kırmızı pandalar için bir koridor oluşturmaya ve kaçak avcılığı azaltmak için yerel farkındalığı artırması, sürdürülebilir koruma çabalarının başarısını göstermektedir.

KAYNAKÇA: <https://whitleyaward.org/winners/people-and-red-pandas-mutually-beneficial-conservation-in-the-himalayas/>
<https://redpandanetwork.org/>

BATI GAT DAĞLARI, HİNDİSTAN İNSAN-FİL BİRLİKTE YAŞAMI

Koruma

Teknoloji

POPÜLASYON 50,000,000
ÖDÜL Whitley Ödülü, 2015

Hindistan'ın büyüyen ekonomisi, fil yaşam alanlarını kısıtlayarak insan ve filler arasında kaynak paylaşımını zorunlu hale getirmiştir.

İnsan-fil çatışması hem fil popülasyonlarını hem de insan hayatını ve geçim kaynaklarını tehdit etmektedir. Her yıl Hindistan'da yaklaşık 400 insan ve 100'den fazla fil bu çatışmaların sonucu olarak hayatını kaybetmektedir. Çiftliklere ve mülklere verilen zarar ise toplulukları intikam amaçlı önlemler almaya itmektedir.

Doğa Koruma Vakfı'ndan Ananda Kumar, Hindistan'ın Batı Gatları'nda

büyük fil popülasyonlarının yaşadığı iki farklı bölgede çatışmayı azaltmayı ve insanların fillerle olan toleransını artırmayı amaçlayan Anamalai Fil Programı'nı yönetmektedir. Program, Anamalai tepelerinde başlayan bu çalışmayı, şimdi ise Sathyamangalam Kaplan Koruma Alanı'na genişleterek geçim kaynakları tehdit altında olan çiftçileri de kapsamaktadır. Ananda, hükümet yetkilileri, plantasyon şirketleri ve yerel topluluklarla iş birliği yaparak 'Fil Bilgi Ağı' adı verilen erken uyarı sistemini kurmuştur. Bu ağ, filler yakındayken insanları SMS, telefon aramaları ve mobil ışık göstergeleri aracılığıyla uyararak güvenli yollara yönelmelerini sağlamaktadır.

Böylece Ananda'nın projesi, insan hayatını kurtarıırken, fillerin korkutulmasına gerek kalmadan çatışmayı azaltmaktadır.

Bu yenilikçi proje, 2017'de £70,000 tutarında fon desteği olarak Valparai bölgesinde kurulan bilgi ağlarının güçlendirilmesini ve Hassan bölgesine genişletilmesini sağlamıştır. Hassan'da fil popülasyonunun periyodik olarak uzaklaştırılmasına rağmen, bilgi eksikliği nedeniyle çatışmalar devam etmiştir. Bu finansman, bilgi ağlarının çoğaltılmasını mümkün kılmış ve bu teknoloji Hindistan'da insanlar ve filler arasında uzun vadeli uyum sağlanması amacıyla hayata geçirilmiştir.

“Erken uyarı sistemleri, insanların fillerle doğrudan karşılaşmaktan kaçınmalarını sağlamıştır.”

İnsanların ve fillerin birlikte yaşamasını destekleyen bu proje, Hindistan'da insan hayatını kurtarmakla kalmayıp, fil popülasyonlarını da koruma altına almaktadır. Gerçek zamanlı uyarılarla insan ve fil ölüm oranlarını azaltmayı başaran proje, Güney Hindistan'daki çatışma bölgelerinde uyarlanabilir bir model olarak kullanılmaktadır. Uzun vadede, bu sistemin Hindistan genelinde yaygınlaştırılması, çatışmaların önlenmesi ve her iki türün de sürdürülebilir bir şekilde birlikte yaşaması adına umut vadetmektedir.

KAYNAKÇA: <https://whitleyaward.org/winners/human-elephant-coexistence-in-southern-india/>
<https://www.ncf-india.org/>

KAYNAKÇA

Alirol, E., Getaz, L., Stoll, B., Chappuis, F., & Loutan, L. (2011). Urbanisation and infectious diseases in a globalised world. *The Lancet infectious diseases*, 11(2), 131-141.

Begum, F. 2016. Mapping disease: John Snow and Cholera. Royal College of Surgeons of England. <https://www.rcseng.ac.uk/library-and-publications/library/blog/mapping-disease-john-snow-and-cholera/>

Hükümetlerarası İklim Değişimi Paneli. (IPCC). 2023. Climate Change 2023: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, 184 pp., doi: 10.59327/IPCC/AR6-9789291691647.

Shiode, N., Shiode, S., Rod-Thatcher, E., Rana, S., & Vinten-Johansen, P. 2015. The mortality rates and the space-time patterns of John Snow's cholera epidemic map. *International journal of health geographics*, 14, 1-15. doi.org/10.1186/s12942-015-0011-y

UN-HABİTAT. 2022. World Cities Report 2022: Envisaging the Future of Cities. United Nations Human Settlements Programme. ISBN: 978-92-1-132894-3. <https://unhabitat.org/world-cities-report-2022-envisaging-the-future-of-cities>

World Health Organization (WHO). 2016. Global report on urban health: equitable, healthier cities for sustainable development. *World Health Organization & UN-Habitat (eds.)*. ISBN 978-92-4-156527-1. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241565271>

World Wildlife Fund (WWF). 2024. Living Planet Report 2024 – A System in Peril. WWF, Gland, Switzerland. ISBN: 978-2-88085-319-8 https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/embargo_13_10_2022_lpr_2022_full_report_single_page_1.pdf

Vidal, J. 2014. Reserves and parks not enough to protect nature – David Attenborough. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/environment/2014/sep/03/david-attenborough-nature-conservation-wildlife>